

ASOMEDYA

OCAK / ŞUBAT 2010

ANKARA SANAYİ ODASI YAYIN ORGANI

Karşılaştırmalı hukukta
kıdem tazminatı uygulamaları
DOSYA'da

**Türkiye'de büyüme olacaksa
bu özel sektör eliyle olacaktır**

ALİ BABACAN
DEVLET BAKANİ ve BAŞBAKAN YARDIMCISI

**Ekonomide bazı tedbirler çok
erken, bazı tedbirler ise çok
geç alınmaktadır**

Nurettin ÖZDEBİR
ASO YÖNETİM KURULU BAŞKANI

FORUM: Sanayi Odası Başkanları 2009 ve 2010 yıllarını değerlendiriyor

Vodafone Çiftçi Kulübü... Çiftçinin daima yanında.

Çiftçilerimize özel, çok avantajlı tarifeler:

- Cep Çiftçi'lilerle arama başına sadece 1 kontör!
- Ayda 15 TL'ye Cep Çiftçi'lilerle limitsiz!

Özel cep telefonu kampanyaları.

Diğer avantajlar:

- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın duyuruları ücretsiz cebinizde!
- Acıbadem Sigorta'dan ücretsiz kaza sigortası!
- Case IH traktör satın alımlarınızda %5 indirim!
- 2 adet Case IH JX 60 traktör kazanma şansı!
- 2434 Çiftçi Haber Paketi. Üstelik ilk 3 ay ücretsiz!
- Tarım Kredi Kooperatifleri'nden Cep Çiftçi hattı ve Vodafone kontör satın alabilme!
- Tarımda Verimlilik Eğitimleri'nin ilki olan "Kırsal Alanda Su Bilinci" köyünüzde!

Vodafone
Çiftçi
Kulübü

ASOMEDYA

ANKARA SANAYİ ODASI
YAYIN ORGANI
OCAK / ŞUBAT 2010

**ASO Adına İmtiyaz Sahibi
Yönetim Kurulu Başkanı**

NURETTİN ÖZDEBİR

Yazı İşleri Müdürü

OKAN SAYKUN

Yayın Yönetmeni

NACİ CANPOLAT

Yapım

CAST GRAPHIC

Ajans
Tokdemir Ajans
Prodüksiyon - Organizasyon - Yayıncılık
Ltd. Şti.
Turan Güneş Bulvarı 4. Cad.
90. Sok. 1/3 Yıldız
Çankaya/ANKARA
Tel: 03 12 440 87 07(Pbx)
Faks: 03 12 440 12 92
www.tokdemirajans.com

Baskı ve Cilt

TŞOF Trafik Matbaacılık San. Tic. A.Ş.
ANKARA
Tel: 03 12 267 08 97 - 98
Faks: 03 12 267 06 93

Reklam Rezervasyon

03 12 440 87 07

ASOMEDYA

Atatürk Bulvarı No:193
Kavaklıdere / ANKARA
Tel: 03 12 417 12 00
Faks: 03 12 417 52 05
Email: aso@aso.org.tr
www.aso.org.tr

ANKARA SANAYİ ODASI
ÜCRETSİZ AYLIK YAYIN ORGANIDIR.

*Reklamların sorumluluğu reklam veren
firmaya ait olup, Cast@Graphic Ajans
hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz.
Dergide yayınlanan yazılar, yazarların
düşüncelerini kapsamaktadır.*

Okuyucu Dağılımı

ASO Üyeleri	%50	Üniversiteler	%5	Basın	%6
Valilikler	%2	Demekler	%2	Bankalar	%1
Oda ve Borsalar	%12	Büyükkelçilikler	%1	Devlet Protokolü	%1
Siyasi Partiler	%1	Belediyeler	%2	Bakanlıklar	%7

SUNUŞ

Küresel ekonomide yaşanan kriz ülkemizi de derin bir biçimde etkiledi. Krizden en ağır etkilenen sektörlerin başında sanayi sektörü geliyor. Bu ayın forum sorusunu sanayi odası başkanlarına yönelterek krizin illeri üzerindeki etkisini ve 2010 yılı beklentilerini sorduk. Gelen yanıtlar, krizin etkilerinin sektör çeşitliliğine sahip illerde daha sınırlı kaldığını, otomotiv ve tekstil sanayiinin yoğunlaştığı illerde ise krizin etkilerinin daha ağır olduğunu gösteriyor. Sanayiciler, 2010 yılına umutla bakarken toparlanmanın yavaş olacağı noktasında birleşiyorlar. Hükümet'ten beklentilerde ise girdi maliyetlerini düşürecek tedbirler alınması ön sırada yer alıyor.

Ülkemizde işgücü maliyetlerini artıran uygulamalardan biri de kıdem tazminatıdır. İşverenler, mevcut uygulamanın işyerlerine ağır yükler getirirken işçilerin haklarını da yeterince koruyamadığını, bu sorunların çözümü için bir kıdem tazminatı fonu kurularak kıdeme hak kazanmak için çalışılması gereken sürenin gözden geçirilmesini öneriyor. Kıdem tazminatı tartışmalarının yoğunlaştığı bu dönemde biz de bu sayımızın Dosya'sını kıdem tazminatına ayırdık. İzmir Ekonomi Üniversitesi İİBF öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. S. Alp Limoncuoğlu "Karşılaştırmalı Hukukta Kıdem Tazminatı Uygulamaları" başlıklı yazısında kıdem tazminatı uygulamasının ülkemizdeki tarihsel gelişiminin yanı sıra birçok ülkedeki kıdem tazminatı uygulamalarının kapsamlı bir karşılaştırmasını yapmaktadır.

Aralık ayı ASO Gündem Toplantısı'nın konuğu BDDK Başkanı Tevfik Bilgin idi. BDDK Başkanı Bilgin yaptığı konuşmada bankacılık kesiminin genel bir değerlendirmesini yaparak 2010 yılında geri dönmeyen kredilerden doğan riskin artacağına işaret etti. Konuşmanın geniş bir özetini ASO'dan bölümünde bulabilirsiniz.

Bu sayımızın söyleşisini, heykellerini ASO Galerisi'nde sergileyen heykeltıraş Nilay Kan Büyükişleyen ile yaptık. Büyükişleyen, ülkemizde heykel sanatının ulaştığı düzeyi değerlendirirken meydanlara, açık alanlara konan heykeller, yetkin kişiler tarafından yapılmadığı için büyük bir sorun oluşturduğuna dikkat çekiyor.

Naci Canpolat
naci.canpolat@aso.org.tr

İçindekiler

Kasım Meclis

ASO Kasım Meclis Toplantısı, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı, Ali Babacan'ın Katılımıyla Gerçekleşti

6

Aralık Meclis

Türkiye Ekonomisinin 2010 Yılındaki Performansı Esas Olarak Dünya Ekonomisindeki Gelişmelere Bağlı Olacaktır

Nurettin Özdebir

24

Forum

Sanayi Odası Başkanları 2009 ve 2010 Yıllarını Değerlendiriyor

30

Dosya

Karşılaştırmalı Hukukta Kıdem Tazminatı Uygulamaları

Yrd. Doç. Dr. S. Alp Limoncuoğlu

44

Söyleşi

Heykeltıraş Sanatçısı

Nilay Kan Büyükişleyen

86

Nurettin ÖZDEBİR

THE CHAIRMAN OF THE BOARD OF DIRECTORS OF ACI

editorial

The optimistic mood in the real sector should be retained

The real sector made an optimistic start to 2010. The real sector confidence index escalated to 102 in January by an increase of 9.8 points with regard to December. The real sector confidence index came up 100 in July last year ultimately but could not hold on to that and went into an ongoing decline until December. Hence this bounce in the real sector confidence index that occurred in January provides a good opportunity for the economy to recover rapidly. It is now to retain the optimism in expectations that matters. The recovery in economics will be stronger and faster if this optimism is retained and supported. Because the optimism in the real sector is a sine qua non for investment spendings. On the other hand, while the retainment of optimism is a requisite, it is not enough. It is also essential to open loan canals and to support investments in order for investment spendings to increase.

When the global crisis got deeper, the banking sector acted like a turtle that retracts its head into its shell in the face of danger resulting in a serious constriction in the loan volume. The cost of this constriction was very high for real sector resulting in a rise in unemployment while factories were closed successively. In the same period bank profits increased rapidly by the contribution of capital gains resulting from high loan interests and decline in interests. However conditions in economy changes. It is the end of the decline in interests. Banks should be involved in a closer cooperation with the real sector, they should open their loan canals particularly for SMEs and decrease loan interests that they require in order to maintain their profitability and to decrease the risk of non-performing loans. The duration of "Reserves Regulation" that will expire on March should be extended in order to relieve banks in this connection.

Our PCT-VAT proposition as Ankara Chamber of Industry was adopted by the government and a lot of sectors notably, automotive sector had a chance to relief in the severest stages of crisis. Now the investment spendings may be backdated just as it was done for consumption expenses delayed due to crisis and it may supply a relief for sectors producing capital goods as well. For example, this can be achieved by pulling VAT ratio applied to capital goods taking part in a well defined list in leasing to 1 percent for a while. It is difficult for a liquidated factory to become operational again. Therefore, protecting the current capacity in our industry should be the privileged goal and it should be applied as soon as possible by taking all necessary measures.

Nurettin ÖZDEBİR

ASO YÖNETİM KURULU BAŞKANI

başyazı

Reel kesimdeki iyimser hava **korunmalıdır**

Reel sektör 2010 yılına iyimser başladı. Ocak ayında reel kesim güven endeksi, Aralık ayına göre 9,8 puan artarak 102'ye yükseldi. Reel kesim güven endeksi son olarak geçen yılın Temmuz ayında 100'ün üzerine çıkmış ancak orada tutunamayarak Aralık ayına kadar devam eden bir düşüşe geçmişti. Bu nedenle, reel kesimin güveninde Ocak ayında meydana gelen bu sıçrama ekonominin hızla toparlanması için önemli bir fırsat sağlamaktadır. Şimdi önemli olan, beklentilerdeki iyimserliğin korunmasıdır. Bu iyimserlik korunup desteklenirse ekonomideki toparlanma da daha güçlü ve daha hızlı olacaktır. Çünkü reel kesimde iyimserlik, yatırım harcamalarının artmasının olmazsa olmaz şartıdır. Diğer yandan, iyimserliğin korunması şart olmakla birlikte yeterli değildir. Yatırım harcamalarının artması için kredi kanallarının açılması ve yatırımların desteklenmesi de zorunludur.

Küresel kriz derinleştiğinde, bankacılık kesimi, adeta tehlike karşısında başını kabuğunun içine çeken bir kaplumbağa gibi kendini koruma refleksiyle hareket etmiş ve kredi hacminde ciddi bir daralma yaşanmıştı. Bu daralmanın reel kesimdeki maliyeti çok yüksek olmuş, fabrikalar birbiri ardına kapanırken işsizlik de hızla yükselmışti. Aynı dönemde banka karları, yüksek kredi faizleri ve faizlerdeki düşüşün getirdiği sermaye kazançlarının da katkısıyla hızla artmıştı. Ancak, ekonomide şartlar değişmektedir. Faizlerdeki düşüşün sonlarına gelinmiştir. Önümüzdeki dönemde bankalar karlılıklarını sürdürmek ve geri dönmeyen kredi riskini azaltmak için reel sektörle daha yakın bir işbirliğine girmeli ve kredi kanallarını özellikle KOBİ'ler için açmalı ve talep ettikleri kredi faizlerini düşürmelidirler. Bu konuda bankaların elini rahatlatmak için Mart ayında süresi dolacak olan "Karşılıklar Yönetmeliği"nin süresi de bir an önce uzatılmalıdır.

ASO olarak çeşitli sektörlerde ÖTV-KDV indirimi önerimiz hükümetçe benimsenmiş ve bu uygulama ile başta otomotiv olmak üzere birçok sektör, krizin en ağır dönemlerinde bir nefes alma imkanı bulmuştu. Şimdi, kriz nedeniyle ertelenen tüketim harcamalarının öne çekilmesinde olduğu gibi yatırım harcamaları da öne çekilebilir ve yatırım malları üreten sektörlerle de bir nefes alma imkanı sağlanabilir. Örneğin, iyi tanımlanmış bir listede yer alan yatırım mallarına uygulanan KDV oranının leasingde bir süreliğine yüzde 1'e çekilmesi ya da hızlandırılmış amortisman uygulaması ile bu sağlanabilir.

Kapanan bir fabrikanın yeniden faaliyete geçmesi ise zordur. Bu nedenle, sanayimizdeki mevcut kapasiteyi korumak öncelikli hedef olmalı ve bu konuda her türlü tedbir alınarak etkin bir biçimde bir an önce uygulanmaya başlanmalıdır.

ASOMECLİS

**Ankara Sanayi Odası
Meclis Toplantısı**

18 Kasım 2009

Ekonomide bazı tedbirler çok erken, bazı tedbirler ise çok geç alınmaktadır

NURETTİN ÖZDEBİR
ASO YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Sayın Başkan, Sayın Başbakan Yardımcım, değerli Meclis üyeleri, basınımızın seçkin temsilcileri; hepinizi şahsım ve Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

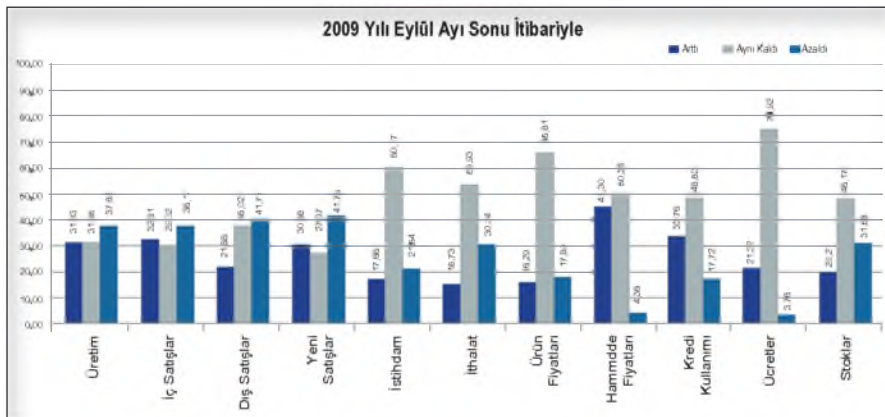
Sayın Başbakan Yardımcım, davetimizi kabul edip Meclis toplantımıza bu yoğun mesainizde vakit ayırıp geldiğiniz için çok teşekkür ediyorum, Odamıza hoşgeldiniz diyorum.

Bugünün bir özelliği var; bugün, Odamızın 46. yaşını doldurup 47. yaşına girdiği gün. Odamızın kuruluşundan bugüne emek veren, kuran, bugüne kadar başkanlık yapan, meclis üyeliği yapan tüm sanayicilerimize, hayatta olanlara şükranlarımı ve sağlık dileklerimi arz ediyorum, vefat edenlere de Allah'tan rahmet diliyorum.

Sayın Başbakan Yardımcım, değerli Meclis üyeleri; konuşmamıza Odamızın gerçekleştirdiği "Ankara Sanayiinde Durum Tespiti ve Beklentiler Anketi"nin üçüncü çeyrek sonuçlarının bir değerlendirmesiyle başlamak istiyorum.

Üçüncü çeyrekte ankete cevap veren firmaların yüzde 31'i üretimlerinin arttığını, yüzde 31'i aynı kaldığını, yüzde 38'i ise azaldığını bildirmiştir. Hepinizin hatırlayacağı gibi ikinci çeyrekte üretimlerinin arttığını belirten firmaların oranı yüzde 27 idi. Böylece üretimlerinin arttığını belirtenlerin oranında ikinci çeyreğe göre 4 puanlık bir artış görüyoruz.

Üçüncü çeyrekte, firmaların yüzde 33'ü iç satışların arttığını, yüzde 29'u aynı kaldığını, yüzde 38'i ise azaldığını bildirmiştir. İkinci çeyrekte ise yüzde 25'i iç satışlarının art-

Ankara Sanayiinde Durum Tespiti ve Beklentiler Anketi'nin üçüncü çeyrek sonuçlarına göre 2008 yılının sanayimiz için hiç de iyi bir yıl olmadığını, o yılın başından itibaren başta kapatma davası olmak üzere çeşitli nedenlerle piyasalardaki güvenin sarsıldığını ve özellikle Ankara sanayiisi gibi yatırım mali üreten bir sanayi için ne kadar etkilendiğimizi hatırlamamız lazım.

tığını bildirmişti. İç satışlarının arttığını belirtenlerin oranında da ikinci çeyreğe göre 8 puanlık bir artış olmuştur.

Üçüncü çeyrekte firmaların yüzde 22'si dış satışların arttığını, yüzde 38'i aynı kaldığını, yüzde 40'i azaldığını bildirmiştir. İkinci çeyrekte ise dış satışların arttığını bildirenlerin oranı yüzde 23'tü; dış satışlarda ikinci çeyreğe göre 1 puanlık bir gerileme olmuştur.

Üçüncü çeyrekte firmaların yüzde 31'i yeni siparişlerin arttığını, yüzde 27'si aynı kaldığını, yüzde 42'si azaldığını bildirmiştir. İkinci çeyrekte firmaların yüzde 20'si yeni siparişlerin arttığını bildirmişti. Burada ikinci çeyreğe göre 11 puanlık bir artış gözükmemektedir.

İstihdamda ise ikinci çeyreğe göre üçüncü çeyrekte önemli bir değişim görülmemektedir.

Son anketimizde firmalarımızın yüzde 16'sı ithalatın arttığını, yüzde 54'ü aynı kaldığını, yüzde 30'u azaldığını bildirmiştir. İkinci çeyreğe göre ithalatın arttığını bildiren firmaların oranında 3 puanlık bir artış görüyoruz.

Ürün ve hammadde fiyatlarında da ikinci çeyreğe göre önemli bir değişim olmamıştır.

Üçüncü çeyrekte ankete cevap veren firmaların yüzde 34'ü kredi kullanımının arttığını, yüzde 48'i aynı kaldığını, yüzde 18'i ise azaldığını bildirmiştir. İkinci çeyrekte firmaların yüzde 39'u kredi kullanımının arttığını bildirmişlerdi.

Buna göre, kredi kullanımının arttığını belirtenlerin oranında 5 puanlık bir düşüş olmuştur.

Değerli Meclis üyeleri, ücretlerde hafif de olsa bir artış görülmektedir. Üçüncü çeyrekte firmaların yüzde 21'i ücretlerin arttığını, yüzde 75'i aynı kaldığını, yüzde 4'ü ise azaldığını bildirmiştir. İkinci çeyrekte firmaların yüzde 17'si ücretlerin arttığını bildirmişlerdi. Buna göre; ücretlerin arttığını bildiren firmaların oranında 4 puanlık bir artış olmuştur.

Stoklarda artış olduğunu belirtenlerin oranında ikinci çeyreğe göre 2 puanlık bir düşüş olmuş, firmaların yüzde 20'si stokların arttığını, yüzde 48'i aynı kaldığını, yüzde 32'si ise azaldığını bildirmiştir.

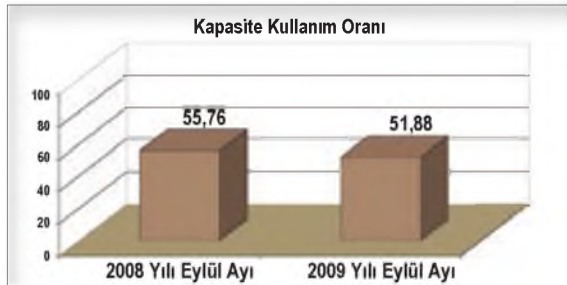
Değerli Meclis üyeleri, ikinci çeyrek ve üçüncü çeyrek sonuçlarını artış ve azalış belirtenler arasındaki farklara bakarak değerlendirdiğimizde, farkın azaldığını görmekteyiz. Örneğin ikinci çeyrekte üretimde azalış belirtenler artış belirtenlerden 11 puan fazlayken, bu fark 7'ye gerilemiştir. Benzer biçimde bu fark iç satışlarda 18'den 5'e, dış satışlarda 24'ten 18'e, yeni siparişlerde 29'dan 11'e, istihdamda 8'den 4'e, ithalatta 20'den 15'e, ürün fiyatlarında 7'den 2'ye, kredi kullanımlarında 24'ten 16'ya düşerken; hammadde fiyatlarında artış belirtenlerle azalış belirtenler arasındaki fark 36'dan 41'e, ücretlerde 15'ten 18'e, stoklarda 9'dan 11'e yükselmiştir. Bu veriler Ankara sanayiinde çok yavaş bir toparlanmaya işaret etmektedir.

	2009 2. Çeyrek Sonu			2009 3. Çeyrek Sonu		
	Arttı	Azaldı	Fark	Arttı	Azaldı	Fark
Üretim	26	37	-11	31	38	-7
İç Satışlar	25	42	-18	33	38	-5
Dış Satışlar	23	46	-24	22	40	-18
Yeni Siparişler	20	49	-29	31	42	-11
İstihdam	17	25	-8	18	22	-4
İthalat	13	33	-20	16	30	-15
Ürün Fiyatları	16	23	-7	16	18	-2
Hammaddde Fiyatları	43	7	36	45	4	41
Kredi Kullanımı	39	15	24	34	18	16
Ücretler	18	3	15	21	4	18
Stoklar	22	30	-9	20	32	-11

Burada değişimlere baktığımızda Ankara sanayiinde nispi bir düzelmeye olduğunu ama ev terazisinin dibine vurmuş halinden daha denge noktasına gelmediğimizi, eğimin hala aşağıda olduğunu da bu istatistikler bize göstermektedir.

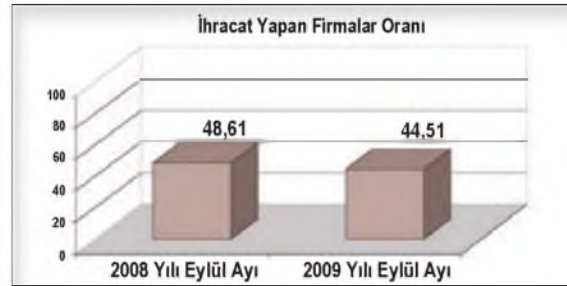
	2009 3. Çeyrek Sonu			2009 Kalanı İçin Beklentiler		
	Arttı	Azaldı	Fark	Artacak	Azalacak	Fark
Üretim	31	38	-7	31	34	-4
İç Satışlar	33	38	-5	32	37	-5
Dış Satışlar	22	40	-18	27	37	-10
Yeni Siparişler	31	42	-11	32	39	-7
İstihdam	18	22	-4	15	25	-11
İthalat	16	30	-15	20	28	-8
Ürün Fiyatları	16	18	-2	22	14	8
Hammaddde Fiyatları	45	4	41	46	8	38
Kredi Kullanımı	34	18	16	41	18	23
Ücretler	21	4	18	19	5	14
Stoklar	20	32	-11	23	30	-7

Sayın Bakanım, değerli Meclis üyeleri; yılın dördüncü çeyrek beklentilerini üçüncü çeyrek sonuçlarıyla karşılaştırdığımızda Ankaralı sanayicilerin çok sınırlı da olsa iyimserliklerini koruduklarını görmekteyiz. Örneğin, üçüncü çeyrekte üretimde azalış belirtenlerle artış belirtenler arasındaki fark eksi 7 iken, beklentilerde bu farkın eksi 4'e gerilediğini görmekteyiz. Benzer gerilemeler diğer maddelerde de görülmektedir.

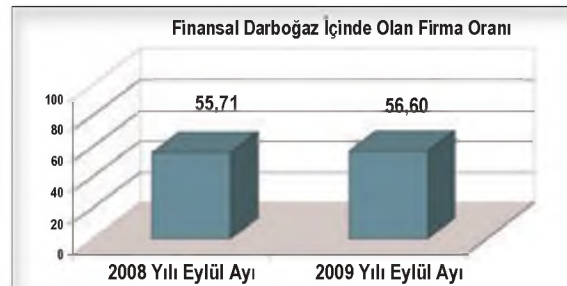

Ankara sanayiindeki toparlanmanın cılızlığını ortalama kapasite kullanım oranları da desteklemektedir. Ankara sanayiinde ikinci çeyrekte ortalama yüzde 51 olan kapasite kullanım oranı, üçüncü çeyrek sonunda yüzde 52 olmuştur. Ancak, geçen yılın kapasite kullanımıyla karşılaştırdığımızda ne kadar geride olduğumuz daha iyi anlaşılır. Bu arada 2008 yılının da sanayimiz için hiç de iyi bir yıl olmadığını, o yılın başından itibaren başta kapatma davası olmak üzere çeşitli nedenlerle piyasalardaki güvenin sarsıldığını ve bizler için kötü bir yıl olduğunu, özellikle Ankara sanayisi gibi yatırım malı üreten, makine ağırlıklı üretim yapan bir sanayi olarak ne kadar etkilendiğimizi hatırlamamız lazım.

Ankara sanayiinde 2008'in üçüncü çeyreğinde yüzde 56 olan kapasite kullanım oranı 2009'un üçüncü çeyreğinde yüzde 52'ye gerilemiştir.

Yaşanan krizin Ankara sanayiinin ihracatı üzerindeki olumsuz etkileri de anket sonuçlarından anlaşılmaktadır. 2008'in üçüncü çeyreğinde ihracat yapan firmalar oranı yüzde 49 iken; 2009 yılı üçüncü çeyreğinde bu oran yüzde 44,5'e düşmüştür.

Finansman sıkıntısı çeken üyelerimizin oranında önemli bir değişim olmamakla birlikte oranın yüksekliği dikkat çekicidir. Finansman darboğazı içinde olduklarını belirten üyelerimizin oranı 2008'in üçüncü çeyreğinde yüzde 56 iken, 2009'un üçüncü çeyreğinde yüzde 57'ye yükselmiştir.

Sayın Başbakan Yardımcım, görüldüğü gibi Ankara sanayiinde çok zayıf da olsa bir toparlanma görülmektedir.

ÖTV-KDV indirimlerine rağmen bu toparlanmanın zayıflığı dikkat çekicidir. Ancak önemli olan, bu toparlanmanın devam edip etmeyeceğidir, sürdürülebilir olup olmadığıdır. Ankara sanayiini ekonominin genelinden bağımsızmış gibi düşünemeyiz. Ekonominin genelindeki toparlanma ne kadar güçlü olursa Ankara sanayii de o ölçüde güçlü bir biçimde toparlanacaktır. Ancak, IMF'nin açıklamış olduğu son tahminler morallerimizi bozmuştur.

IMF'nin büyüme tahminleri (%)				
	2009	2010	2011	2012
Dünya	-1,1	3,1	4,2	4,5
Gelişmekte Olan Ülkeler	1,7	5,0	6,1	6,4
Türkiye	-6,5	3,7	4,0	3,5
OVP Tahmini	-6,0	3,5	4,0	5,0

IMF, önümüzdeki 3 yıl boyunca Türkiye ekonomisinin büyüme hızının yükselen piyasalar olarak da adlandırılan gelişen ülkelerin büyüme hızının gerisinde olacağını söylemektedir. IMF'nin 2010-2011 yılları için büyüme tahmini orta vadeli programla benzerirken, 2012 tahmini orta vadeli program tahmininden 1,5 puan daha düşüktür. Anlaşıldığı kadarıyla IMF, gelişen ülkelere olan sermaye akımlarındaki düşüşün Türkiye'yi daha fazla etkileyeceğini tahmin etmektedir. Ekonomik büyümenin finansmanı konusu hala büyük belirsizlikler içermektedir. 2009 yılında net hata ve noksan kalemindeki sermaye girişleri ve hızla daralan ödemeler dengesi açığı dış finansman sorununu hafifletmişti. Ancak, 2010 ve sonrasında bu konuda belirsizlikler bulunmaktadır. Hazine'nin itfalarının üzerinde bir oranda borçlanması ve bu politikasına 2010 yılında da devam edeceğinin ortaya çıkması, ekonomik büyümenin finansmanı konusundaki belirsizlikleri artırmaktadır. IMF ile bir anlaşmanın yapılıp yapılmayacağı da henüz netlik kazanmış değildir. Hazine'nin yüksek oranda borçlanması hem faizlerin düşmesini engellemekte hem de bankalar üzerindeki faiz riskini artırmaktadır.

Bugün kredi riski nedeniyle reel sektöre kredi açmak istemeyen bankalar, faizlerde bir yükselme olduğunda ne yapacaklar? Merkez Bankası, hızlı faiz indirimleriyle krize doğru tepki vermiştir. Ancak, para politikasıyla yapılabileceklerin sınırına gelinmiştir. Bundan sonra maliye politikası önem kazanmaktadır. Orta vadeli program, mali gevsemeye rağmen orta vadede mali disiplinin korunacağını belirtmektedir. Burada ekonomiyi canlandırmak için kamu harcamalarının doğru alanlara yönlendirilmesi gerektiğini belirtmeliyim. Kamu yatırımlarının geri dönüşü çabuk ve istihdam etkisi fazla olan alanlara yönlendirilmesi gerekmektedir. İstihdam etkisi düşük ve geri dönüşü uzun olan, örneğin bölünmüş yollar gibi, kamu yatırımlarının artırılmasıyla yanlış yapılmıştır. Çünkü bu kaynakların kamu yatırımlarına kullanılmasının çarpanı 1 iken, reel sektöre kullanıldığında ekonominin büyümesine ve Gayrisafi Milli Hasıla'nın artırılmasındaki çarpanın 7 olduğunu tahmin ediyorum. Bu yanlışın tekrarlanmayacağını umuyoruz. Ayrıca, mali gevsemeye artan bütçe açıklarının ağırlıkla iç piyasadan karşılanması ekonomik büyümeyi sınırlayacak, reel sektörün canlanmasını geciktirecektir. Bu gecikmenin işaretlerini sanayi üretimi verileri ortaya koymaktadır.

Ankara sanayiinde çok zayıf da olsa bir toparlanma görülmektedir. ÖTV-KDV indirimlerine rağmen bu toparlanmanın zayıflığı dikkat çekicidir. Ancak önemli olan, bu toparlanmanın devam edip etmeyeceğidir, sürdürülebilir olup olmadığıdır. Ankara sanayiini ekonominin genelinden bağımsızmış gibi düşünemeyiz.

Sanayi üretimi Eylül ayında yüzde 8,6, bir önceki aya göre ise binde 1 düştü. Üretim, Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre madencilik ve taşocaklığında yüzde 6,4, imalat sanayiinde yüzde 9,3, elektrik, gaz ve su sektöründe yüzde 4,1 azaldı.

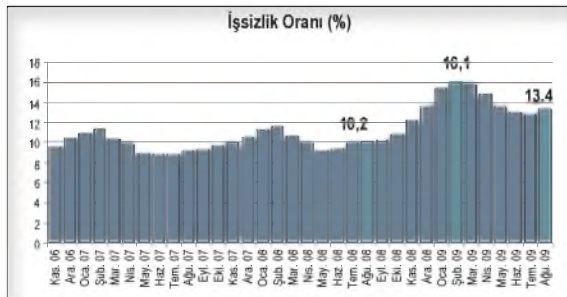
İmalat sanayiinde kapasite kullanım oranı Ekim ayında geçen yılın aynı ayına göre 4,9 azalırken, bir önceki aya göre 1,7 puan artarak 71,8 seviyesinde gerçekleşti.

Sayın Başbakan Yardımcım, içinde bulunduğumuz belirsizlikler ve ekonomideki gidişat beklentiler üzerinde de etkisini göstermektedir.

Reel kesim güven endeksi Ekim'de 3,8 puan düşerek 94'e gerilemiştir; reel kesim güven endeksi 3 aydır düşmektedir.

Tüketici güveni de Ekim ayında Eylül ayına göre yüzde 1,79 oranında azalarak 80,46 değerine geriledi.

Bu gelişmeler, ekonomide güven artırıcı tedbirlerin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Ekonomik kriz en büyük etkisini işsizlikte göstermektedir. Türkiye genelinde işsiz sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 927 bin kişi artarak 3 milyon 429 bin kişiye yükselirken, işsizlik oranı da 3,2 puanlık artışla yüzde 13,4 oldu. Genç nüfustaki işsizlik oranı ise 3,8 puan artarak yüzde 23,5'e yükseldi.

Sayın Başbakan Yardımcım, istihdamı artırmak için işe almanın ve işten çıkarmanın maliyetlerini düşürmek gerekmektedir. Bu maliyetlerin önemli bir bölümünü kıdem tazminatı oluşturmaktadır. Reel sektör üzerinde altından kalkılamayacak bir kıdem tazminatı yükü birikmiştir. Biz yıllardır kıdem tazminatı sisteminde bir reform yapılması, kıdeme hak kazanmak için çalışılması gereken sürenin uzatılması ve kazanılan kıdemın düşürülmesi ve bir Kıdem Tazminatı Fonu kurulması gerektiğini düşünüyor, bu düşüncelerimizi kamuoyuyla paylaşıyoruz. Bu önerimize sendikaların karşı çıktığını da biliyoruz ancak mevcut kıdem tazminatı uygulamasının çalışanlara yeterli güvenceyi sağlamadığı gibi iş barışını da olumsuz etkilediğini hepimiz biliyoruz. Kıdem tazminatı, işveren için gizli bir maliyet unsuru oluşturmaktadır. Kıdem tazminatı uygulaması hem işgücü maliyetlerini yükselterek rekabet gücümüzü olumsuz etkilemekte hem de yeni işe alımları güçleştirerek işsizlikle mücadelede engel olmaktadır. Bilindiği gibi ülkelerdeki kıdem tazminatı uygulamaları arasında büyük farklılıklar vardır. Ancak, Avusturya'nın kıdem tazminatı modeli farklı bir yapıdadır ve bizim açımızdan ilgi çekicidir. Çünkü Avusturya, önceleri bizimkine benzer bir kıdem tazminatı sistemine sahipken, esas olarak işçi sendikalarından gelen talepler doğrultusunda sisteminde 2003 yılında bir reform yapmıştır. Yapılan reformla kıdem tazminatı sistemi tamamen değiştirilmiş ve kıdem tazminatlarının bir fon

tarafından yönetilmesi kararlaştırılmıştır. Avusturya'da çalışanların kıdem tazminatları bir havuzda değil, kendileri adına açılan bir hesapta birikmekte ve değerlendirilmektedir. Böylelikle, işçinin hesabında biriken fona ne devlet ne de işverenler dokunamamaktadır. İşçi, fonda biriken parasını işgücü piyasasından çıkınca ya da emekli olunca alabilmektedir. Prim oranı ise aylık brüt ücretin yüzde 1,57'sidir. Avusturya benzeri bir uygulama ülkemizde kayıtdışı istihdamla mücadelede de olumlu sonuçlar doğuracaktır. Ayrıca Kıdem Tazminatı Fonu, tasarruf ihtiyacı olan ülkemiz için ek bir tasarruf imkanı da oluşturacaktır.

Sayın Başbakan Yardımcım, Dünya Bankası'nın "İş ve Yatırım Ortamı 2009 Raporu"nda 63. sırada yer alan Türkiye, 2010 raporunda 10 sıra birden düşerek 73. sıraya geriledi. Bizim 10 sıra birden düşmemizin temel nedeni, reform sürecine ara vermek, iş ve yatırım ortamını iyileştirecek reformları yapmamak. Biz durunca başkaları daha çabuk hareket ettiği için biz geride kalıyoruz. Diğer ülkeler reformlarına hız verdikleri için bizleri geride bıraktılar. Oysa bu küresel rekabet ortamında bizim herkesten daha hızlı koşmamız lazım. Bu nedenle, iş ve yatırım ortamını geliştirecek yapısal reformlara, başta işgücü piyasası olmak üzere bir an önce hız vermek zorundayız.

Sayın Başbakan Yardımcım, Ankara Sanayi Odası olarak sık sık dile getirdiğimiz bazı görüş ve önerilerimizi size de sunmak istiyorum. İçinde bulunduğumuz olağanüstü dönem olağanüstü tedbirler alınmasını gerektirmektedir. Kamuya olan vergi ve SSK borçlarının uygun vade ve faizlerle yeniden yapılandırılması ve ödemelerin ötelenmesi yerinde olacaktır. Gecikme faizlerini düşürmek için bir hazırlık içinde olduğunuzu biliyoruz. Umarız bu karar da bir an önce alınır ve uygulamaya konulur. Başta hastane, belediye ve üniversiteler olmak üzere kamu kuruluşlarının özel sektöre olan borçlarının ya hemen ödenmesi ya da diğer kamu alacaklarına mahsup edilmesi, reel sektöre nefes alma imkanı verecektir. Küresel kriz, iç pazarımızın önemini daha da artırmıştır. İç pazarımızı kısıncılıkla korumak zorundayız. Devlet Malzeme Ofisi alımlarında sadece yerli mallar seçilmeli, İller Bankası da sadece yerli malı alımlarını kredilendirmeli, kamu alımlarında eşik değer altındaki ihalelere yabancıların katılmasına izin verilmemelidir. Piyasa gözetim ve denetimini etkinleştirmek için odalara, akredite laboratuvarlara iletilmek amacıyla numune alma yetkisi verilmelidir. Gümrüğe terk edilen malların tekrar satışında, güvenli mal olup olmadığı tetkik edildikten sonra tekrar satış izninin verilmesi yerinde olacaktır. Ayrıca, KOBİ birleşme teşvikleri süresi en azından 2010 yılı sonuna ka-

IMF'nin açıkladığı olduğu son tahminler morallerimizi bozmuştur. IMF, önümüzdeki 3 yıl boyunca Türkiye ekonomisinin büyüme hızının yükselen piyasalar olarak da adlandırılan gelişen ülkelerin büyüme hızının gerisinde olacağını söylemektedir. Anlaşıldığı kadarıyla IMF, gelişen ülkelere olan sermaye akımlarındaki düşüşün Türkiye'yi daha fazla etkileyeceğini tahmin etmektedir.

Mali gevşemeyle artan bütçe açıklarının ağırlıkla iç piyasadan karşılanması ekonomik büyümeyle sınırlayacak, reel sektörün canlanmasını geciktirecektir. Bu gecikmenin işaretlerini sanayi üretimi verileri ortaya koymaktadır.

dar uzatılmalı, yeni teşvik sisteminde OSB'lere de yer verilmelidir. Yeni teşvik sisteminde OSB'lere yer verilmemiş olması büyük bir eksiklik.

Varlık Barışı'ndan beklenen sonuç, diğer yasalarda düzenlemeler yapılmaması nedeniyle sağlanamamıştır. Bu nedenle, Varlık Barışı'nın matrah arttırımıyla desteklenmesi gerekmektedir.

Üzerinde durmak istediğim diğer bir konu da vergi kayıpları konusunda. Vergi sistemindeki sorunlar tartışılırken hep vergi tabanının darlığından söz edip bu tabanın genişletilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Bu tespit ve öneri yerindedir. Ancak, ülkemizde giderek artan yabancı doğrudan yatırımlar, transfer fiyatlaması yoluyla doğan vergi kayıpları üzerinde de durmamız gerektiğini ortaya koymaktadır. Tüm gelişmiş ülkeler çok uluslu şirketlerin transfer fiyatlaması yoluyla neden oldukları kayıplara karşı ciddi bir mücadeleye başlamışlardır. Bizim de bu konuda çalışmalarını hızlandırmamız ve transfer fiyatlamasıyla doğan vergi kayıplarını azaltmamız gerekmektedir.

Sayın Başbakan Yardımcım, ÖTV-KDV indirimleri dayanıklı tüketim malları üreten sektörlerle bir canlılık getirmiş, canlılık da moralleri düzeltmişti. Ancak, imalat sanayimizin her sektörü tüketim malı üretmemektedir. Yatırım malları üreten sektörlerin de moral ve desteğe ihtiyacı vardır. Çünkü yatırım malı üreten sektörler krizden en fazla etkilenen sektörler olmuştur. Eylül ayında yatırım malları üretimindeki düşüş yüzde 18,2'dir. Biz bu kriz ortamında bile yatırım yapmak isteyip de belirsizlik yüzünden yatırımları erteleyen çok sayıda sanayici olduğunu biliyoruz. Ertelenen bu yatırım kararlarını öne çekmek ve sermaye malları üreten sektörlerle bir nefes alma imkanı sağlamak için iyi belirlenmiş bir listede yer alan yatırım malları için leasingde KDV oranını bir süreliğine yüzde 1'e çekmek ve amortisman süresini 2 yıla indirmek yerinde olacaktır.

Değerli Meclis üyeleri, son olarak bankalara değinmek istiyorum. Bankalar, kredi talebinin düştüğünü, bu nedenle açılan kredilerde bir gerileme olduğunu ifade etmektedirler. Bu ifadeler gerçeği tam olarak yansıtmamaktadır. Bir bankaya kredi talebiyle giden bir işadaminin kredi talebi, yaşanan ekonomik kriz ve şirketin bozulan bilançosu nedeniyle üst yönetime iletilmeden şube müdürleri tarafından reddedilmekte, bu nedenle de kredi talebi düşmüş görünmektedir. Oysa biraz önce de belirttiğim gibi şirketlerin finansman sıkıntıları ve krediye duydukları ihtiyaç artmıştır.

Bankaların üst düzey yöneticileriyle yapmış olduğumuz görüşmelerde, krediye ihtiyacı olmayan veya çok güçlü olan firmalara yüzde 8'e kadar faizlerle kredi verdiklerini öğreniyoruz ama bu oran KOBİ'lere geldiği zaman, minimum yüzde 13'lerden başlayıp yüzde 20'lere kadar çıkmakta. Aslında asıl desteğe ihtiyacı olan KOBİ'lerimiz altından kalkamayacakları bir yükü üzerlerine almaktadırlar. Hepimizin malumu, bankacılık sektörü üçüncü çeyreğe kadar yüzde 41'lik bir büyüme elde etti, çok karlı bilançolar açıkladılar. Bugüne kadar bunun büyük bir kısmının kamu kağıtlarından kaynaklandığını düşünüyorduk. Ancak, bu karlarının çok büyük bir kısmını KOBİ'lere vermiş oldukları kredilerden elde ettiklerini, yani KOBİ'ler üzerinden kazandıklarını öğrendik. Çünkü, kamu kağıtlarından yapmış oldukları karın aslında oransal olarak çok büyük olmadığını ama volüm olarak büyük olduğunu söylediler. Bu, bankalarımızın KOBİ'lerimizi ne kadar desteklediğinin de bir göstergesi.

Sayın Başbakan Yardımcım, size geçen hafta yaptığımız ziyarette protokolün imzalanmasına rağmen Kredi Garanti Fonu'nun hala uygulamaya geçilmediğini belirtmiştik ve siz de hemen müdahale ederek konuyla ilgilenmiştiniz, bu nedenle size teşekkür ediyoruz. Ancak, Kredi Garanti Fonu'nda hala bir gelişme yoktur. Ekonomide bazı tedbir-

Kıdem tazminatı, işveren için gizli bir maliyet unsuru oluşturmaktadır. Ancak, Avusturya'nın kıdem tazminatı modeli farklı bir yapıdadır ve bizim açımızdan ilgi çekicidir. Avusturya benzeri bir uygulama ülkemizde kayıtdışı istihdamla mücadelede de olumlu sonuçlar doğuracaktır.

ler çok erken, bazı tedbirler ise çok geç alınmaktadır. Kredi Garanti Fonu, protokol imzalandığında uygulanmaya başlasaydı belki de birçok firma kapanmak zorunda kalmayacak, mücadeleye devam edebileceklerdi.

Dün almış olduğum bilgiye göre, Pazartesi günü Bankalar Birliği'nde konu tekrar ele alınmış ve şu ana kadar protokoller imzalanması için bankalara hala gönderilmiş değil. Ayrıca, 20 bankanın aynı kağıdı imzalaması gerekiyormuş; bu şartlar altında bu imzaların toplanması da nereden bakarsanız en az 1 ay sürecektir. Çünkü hepsi kendi yönetim kurullarından müsaade almak zorundalar. Tabii bunların seyahatleri var, katılmadıkları toplantılar var; bu uzunca bir süre alacak. Halbuki imzalayan bankanın hemen devreye sokulması belki KOBİ'lere biraz daha rahat nefes aldıracak. Ayrıca bir şey daha dikkatimi çekti. Bu katılan 20 banka arasında Kredi Garanti Fonu'ndan sağlanabilecek olan garantinin eşit oranda paylaşıldığı söylendi. Burada da bir adaletsizlik olduğunu zannediyorum. Mesela Halk Bankası bu dönemde KOBİ'lere verdiği kredi hacmini yüzde 20 artırırken, bazı bankaların aksine bu kredileri düşürdüklerini hepimiz biliyoruz. Bu şartlar altında o bankaların Kredi Garanti Fonu'ndan almış oldukları imkan belki ellerinde kalacak, kullanıma imkanı olmayacak ve büyük miktar-

da KOBİ'lere kredi veren firmaların limitleri de çok çabuk dolacak. Bu da bir haksızlığa ve Kredi Garanti Fonu'ndan beklenen faydanın engellenmesine neden olacak.

İkinci bir husus; bankalarımız genellikle Aralık ayında Mart-Nisan sonuna kadar kredi yapmazlar, neden? Yeni bir yıl gelmiştir; son bilançolarınızı görelim, ona göre yeniden değerlendirelim ve ondan sonra kredi yapalım. Tabii gerek imzaların toplanması gerekse bu sürecin çok uzaması, bu taleplerin tekrar komisyonlardan geçmesi bu işin yılbaşından sonraya sarkacağını göstermekte. Yılbaşından sonraya sarkması demek de bu işin Nisan-Mayıs aylarına kalması demektir. Halbuki bu Kredi Garanti Fonu hemen işlerlik kazanmış olsa belki birçok KOBİ'nin kapanmasına mani olunacak, üretime, istihdama devam etmelerine ve bu süreci daha sağlıklı olarak atlattıklarına yardımcı olacaktır.

Sayın Başbakan Yardımcım, değerli Meclis üyeleri; bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son veriyor, Kurban Bayramınızı şimdiden kutluyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. Akşam kuruluş yıldönümü yemeğimize hepimizi bekliyorum.

Kredi Garanti Fonu'nun uygulamaya geçilmesi konusunda hala bir gelişme yoktur. Kredi Garanti Fonu, protokol imzalandığında uygulanmaya başlasaydı belki de birçok firma kapanmak zorunda kalmayacak, mücadeleye devam edebileceklerdi.

Türkiye’de büyüme olacaksa bu özel sektör eliyle olacaktır

ALİ BABACAN

DEVLET BAKANİ VE BAŞBAKAN YARDIMCISI

Ankara Sanayi Odamızın çok değerli Meclis Başkanı, çok değerli Yönetim Kurulu Başkanı, değerli üyeleri, değerli sanayicilerimiz, işadamlarımız, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum ve Ankara Sanayi Odası’nın bu ayki Meclis toplantısına başarılar diliyorum. Ayrıca, Ankara Sanayi Odası’nın 46. kuruluş yıldönümünü de özellikle kutluyor ve daha nice yıllar Ankara Sanayi Odamızın Türkiye ekonomisine, Ankara ekonomisine vermiş olduğu katkının devam etmesini diliyorum.

Ankara Sanayi Odası, köklü, geleneklere dayalı yapısıyla şehrimizin ve ülkemizin övgüyü hak etmiş kurumlarından birisidir. Sanayi Odamızın, ülkemizde sanayi kültürünün gelişmesine, şehrimizin siyaset merkezi kimliğinin yanı sıra bir sanayi merkezi olmasına çok önemli katkıları olmuştur. Ankara Sanayi Odası’nın çok değerli yöneticilerine bu yoğun gayretleri için teşekkür ediyor ve ülkemizin kalkınma sürecinde öncü bir rol oynamaları nedeniyle kendilerini özellikle tebrik ediyorum.

Değerli sanayiciler; bir işadamı, bir sanayici, bir ihracatçı bir hükümetten ne bekler, ne beklemeli? Bunun aslında cevabı çok zor değil, hemen birkaç kelimeyle bunun cevabı özetlenebilir; istikrar, güven, öngörülebilirlik. Türkiye ekonomisinin tarihine şöyle bir baktığımız zaman, özellikle siyasi ve ekonomik istikrarsızlığın uzunca bir döneme damgasını vurduğunu görüyoruz. Bundan 8-9 sene öncesini bir düşünün, 15-20 sene öncesini düşünün, o dönemlerde değil bir yıl sonra, bir ay sonra, bir hafta sonra, bir gün sonra nelerin olacağını bilmekte güçlük çekiyorduk. Ben de 2002 yılına

kadar fiilen iş hayatının içinde yer alan birisi olarak bu dönemleri yaşadım. Uzun vadeli bir hesap kitap yapamazsınız ya da yapsanız dahi ne olur ne olmaz diye iyi bir kar ihtimali yoksa o işe girmezsiniz ve çok yüksek faiz oranları, 34 yıl boyunca 2-3 haneli devam eden yüksek enflasyon, çok yüksek reel faizler, bütün bunlar aslında Türkiye ekonomisinin büyüme potansiyelini engellemiş, Türkiye’nin olması gereken noktaya ulaşamamasını beraberinde getirmiştir.

Güney Kore ile Türkiye’yi şöyle bir yan yana koyun. 1940’larda, 50’lerde neredeydik bugün neredeyiz? Neden Güney Kore’nin kişi başına düşen milli geliri bugün Türkiye’nin iki katından fazla? Türkiye’nin tabii kaynakları daha az değil, insan kaynağı daha zayıf değil, nüfusu daha az değil. Bunun sebebi çok basit; istikrarsızlık.

Tarih 18 Kasım 2002, o dönemde Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı olarak göreve başladığım gün, Hükümetimizin kurulduğu gün Hazine’nin borçlanma faizi yüzde 66 idi ve yine o günlerde en uzun borçlanma vadesi ancak 9 aydı. Bir yandan milli gelirin yüzde 74’ü gibi bir kamu borç stoğu ve bir yandan da bunu maksimum 9 aylık vadelerle çevirme mecburiyeti. 30 yılı aşkın bir süredir devam eden bu sıkıntılı dönem ve gerçekten ciddi bir kısır döngü hepimizin yaşadığı çok olumsuz bir tecrübeydi. Biz, iktidarımızın ilk günlerinden itibaren geçmişin bu kötü hatıralarını hafızalardan silmek için kararlılıkla ve büyük bir azimle çalıştık. Yatırımın, üretimin, istihdamın, ihracatın önündeki engelleri teker teker kaldırmaya başladık. Biliyorsunuz enflasyonda tek haneye ulaştık ve o gün bir açıklamamız oldu, dedik ki;

"Bundan sonraki hedefimiz faizlerde tek hane." O gün bazıları bunu hafif bir gülümsemeye karşıladı, "Keşke ama bu Türkiye için hayal olabilir. Çünkü, enflasyon kaçta düşecek, reel faiz kaçta düşecek ki nominal faizler tek haneli olsun." dediler. Fakat Türkiye bunu da başardı ve artık bakın faizlerde de tek haneli bir döneme girmiş durumdayız. Üstelik dünyada modern ekonomi tarihinin gördüğü en derin krizin yaşandığı bir dönemde bizim faizlerimiz tek haneli inmiş durumdaydı. İlk defa Türkiye ekonomisi bu küresel ekonomik kriz karşısında normal bir ekonominin verdiği tepkileri vermeye başladı. Yani bir kriz ortamında normal bir ekonomi nasıl tepki verirse bizim ekonomimiz de benzer tepkiler verdi. O bir bakıma anormal, olağanüstü şartların, olağanüstü dönemin de artık kalıcı olarak geride kaldığını bu krizde hep beraber görmüş olduk.

Kuşkusuz sorunlarımız çok ve kuşkusuz pek çok problemi çözdük, önemli adımları attık ama önümüzde hala problemlerimiz var, atmamız gereken çok adımlar var.

Dünya durmuyor değerli arkadaşlar, özellikle yatırım ortamı açısından, yatırımları cezp edebilmek açısından çok yoğun bir yarışın, rekabetin içindeyiz. Durduğunuz anda geride kalıyorsunuz. Dolayısıyla her an kendimizi yenileme, her zaman daha iyiye doğru gitme çabasında olmamız büyük bir gereklilik, büyük zorunluluk.

Değerli işadamlarımız, değerli konuklar; ekonomi yönetimi sadece grafiklerden, tablolardan, rakamlardan ibaret değil. Kuşkusuz bunlar çok önemlidir, elinizde sağlam veriler olacak, sağlam göstergeler olacak ki ona göre ekonomi yönetimini gerçekleştireceksiniz. Biz, her fırsatta mutlaka sokağın, çarşının, pazarın, esnafımızın, sanayicimizin, işadamlarımızın nabzını tutuyoruz. Burada psikolojik faktörler çok çok önemli, sosyolojik faktörler son derece önemli. Her fırsatta farklı sektör temsilcileriyle oturuyoruz istişarelerimizi yapıyoruz. Bazen bizim elimizdeki veriler gerçeklerle uyumlanabiliyor, özellikle kayıtdışının böylesine büyük olduğu bir ekonomide hangi veriye nasıl bakmanız gerektiğini de bilmeniz gerekiyor. Yani, hangi göstergelerinizin sağlam, hangi göstergelerinizin problemlili olduğunu da bileceksiniz ki ona göre yönetim sıhhatli bir şekilde yapılabilir. Dolayısıyla ilk elden, ilk ağızdan sorunları dinlemeyi ve kararlarımızı buna göre şekillendirmeyi son derece önemsiyoruz.

Sayın Başkan, biraz önceki konuşmasında sanayicilerimizin

görüşlerini, hissiyatını dile getirdi, genel ekonomik yapıyla ilgili de çok önemli, güzel tespitlerde bulundu. Biliyorsunuz içinde bulunduğumuz dönem gerçekten olağanüstü bir dönem. Yani böyle dönemlerde neler yapılır, ne yapılmalı bu da hiçbir kitapta yazmıyor. Şu son bir-iki yıldır bir bakın ekonomistler ne diyor, ne yapılmalı diyor? Nobel ödüllü 10 tane ekonomisti şöyle yan yana oturtun, 10 tanesinden 10 aynı fikir, öneri duyacaksınız. Bu dönemi bir başka dönemle karşılaştırıp klişe politikalarla ekonomi yönetimi de mümkün değil; bu dönemin kendine has özelliklerini iyi bilip, iyi anlayıp ona göre politikalar geliştirmek son derece önemli. Biliyorsunuz biz G-20 üyesi bir ülkeyiz, yani dünyanın en büyük 20 ekonomisi içerisindeyiz ve G-20'ler artık küresel ekonomi ve finans konularıyla alakalı temel karar organı. Dünya ekonomisiyle ilgili bundan sonra ne yapılacaksa, ne yapılmayacaksa ana kararlar, çerçeve kararlar G-20'de mutabakatla alınıyor. Herhangi bir ülke, ben bu kararın şurada ki kelimesini istemiyorum, şuradaki virgülün yerini değiştiririm dediğinde ona uymak zorunluluğu var. Bu ne demek? Hiçbir G-20 kararı Türkiye'nin yüzde yüz mutabakatı ve onayı alınmadan geçemiyor, bu bizim için çok çok önemli bir pozisyon. Yani küresel ekonomiyle ilgili bundan sonraki dönemde alınacak bütün kararlar Türkiye'nin de tam onayı ve mutabakatıyla olmak zorunda. Biz G-20'ler içerisinde çok etkin bir ülkeyiz, tüm tartışmalara, tüm toplantılara çok etkin katılım sağlıyoruz ve fikirlerimiz de çok güzel zemin buluyor. Türkiye'nin bir bakıma etki alanı olduğu pek çok ülkenin görüşünü değerlendirmesini de biz G-20'de yansıtabiliyoruz çünkü dünyada şu anda Dünya Bankası'na üye 186 ülke var. Bu G-20'de sadece 20 ülke var, geriye kalan 166 ülkeden görüşler nedir, düşünceler nedir, dertler nedir bunları da toparlıyoruz, dinliyoruz ve o görüşleri de o ortamda dile getiriyor, tespit ediyoruz. Dolayısıyla, Türkiye sadece kendisini değil, bir bakıma temsil ettiği geniş bir ülke grubunun da sözcülüğünü yapıyor, haklarını, önerilerini gündeme getiriyor.

Bu kriz dediğim gibi, alışlagelmiş ya da bizim alışık olduğumuz türlerden değil. Türkiye'de pek çok kriz iç kaynaklı olmuştur, sebebi biz olmuşuzdur. Türkiye'nin kendi iç dinamikleri Türkiye'yi krize götürmüştür. Ancak bu kriz bizim hiçbir sorumluluğumuzun olmadığı, tam tersine Türkiye'nin onca reform yaptıktan sonra karşı karşıya kaldığı ve dışarıdan etkilendiği bir krizdir. Ancak şunu da rahatlıkla söy-

Biz, iktidarımızın ilk günlerinden itibaren geçmişin kötü hatıralarını hafızalardan silmek için kararlılıkla ve büyük bir azimle çalıştık. İlk defa Türkiye ekonomisi bu küresel ekonomik kriz karşısında normal bir ekonominin verdiği tepkileri vermeye başladı. O bir bakıma anormal, olağanüstü şartların, olağanüstü dönemin de artık kalıcı olarak geride kaldığını bu krizde hep beraber görmüş olduk.

Dünya durmuyor, özellikle yatırım ortamı açısından çok yoğun bir yarışın, rekabetin içindeyiz. Durduğunuz anda geride kalıyorsunuz. Dolayısıyla her an kendimizi yenileme, daha iyiye doğru gitme çabasında olmamız gerekiyor

lemek istiyorum ki eğer biz zamanında gerekli tedbirleri almasaydık, 2004-2005-2006 yıllarında bütçe açığımızı, borç stoğumuzu düşürmeseydik, borç stoğumuzun kompozisyonunu risklere daha korunaklı hale getirmeseydik, bankacılık sistemimizle ilgili reformları yapmasaydık bugün bu kriz Türkiye'yi çok daha derinden etkilerdi. Eğer Türkiye nispeten az etkilendiyse, bir finans krizi yaşamadıysa bu, zamanında alınan tedbirlerin ve yapılan reformların bir sonucudur. İki hafta önce İskoçya'daki G-20 toplantısında masa etrafındaki ülkelerden sadece Türkiye bankacılık sektörü sebebiyle zarara uğrayıp kamu kaynakları aktarmak zorunda kalmayan bir ülkedydi. Çok istisnai bir durumdur. Pek çok ülkenin o dev bankaları, dev finans kuruluşları çok ciddi zararlara uğramıştır ve çok yüksek miktarlarda kamu kaynakları bu kuruluşlara aktarılmıştır ve bu kamu kaynakları, o ülkenin hem bütçe açığını hem borç stoğunu çok ciddi oranlarda artırmıştır.

Bugün bütçe açığı açısından çift haneli rakamlar Avrupa genelinde ve Amerika Birleşik Devletleri'nde artarak sıradanlaştı, yüzde 10-12-13-15 milli gelirin bütçe açığı bu oranlarda; Türkiye'de ise bu sene bütçe açığını yüzde 6,6 ile kapatıyoruz. Yine borç stoğunda yüzde yüz ve üzeri oranlar sıradanlaştı. Pek çok ülkenin milli geliri kadar ya da daha fazla kamu borç stoğu olacak ve bunu onlarca yıl temizleyemeyecekler, onlarca yıl bu ağır borç stoğu ve yapısal bozulmanın bedelini ödeyecekler.

Güçlü bir finansal yapıya sahip olmamız ve ekonomimizin temellerinin sağlam olması, güçlü olması bizim krizden çıkış

döneminde en önemli silahımız, güç alacağımız en önemli faktör olacak.

Değerli sanayicilerimiz, değerli konuklar; biliyorsunuz Türkiye çıkış stratejisini en erken açıklayan ülkelerden bir tanesi oldu. Önümüzdeki 3 yıl boyunca neyi yapacağımızı, neyi yapmayacağımızı, nasıl bütçe hedefleri ortaya koyduğumuzu, nasıl bir borç stoğuna doğru gideceğimizi, büyüme projeksiyonlarımızı açıkladık, bunu 16 Eylül 2009 tarihinde dünya kamuoyuna duyurduk. Bu orta vadeli programımız geniş bir ölçekte kabul gördü, hedeflerinin ve içeriğinin gerçekçi olduğu konusunda geniş bir mutabakat oluştu.

Bizim bundan sonraki dönemde güç aldığımız 3 tane önemli unsur var. Bunlardan bir tanesi, kamu mali yapımızın göreceli olarak pek çok ülkeye göre daha sağlıklı olması. İkincisi, finans sistemimizin pek çok ülkeye göre daha sıhhatli olması. Üçüncüsü ise çıkış stratejisini ve önümüzdeki 3 yıllık programını açıklayan bir ülke olmamız. Zaten bunun içindir ki Türkiye tüm Avrupa ülkeleri içerisinde 2010 yılında en hızlı büyüyecek ülke olarak gösterildi. Yani o yüzde 3,5 belki bizim alıştığımız rakamlardan düşük bir rakam ama Avrupa'daki ülkelerle, gelişmekte olan Avrupa ülkeleriyle, Doğu Avrupa'yla bile mukayese ettiğiniz zaman yüzde 3,5 oranı en yüksek orandır.

Avrupa'daki gelişmeler kuşkusuz bizi etkileyecek çünkü ihracatımızın yarısından fazlasını biz Avrupa Birliği'ne yapıyoruz ve Avrupa maalesef ekonomik toparlanmada, krizden çıkış sürecinde en geriden gelecek bölge olacak tüm dünya

içerisinde. Bu sene yaklaşık yüzde 4 gibi bir daralma bekleniyor, gelecek sene ise büyüme hemen hemen sıfır; belki çok küçük bir büyüme olacak, belki o da olmayacak Avrupa Birliği genelinde. Dolayısıyla, neden diğer gelişmekte olan ülkelere göre Türkiye'nin büyüme projeksiyonu 1-2 puan aşağıda sorusunun cevabı, bizim dünyanın tüm bölgelerine göre en geride kalacak, en yavaş toparlanacak Avrupa Birliği ile ekonomik olarak daha fazla entegre oluşumuzdur. Hindistan'ın, Çin'in böyle problemi yok; onların ekonomik hinterlandı, yapıları farklı. Eğer Türkiye önümüzdeki birkaç sene böyle yüzde 7-8 gibi büyüme rakamlarına ulaşmakta güçlük çekecekse bunun en önemli sebebi, Avrupa'yla olan yoğun ekonomik entegrasyonumuz, bir bakıma Avrupa'nın bizi böyle geriye doğru çekmesi, bizim ileri yapacak hamlemizi yavaşlatması olacaktır.

Değerli arkadaşlar, ekonomik programımızın bir başka unsuru mali kural, bunu çok önemsiyoruz. Biliyorsunuz Hükümetimizden önce Türkiye'de bütçeler hep 1 yıl yapıldı; biz ilk defa 3 yıllık bütçe, 3 yıllık program, 3 yıllık orta vadeli dediğimiz mali plan uygulamasına geçtik, yani 3 yıllık bir perspektif getirdik. Şimdi ise 2011 yılından itibaren artık çok daha uzun vadeli bir öngörülebilirlik getirmek istiyoruz. Türkiye'nin uzun vadede mali hedefleri ne olmalıdır ve bu

uzun vadeli hedeflerine ulaşmak için her yıl hangi formülle, hangi stratejiyle hareket etmelidir? Mali kuralla beraber Türkiye bir bakıma o özlemini çektiği uzun vadeli kredi pazarlarına, uzun vadeli mevduat yapısına ve uzun vadeli kamu borçlanma dönemine girebilecektir. Değerli arkadaşlar, 10 sene, 15 sene vadeli borçlanmak çok kolay değil; bir hükümet için de kolay değil, piyasalar açısından da kolay değil. Ancak dersiniz ki benim 10 sene, 15 sene sonrası için hedefim budur ve o hedefe ulaşmak için izleyeceğim strateji de budur, işte o zaman uzun vadeli perspektif, uzun vadeli finansman ve bunun getirdiği rahatlığı Türkiye ekonomisinde hep beraber yaşayacağımızı düşünüyoruz.

Bakıyoruz bankalarımız diyor ki; "Ağırlıklı mevduatınız 1 ay, 3 ay. 1 senelik mevduat hemen hemen hiç yok; biz nasıl bu kısa vadeli mevduatla uzun vadeli kredi verelim?" Bir yandan bakıyoruz, reel sektörümüz diyor ki; "Ben yatırım yapacağım ama bu yatırımın belki 7-8 senede karşılığını alacağım. Halbuki 2 yıl, 3 yıl vadeden ileri kredi bulmakta zorlanıyorum." Dolayısıyla, burada işte devlete çok önemli bir sorumluluk düşüyor ve biz bu önümüzdeki bahar aylarında bununla ilgili bir yasal düzenleme yapıp Türkiye'yi artık hak ettiği, özlediği uzun vadeli perspektif dönemine getirmeyi istiyoruz. Bu da bizim yeni orta vadeli programı-

Ekonomi yönetimi sadece grafiklerden, tablolardan, rakamlardan ibaret değildir.

Biz, her fırsatta mutlaka sokağın, çarşının, pazarın, esnafımızın, sanayicimizin, işadamımızın nabzını tutuyoruz. Burada psikolojik ve sosyolojik faktörler son derece önemli. Dolayısıyla ilk elden, ilk ağızdan sorunları dinlemeyi ve kararlarımızı buna göre şekillendirmeyi son derece önemsiyoruz.

İçinde bulunduğumuz dönem gerçekten olağanüstü bir dönem. Şu son bir-iki yıldır Nobel ödüllü 10 tane ekonomisti şöyle yan yana oturtun, 10 tanesinden 10 ayrı fikir, öneri duyacaksınız. Bu dönemi bir başka dönemle karşılaştırıp klişe politikalarla ekonomi yönetimi de mümkün değil; bu dönemin kendine has özelliklerini iyi bilip, iyi anlayıp ona göre politikalar geliştirmek son derece önemli.

mızda yapacağımızı söylediğimiz en önemli reform alanlarından bir tanesi.

Bu orta vadeli programımızda önemli bir unsur da kamu açıklarına nasıl baktığımız. Biliyorsunuz son 1 yıldır bütçemizde ciddi açıklar veriyoruz; bu sene yaklaşık 63 milyar civarında bir açık olacak. Bunun ağırlıklı sebebi, vergi gelirlerimizin ekonomiye paralel şekilde düşmesi ama bunun yanında bazı gider kalemlerinde de artışlar söz konusu. Bazı alanlarda, bazı sektörlerde de bizim KDV, ÖTV indirimimiz sebebiyle uğradığımız gelir kayıpları var. Şimdi Türkiye eğer bu açığı kendi devlet kaynaklarından -maden üretip, doğalgaz üretip, petrol üretip yurtdışına satıp- oluştursaydı, bir bakıma kamu harcamalarının kaynağı devletin öz kaynakları olsaydı, kamu harcamalarını artırmak ekonomik aktiviteye yarar getirecekti ancak Türkiye’de kamu açıklarının artması eşittir borçlanma ihtiyacının artması. Devlet nereye 1 milyar lira daha fazla para harcarsa gidiyor onu piyasadan borçlanıyor. Dolayısıyla, son 1 yıllık döneme bakacak olursanız, bankalarımızın kredi hacminin fazla büyümediğini, bankaların portföyündeki Hazine kağıtlarının yükseldiğini göreceksiniz ve bu sene Hazine’nin iç borçlanma, iç borç döndürme oranı yüzde 110, yüzde 115 arasında seyretti hep. Yani, 100 lira ana para artı faiz borç ödüyor, yerine 110-115 lira ana para borçlanıyor. Şimdi bu 1 yıl yapılır, ikinci yıl yavaşlatılması gerekir ama ilelebet devam etmesi mümkün değildir. Özellikle sanayicilerimizin, işadamlarımızın ve hatta tüketicilerin kredi ihtiyacının olduğu bir dönemde, mevcut kaynakların devlet tarafından bir bakıma kullanılması bizim ekonomik yapımıza zarar veriyor. Ekonomik yapımıza baktığımız zaman milli gelirimizin yüzde 70’i iç tüketim. Yaklaşık yüzde 17-18’i özel sektörün yatırımları, kamu yatırımları yüzde 3,5-4 arası bir yer tutuyor. Şimdi bu yüzde 3,5-4’lük alana siz ne yaparsanız yapın, isterseniz yüzde 50 artırın, büyük resim içerisindeki payı fazla olmadığı için oradan gelecek büyüme sınırlı olacaktır. Kamunun yine tüketim harcamalarının büyük resim içerisindeki yeri küçüktür, fazla değildir. Dolayısıyla, bu yapımızın farkında olmamız gerekiyor. Türkiye’de büyüme olacaksa bu özel sektör eliyle olacaktır. Aksi halde, bizim yüksek kamu açıkları verdiğimiz dönemlerde -geçmişe doğru bir bakın- Türkiye’nin çok büyümesi lazımdı, öyle olmadı. Yüksek kamu açıklarının olduğu dönemler Türkiye ekonomisinin aynı zamanda büyümediği, krizden krize

savrulduğu dönemler olmuştur. Bu yıl ekonomik yavaşlamadan kaynaklanan bir bütçe açığımız var tamam ancak hızla buna çeki düzen vermemiz gerekiyor ve gelecek sene için biliyorsunuz açıklamış olduğumuz bütçe açığı bu yılın daha altında, daha sonraki sene daha altında ve çok da ani, bir bakıma frene basmadan, ekonomide çok farklı sonuçlar getirecek bir uygulamaya girmeden öngörülebilir, kademeli ama kararlı bir şekilde kamu açıklarımızı azaltacağımız bir program ortaya koymuş olduk ve bu yaklaşım da geniş bir kabul gördü. Dolayısıyla, buradaki temel felsefenin iyi anlaşılması ve bütün karar vericilerin de bu felsefe, bu çerçeve içerisinde düşünmesi, kararlarını vermesi gerekiyor.

Kuşkusuz ekonomik politikalar önemli ancak hatırlayacak olursanız ben 2007 ve 2008 yıllarında hep bir konuyu vurguladım. Dedim ki siz ne kadar güzel bir ekonomik program yaparsanız yapın, ne kadar sağlam bir kurgu kurarsanız kurun, ekonomik istikrar adına gerekli ne varsa yapın eğer siyasi istikrarla alakalı, demokrasinin işleyişiyle ilgili sorunlar varsa bunlar bir yere kadar gider, daha sonra fayda getirmez. Dolayısıyla bizim ekonomik reformlarımız önemli ancak siyasi reformlarda, demokratikleşme alanında da asla yavaşlamaya izin vermeden hızlı bir şekilde devam etmemiz gerekiyor.

Birkaç örnekle bunu açmakta fayda görüyorum; Türkiye’nin büyüme oranlarına şöyle bir bakalım. 2003 biliyorsunuz iktidarımızın ilk yılı, ciddi bir krizden çıkış yılımız ve Türkiye’nin o dönemlerde potansiyel hedef büyümesi yüzde 5 olarak anılıyordu. Yüzde 5,3 büyümüşüz ilk yıl. Hala borç stoğu yüksek, hala faizler yüzde 66 değil belki ama 2003’ta 40’lar civarında seyrediyor, yüzde 5,3. 2004’te ve 2005’te yüzde 9,4-8,4 gibi rakamlarımız var. 2006’da hatırlayacaksınız, Haziran ayında dünya finansal piyasalarında bir çalkantı yaşandı. Biz de bir miktar etkilendik ama yine de o yıl yüzde 6,9 büyüdük. 2003-2004-2005-2006’da Türkiye yüzde 5’in üzerinde sağlam bir şekilde büyüme oranlarını yakaladı. Geldik 2007’ye. 2007’de yüzde 5’in altına düştük. Bunun sebebi neydi? Biz politikamızda ciddi bir değişiklik yapmadık, diğer gelişmekte olan ülkelerde büyüme oranı değişmedi; bunun temel sebebini o dönemlerde yoğun bir şekilde yaşanan Türkiye’deki demokrasi tartışması olarak görüyoruz. Bir hatırlayın o günleri, apar topar erken seçim yapmak zorunda kaldık, Cumhurbaşkanlığı seçimi-

Bizim bundan sonraki dönemde güç aldığımız 3 tane önemli unsur var. Bunlardan bir tanesi; kamu mali yapımızın göreceli olarak pek çok ülkeye göre daha sağlıklı olması. İkincisi, finans sistemimizin pek çok ülkeye göre daha sıhhatli olması. Üçüncüsü ise çıkış stratejisini ve önümüzdeki 3 yıllık programını açıklayan bir ülke olmamız.

le ilgili neler neler yaşandı, e-muhtıra olayını yaşadık, ki o ilk e-muhtıra günlerinde uluslararası bir yatırımcıdan bizim arkadaşlarımıza bir e-mail geliyor. "Biz hazırlık yapıyorduk, yatırıma da başladık. Önümüzdeki 4-5 sene 5 milyar doğrudan yatırım yapmak için Türkiye'ye hazırlığımızı yaptık. Nedir bunlar? Eğer doğruysa biz dönüp arkamızı bir 15-20 sene daha bakmayalım." Şimdi demokratik bir ülke, öngörülebilir bir ülkedir. Demokratik bir ülkede yapılacaklar vardır, yapılamayacaklar vardır. Demokratik bir ülkede kimsenin şaşıracağı saçma sapan politikalar uygulanamaz çünkü demokrasinin verdiği o şeffaflık, o açıklık keyfi uygulamaları önler. Otokratik rejimlerde, demokrasinin gerçek anlamda hakim olmadığı rejimlerde keyfilik vardır. Keyfilğin hüküm sürdüğü rejimlerdeyse öngörülebilirlik olmaz. Siz neye göre hesabınızı yapacaksınız, neye göre hesap kitap yapıp yatırım yapacaksınız? Hangi ekonomik programın kimin ellerinde nasıl yürütüleceğine nasıl güveneceksiniz? Bir ülkede seçim olur; 4 yıl, 5 yıl hükümetin programı olur, hükümet o programı uygular ve böylece öngörülür ama demokrasi konusunda soru işaretleri olduğu dönemlerde ülkenin kalkınmasında, o ülkenin büyümesinde çok ciddi sıkıntılar beraberinde gelir. Dolayısıyla, Türkiye'de demokrasinin güçlenmesi, önümüzdeki dönemde ekonomik başarımızın da temelidir.

Gelelim 2008 yılına. 2008 yılında, Türkiye'nin büyüme oranı yüzde 0,9; yüzde 1 bile değil. Çeyrek çeyrek bakıyoruz; 2008 yılının birinci çeyreğinde yüzde 7,2 büyümüşüz. Asıl kriz ne zaman etkili oldu, tüm dünyada ne zaman hakim olmaya başladı? Tarih 15 Eylül, Lehman Brothers firmasının iflası... Asıl bütün global piyasalardaki krizin en derin vurduğu nokta odur. Finans krizinden sonra reel sektör çok daha fazla etkilenmeye başlamıştır. Ancak birinci çeyrekte yüzde 7,2 büyüyen Türkiye ekonomisi, ikinci çeyrekte -yani Nisan-Mayıs-Haziran daha Lehman Brothers ortada

yok- sadece yüzde 2,8 büyümüş. Peki niye 7,2'den birden 2,8'e düşmüş? 2,8 bizim yıllardır gördüğümüz en düşük rakam. Hatırlayın, bir 14 Mart süreci yaşadık. 14 Mart 2008 yine Türkiye'de demokrasinin sorgulandığı, çok ciddi bir halk desteğiyle işbaşına gelmiş bir hükümetin, bir partinin devam edip etmeyeceğinin sorgulandığı bir dönemdi. Sizler iş hayatının içindesiniz; bunlar çok önemlidir, halkın psikolojisini çok etkiler, yatırımcının yatırım kararlarını etkiler ve bu dönemde de maalesef Türkiye gerçek potansiyelini gerçekleştirilememiştir.

Türkiye'nin gerçek anlamda bir hukuk devleti olması da önümüzdeki dönemde yine ekonomimizin en önemli unsurlarından bir tanesi olacaktır. Dolayısıyla, Türkiye'nin ekonomik reformlarının yanında ve hatta daha öncesinde, daha önemli bir şekilde siyasi reformlarına devam etmesi ekonomimiz için olmazsa olmaz bir konudur.

Değerli konuklar, sözlerime son vermeden önce, Sayın Başkan'ın gündeme getirdiği birkaç konu var, onlara da kısaca değinmek istiyorum.

Kredi Garanti Fonu, bizim Meclis daha tatile girmeden yasadını çıkarttığımız, kararnamesini çıkarttığımız ve devlet olarak bir bakıma yasal altyapısını hazırladığımız bir konu. Ancak, daha sonra reel sektör olsun, bankacılık sektörü olsun bazı sektörlerin ya da kuruluşların kendi aralarında ki ihtilaflar sebebiyle orada gecikmeler oldu. Birkaç defa bizim müdahalemiz gerekti, bir bakıma arabulucu rolü oynadık. Biz devlet olarak her şeyi yaptık; sistem ortada, 1 milyar lira kaynak ayırdık, ki bu 1 milyar lira en az 10 milyar liralık bir kredi hacmi oluşturacak bir kaynaktı, bir kaldıraçtı ve birkaç defa o arabuluculukla sorunları çözdük. Daha sonra her aşamada benzer sıkıntılar yaşandı ve Hazine Müsteşarlığımız devreye girdi. Ancak, reel kesim ve finans kesimi arasındaki bir takım ufak tefek sorunlar sebebiyle

Bankalarımızın reel sektöre vereceği uzun vadeli kredi ile ilgili devlete çok önemli bir sorumluluk düşüyor. Biz bu önümüzdeki bahar aylarında bununla ilgili bir yasal düzenleme yapıp Türkiye'yi artık hak ettiği, özlediği uzun vadeli perspektif dönemine getirmeyi istiyoruz. Bu da bizim yeni orta vadeli programımızda yapacağımızı söylediğimiz en önemli reform alanlarından bir tanesi.

bu gecikmeler meydana gelmiştir. Geçen hafta içerisinde hem Bankalar Birliği ile hem Odalar Birliği ile yaptığımız temaslarda bunun artık neticelenmesi gerektiğini, bu kadar uzamasının yazık olduğunu gördük. Çünkü devlet kaynağı ayırmış, her şeyi hazırlamış, niye bekliyoruz hala? Dolayısıyla bunun Odalar Birliği ile Bankalar Birliği arasında hızla çözüme kavuşturulması ve artık iyi-kötü, artı-eksi neyse bir noktada buluşmaları gerekiyor. Ben buradan da bu konuyla ilgili taraflara sesleniyorum.

Bir başka konu, leasingdeki KDV konusu. Biliyorsunuz bizim yeni teşvik sistemimizde teşvik belgesi alındıktan sonra yatırımlarda zaten KDV yok. Bir ürünün banka kredisiyle alınmasıyla leasing arasında kalem farkının olmasının bazı dengesizlikler oluşturması sebebiyle Maliye Bakanlığımız tarafından sanırım geçen sene yüzde 1 olan oran tekrar normal orana yükseltildi. Ancak bizim teşvik sistemimizde gerçek yatırımlar açısından, teşvik belgesi alan yatırımlar açısından zaten KDV yok; yani yüzde 1 değil, hiç yok. Onu da burada tekrar bir hatırlatma ihtiyacı duydum.

Bir başka önemli konu; işsizlik konusu. Biliyorsunuz iki gün önce Ağustos ayı işsizlik rakamları açıklandı. TÜİK'in yeni raporlama sisteminde 3 aylık bir dönem aslında, 3 ayın ortalaması açıklanıyor. Ağustos dediğimiz Temmuz-Ağustos-Eylül'ün ortalamasıdır ve Ağustos rakamı Temmuz rakamına göre daha yüksek çıktı, yaklaşık 0,6'lık bir yükselme söz konusu. Şimdi işsizlik rakamlarını değerlendirirken değerli

arkadaşlar, mutlaka mevsimselliğe dikkat etmemiz gerekiyor. Çünkü Türkiye'de yıllardır böyledir; yaz aylarında Mayıs-Haziran'a doğru işsizlik düşer, kış aylarına girerken de işsizlik oranları yükselir. Temmuz'dan Ağustos'a, bu yıl işsizlik oranında yükseliş var ama 2008'e bakın yine yükseliş var, 2007'ye bakın yine yükseliş var. Yani her sene mevsimsel faktörlerden Temmuz ayına, Ağustos'a, Eylül'e, Ekim'e işsizlik artış trendine geldi. Küçük küçük artışlar olur; bu, Aralık'ta, Ocak'ta maksimum noktaya ulaşır, ondan sonra Şubat, Mart, Nisan derken tekrar düşüşe geçer. Dolayısıyla, işsizlik Türkiye'de iyiye mi gidiyor, kötüye mi gidiyor bunu değerlendirmek için mutlaka mevsimsellikten arındırılmış rakamlara bakmamız gerekiyor ki hesabımızı gerçek bir şekilde yapabilelim. Ekonomik veriler açıklandığında bunun yorumunu yaparken mutlaka bilimsel temele dayandırmamız gerekiyor. Biz yaz aylarına doğru girerken işsizlik düştü diye bunu bir bakıma övünme kaynağı olarak açıklamadık ve "Düşüyor ama mevsimsellikten düşüyor." dedik, açık açık söyledik. O günlerde bakıyorsunuz gazetelerde 5 santime 5 santim küçük haberler "İşsizlik düştü." ya da düştü de denmiyor işsizlik böyle çıktı deniyor düştü kelimesini kullanmamak için. Yine mevsimsel faktörlerden yükselmeye geçtiğinde "İşsizlik arttı." diye belki gereğinden fazla yorumlar yapılıyor. Kredibilite adına, güvenilirlik adına tüm sivil toplum kuruluşlarımızın, medya kuruluşlarımızın bu değerlendirmeleri yaparken mutlaka bilimsel temeller ve gerçekler üzerinde bu değerlendirmeleri yapmalarını bu-

Kredi Garanti Fonu konusunda devlet zamanında yapacağını yapmıştır, maalesef reel kesim ve finans kesimi arasındaki bir takım ufak tefek sorunlar sebebiyle bu gecikmeler meydana gelmiştir. Ancak, geçen hafta içerisinde hem Bankalar Birliği ile hem Odalar Birliği ile yaptığımız temaslarda bunun artık neticelenmesi gerektiğini gördük. Çünkü devlet kaynağı ayırmış, her şeyi hazırlamış, niye bekliyoruz hala?

Yarınlara Türkiye için daha aydınlık, daha mutlu ve daha müreffeh olacaktır. Cumhuriyetimizin 100. yılında Türkiye ekonomisi dünyanın en büyük 10 ekonomisi içerisindeki o hak ettiği yeri alacaktır. Bizim projeksiyonlarımız, beklentilerimiz bu yöndedir.

radan şiddetle tavsiye ediyorum. Aksi halde, mevsimsel ve her sene yaşanan sebeplerden ötürü çıkan bir veriyi, "Ekonomide her şey kötüye gitmeye başladı." diye işlerseniz ve tüketicinin morali bozulursa bunun kime faydası olacak? Bugün dedim Türkiye ekonomisinde yüzde 70'i iç tüketim, iç tüketim eşittir moral. Eğer halkımızın güveni varsa harcamalarında daha rahat davranıyor. Eğer bir tedirginlik, bir sıkıntı duyuyorsa harcamalarını yavaşlatıyor. Peki harcamalarını yavaşlatınca kim zarar ediyor? Perakendeciler, toptancılar, imalatçılar, hammadde üreticileri herkes zarar ediyor. Tekrar dönüyor bu ve belki de daha yükselen işsizlik oranları olarak karşımıza çıkabiliyor.

Bakın dünya bir toparlanma dönemine girdi ve bu toparlanma kırılğan bir toparlanma olacak muhtemelen. Bu toparlanma, riskleri de içinde barındıran bir toparlanma. Eğer bu toparlanma, dünyada öngörüldüğü makul bir şekilde devam ederse, Türkiye için de rahatlıkla söyleyebiliriz ki hem büyüme açısından hem işsizlik açısından en kötü dönem artık geride kaldı. Artık yavaş da olsa bir iyileşme dönemine girmiş durumdayız. Bu işsizlik için de aynı.

Değerli işadamlarımız, değerli konuklar; son olarak söylemek istiyorum ki önümüzdeki yıllar hem küresel ekonomi için hem de Türkiye ekonomisi için önemli bir dönüm noktası olacaktır. Küresel krizin artık yaralarının sarıldığı, oyunun kurallarının tekrar yazıldığı, küresel ekonominin yeniden yapılandırılması içerisine girdiği bu dönemde, Türkiye ekonomisinin uluslararası arenadaki rekabet gücünü daha da artırmış ve Türkiye'nin artık bir küresel güç olduğunu sadece siyasal

alanda değil, ekonomik alanda da göstermiş olacağız. Toz duman yatıştığında, ortalık sakinleştiğinde göreceksiniz ki Türkiye'nin tüm ekonomik göstergeleri kendisiyle mukayese edilebilir ülkelere baktığımızda -Doğu Avrupa'ya bakın, Batı Avrupa'ya bakın, başka ülkelere bakın- onlara göre çok daha iyi bir noktada olacaktır. Yani krizden çıkış sürecinde Türkiye çok daha güçlü bir ekonomik temelle bunu gerçekleştirecektir. Türkiye ekonomisinin temelleri güçlüdür, bundan şüphemiz yok. Çok güçlü temeller üzerindeyiz, yeter ki morallerimiz yerinde olsun, yeter ki siyasi istikrar olsun, yeter ki demokrasimiz sağlamlaşsın ve doğru ekonomi politikalarını uygulayalım. En az 100 ülkeyle mukayese edin, 100 ülkeden daha güçlü temellerimiz var şu anda. Bunu rahatlıkla ve güvenle şu anda söyleyebilirim. Önümüzdeki engelleri de sorunları da tek tek aşarak yolumuza devam edeceğiz. Bu sırada yolda zaman zaman gecikmeler, tehirler olacaktır, sıkıntılar olacaktır kuşkusuz. Ancak herhangi bir tıkanma, durma, bekleme, yorulma, bozulma söz konusu değildir. Yarınlara Türkiye için daha aydınlık, daha mutlu ve daha müreffeh olacaktır. Cumhuriyetimizin 100. yılında Türkiye ekonomisi dünyanın en büyük 10 ekonomisi içerisindeki o hak ettiği yeri alacaktır. Bizim projeksiyonlarımız, beklentilerimiz bu yöndedir.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son verirken, tekrar Ankara Sanayi Odamıza, değerli Meclis Başkan'ına, Yönetim Kurulu Başkan'ına, tüm yöneticilerine ve tüm üyelerine teşekkür ediyor, bu ayki Meclis toplantınızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Uluslararası piyasada birlikteyiz.

Dış Ticaret ürünlerimizle, uluslararası piyasada çalışan firmanızın beklentilerine uygun, kaliteli ve modern hizmetler sunarak dış piyasalardaki başarılarınıza destek oluyoruz!

Firmanıza özel çözümlerle riskinizi minimize ediyor, rekabet gücünüzü ve başarılarınızı artırıyoruz.

- Akreditif
- Kabul/Aval Kredileri
- Harici Garantiler
- İhracat Akreditifi İskontosu
- İhracat Faktoringi
- Eximbank Kredileri
- Ülke Kredileri

ASOMECCLİS

**Ankara Sanayi Odası
Meclis Toplantısı**

30 Aralık 2009

Ekonomi yönetimi, ekonomik politikalarda reel sektöre öncelik vermelidir

NURETTİN ÖZDEBİR

ASO YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Sayın Başkan, değerli Meclis üyeleri, basınımızın seçkin temsilcileri, hepimizi şahsım ve Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meclis üyeleri, konuşmamda ağırlıklı olarak 2009 yılı değerlendirmesi ve 2010 yılı beklentilerimiz üzerinde duracağım. 2009 yılının son aylarına ilişkin istatistikler henüz açıklanmadığı için değerlendirmelerimiz elbetteki bazı tahminlere dayanacak. Ancak, 2009 yılının hem dünya hem de ülkemiz için çok zor bir yıl olduğunu teslim etmemiz gerekiyor. Çünkü, Ağustos 2007'de ABD'de mortgage piyasasında başlayan ve 2008 Eylül'ünde Lehman Brothers'ın batmasıyla derinleşen finansal kriz, reel ekonomi üzerindeki esas etkisini 2009 yılında göstermiştir. İkinci Dünya Savaşı'ndan beri dünya ekonomisi ilk kez 2009 yılında küçülmüştür. Küresel ekonomiye entegre olmuş, mal ve sermaye akımlarına açık bir ekonomi olan Türkiye de küresel krizden derin bir biçimde etkilenmiştir. 2008'in son çeyreğinde küçülmeye başlayan ekonomi dört çeyrektir küçülmektedir. Ekonomi yılın ilk çeyreğinde yüzde 14,7, ikinci çeyreğinde yüzde 7,9, üçüncü çeyreğinde ise yüzde 3,3 küçülmüştür. Yılın ilk dokuz ayındaki küçülme ise yüzde 8,4'tür.

Yılın son çeyreğinde ise baz etkisinden dolayı, çok az da olsa pozitif bir büyüme görebiliriz. Eğer yılın son çeyreğinde sıfır büyüme olursa 2009 yılını yüzde 6'lık bir küçülmeye

kapatacağız. Bu baz etkisini birçok ekonomik göstergede göreceğiz. Bundan sonra açıklanan birçok ekonomik veri bir önceki yıla göre büyüme sergileyecek. Önemli olan bu büyümenin ne kadar güçlü olacaktır.

Değerli Meclis üyeleri, dünya ekonomisindeki küçülmeye paralel olarak dünya ticaret hacmi de 2009 yılında yaklaşık yüzde 10 daralmıştır. Bu daralmadan biz de nasibimizi aldık. Başta AB olmak üzere gelişmiş ülkelere yaptığımız ihracat, o ülkelerdeki ekonomik daralma nedeniyle sert bir biçimde düşmüştür. Ekim ayında 12 aylık ihracatımız yüzde 26 geriledi. Ancak, biraz önce sözünü ettiğim baz etkisinden dolayı Ekim ayında, 2008 yılının aynı ayına göre ihracat yüzde 4 artarak 10 milyar dolar, ithalat ise yüzde 15 azalarak 13 milyar dolar oldu. Aynı dönemde dış ticaret açığı yüzde 51 azalarak 2,6 milyar dolara geriledi. 2008 Ekim ayında yüzde 65 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı, bu yıl yüzde 80'e yükseldi.

Düşen dış ve iç talebe bağlı olarak sanayi üretimimiz de geriledi. 2008 Ağustos ayında düşmeye başlayan sanayi üretimi Şubat 2009'da dibe vurmuş ve ancak Ekim ayında yüzde 6,5 artarak geçen yılın üzerinde bir üretim düzeyine ulaşabilmiştir.

Ekim ayında üretim, bir önceki yılın aynı ayına göre madencilik ve taşocakçılığında yüzde 5,2, imalat

2009 yılının hem dünya hem de ülkemiz için çok zor bir yıl olduğunu teslim etmemiz gerekiyor. İkinci Dünya Savaşı'ndan beri dünya ekonomisi ilk kez 2009 yılında küçülmüştür. Küresel ekonomiye entegre olmuş, mal ve sermaye akımlarına açık bir ekonomi olan Türkiye de küresel krizden derin bir biçimde etkilenmiştir.

sanayiinde yüzde 6,6, elektrik, gaz ve suda yüzde 6,4 artmıştır. Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre en yüksek artış yüzde 11 ile ara malı imalatında görüldü. Üretim, dayanıksız tüketim mallarında yüzde 8,1, dayanıklı tüketim mallarında yüzde 7, enerjide yüzde 1,9 oranında artarken sermaye mallarında yüzde 3 oranında düştü. Ancak, sanayi üretimindeki toparlanmanın niteliği ve sürdürülebilirliği konusundaki endişelerimiz devam etmektedir.

Kasım ayında kapasite kullanım oranı toplam imalat sanayiinde geçen yılın aynı ayına göre 2,2 puan, bir önceki aya göre de 1,1 puan azalarak 70,7 oldu. Özel sektörde kapasite kullanım oranı ise geçen yılın aynı ayına göre 2,1 puan, bir önceki aya göre de 1,5 puan azalarak 70,4 oldu. Kapasite kullanımındaki bu düşüşte Kurban Bayramı tatilinin de etkisi olduğunu düşünüyoruz.

Değerli Meclis üyeleri küresel kriz, beklentileri olumsuz bir biçimde etkilemiş, tüketici ve reel kesim güven endeksleri hızlı bir biçimde gerilemiştir. Geçen yılın Aralık ayında dibe vuran reel kesim güven endeksi yılbaşında artmaya başlamış, Mayıs ayında 100'ü geçerek pozitifte dönmüştü. Reel kesim güvenindeki bu toparlanmada ÖTV-KDV indirimlerinin piyasalara getirdiği hareketliliğin büyük bir etkisi olmuştur. Ancak, reel kesim güven endeksi o tarihten bu yana düşmektedir. Kasım ayında da reel kesim güven endeksi 2,8 puan düşerek 91,2'ye gerilemiştir

Benzer bir trendi tüketici güveninde de görmekteyiz. Tüketici güveni de Kasım ayında Ekim ayına göre yüzde 2,6 oranında azalarak 78,4 değerine geriledi.

Ekonomiye güveni azalan tüketici harcamaz, yatırımcı ise yatırım yapmaz. Ekonomideki toparlanma da cılız kalır. Tüketicilerin ve reel sektörün ekonomiye güveninin azalması, ekonomide güven artırıcı tedbirlerin alınmasının ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Ekonomik krizin en önemli sosyal etkisi işsizlikte görülmüş ve işsizlik 2009 yılında kriz öncesi döneme göre 3-4 puan artarak daha yüksek bir platoya oturmuştur. Eylül döneminde Türkiye genelinde işsiz sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 795 bin kişi artarak 3 milyon 396

bin kişiye, işsizlik oranı da 2,7 puan artarak yüzde 13,4'e yükselmiş, genç nüfusta işsizlik oranı ise 3,7 puan artarak yüzde 24,3 olmuştur. Bu rakamlar küresel krizin Türkiye'ye ekonomik ve sosyal maliyetinin ne kadar yüksek olduğunu göstermektedir.

Değerli Meclis üyeleri, dün akşam asgari ücret komisyonu 2010 yılının ilk yarısında brüt asgari ücretin yüzde 5,2, ikinci yarısında ise yüzde 4,3 artacağını açıkladı. Buna göre 2010 yılında brüt asgari ücretteki yıllık artış yüzde 9,74 olacak. 2010 yılının ilk yarısında brüt asgari ücret 729 liraya, ikinci yarısında ise 760 liraya, net asgari ücret ise yılın ilk yarısında 577 liraya, ikinci yarısında ise 599 liraya yükselecek. Bu artışla birlikte asgari ücretli bir işçinin işverene maliyeti, ulaşım ve yemek masraflarıyla birlikte 1000 lirayı aşacak. Her zaman söylediğimiz gibi bu asgari ücret gelişmiş bölgelerimiz için az, gelişmemiş bölgelerimiz için yüksektir. Biz bu nedenle yıllardır bölgesel asgari ücret uygulamasına geçilmesini savunduk. Bölgesel asgari ücret uygulamasıyla bölgeler arasındaki gelişmişlik farkları azalacak, rekabet gücümüz artacak, kayıtdışı istihdam azalacak ve istihdam artışı sağlanacaktır. İşsizliğin yüzde 14'lere dayandığı ve uzunca bir süre buralarda kalmasının beklendiği bir dönemde bölgesel asgari ücret uygulaması önerimizi bir kez daha tekrarlıyoruz.

Değerli Meclis üyeleri, 2009 yılının en önemli olaylarından biri de kredi hacmindeki daralmadır. Kredi hacmi Eylül 2008-Nisan 2009 döneminde reel olarak yüzde 11,3 daralmıştı. Kredi hacmi Ekim ayında geçen yılın Eylül ayındaki düzeyin reel olarak hala yüzde 5,2 altındadır. Kredi kanallarının, özellikle KOBİ'ler için hala tıkanık olması ekonomideki toparlanmanın çok yavaş olacağı şeklindeki endişelerimizi artırmaktadır. Bankalar, büyük işletmelere düşük faizlerle kredi verirken KOBİ'lere kredi vermemekte, kredi verseler bile çok yüksek faizler talep etmektedir. Ayrıca, Kredi Garanti Fonu'nun etkili bir biçimde çalışmaması da finansman sıkıntısı içindeki KOBİ'lerin sorunlarını ağırlaştırmaktadır. KOBİ'lere kredi açılmadıkça, sanayide güçlü ve yaygın bir toparlanma beklemek aşırı iyimserlik olur. Bu nedenle bankaların KOBİ'lere kredi açmak için öne sürdükleri şartları yumuşatmaları ve KOBİ kredilerinin yeniden yapılandırılmasında daha esnek bir tavır

sergilemeleri gerekmektedir. Aksi takdirde sanayimizdeki kan kaybı 2010 yılında da hızlanarak devam edecektir.

Değerli Meclis üyeleri, Türkiye ekonomisinin 2010 yılındaki performansı esas olarak dünya ekonomisindeki gelişmelere bağlı olacaktır. Eğer dünya ekonomisi 2010 yılında toparlanmaya başlarsa Türkiye ekonomisinin de buna paralel bir gelişme sergileyebileceğini tahmin ediyoruz. Ancak, küresel krizden çıkışın nasıl olacağı uzmanlar arasında da tartışma konusudur. Bazı uzmanlar krizden çıkışın yavaş ancak sürdürülebilir olacağını düşünürken, bazıları ise krizin çift dipli olacağını yani ekonomideki toparlanmanın geçici olduğunu ve küresel ekonominin yeniden resesyona gireceğini ifade etmektedir. Eğer çift dipli bir kriz yaşayacaksa işlerin yeniden, nasıl ve ne zaman bozulacağını kestirmek güçtür. Önümüzdeki dönemde, Dubai'de olduğu gibi finansal piyasalarda yeni sürprizler yaşayabiliriz. Yunanistan, İspanya, İrlanda, Macaristan gibi ülkeler borçlarını çevirmekte zorluk çekebilirler ve bu gibi gelişmeler dünya ekonomisindeki toparlanmayı yavaşlatabilir hatta yeniden bir resesyona sokabilir. Ancak biz, çift dipli resesyon ihtimalini göz ardı etmemekle birlikte ihtiyatlı iyimserliğimizi koruyor ve

küresel ekonomideki toparlanmanın yavaş olmakla birlikte devam edeceğini düşünüyoruz.

Dünyadaki gelişmelerin yanı sıra içerideki gelişmelerin de büyüme hızı üzerinde etkisi olacaktır. Hazine, 2009 yılındaki borç çevirme oranının yüzde 99,5 olacağını açıkladı. Hazine bu kadar borçlanırsa reel sektöre pek fazla bir şey kalmayacak, faizlerdeki düşüş eğilimi de tersine dönecektir. Ayrıca bütçe tahmininde yer alan vergi gelirlerine ulaşmak için getirilecek yeni vergiler tüketicinin harcanabilir gelirinde düşüşe yol açarak iç talep artışını frenleyebilir. Bu tür gelişmeler 2010 büyümesini de olumsuz etkileyecektir.

2010 yılı için diğer bir belirsizlik ise dış finansman ihtiyacının nasıl karşılanacağıdır. IMF konusu artık bir yılın hikayesine dönmüştür. Ekonomiden sorumlu Başbakan Yardımcısı Sayın Ali Babacan, konuyu gündemde tutmak ve beklentilerin bozulmasını engellemek için ayda bir açıklama yaparak IMF anlaşmasını yeniden ısıtıyor. Geçen gün yaptığı açıklamada sayın Bakan bakın ne dedi: "IMF ile anlaşma olursa demek, anlaşma olmama ihtimalini de içeriyor." Hükümet 20 aydır IMF anlaşma olasılığını masada tutmayı başardı ancak bu tür söylemler

Küresel krizden çıkışın nasıl olacağı konusunda bazı uzmanlar krizden çıkışın yavaş ancak sürdürülebilir olacağını düşünürken, bazıları ise krizin çift dipli olacağını ifade etmektedir. Ancak biz, çift dipli resesyon ihtimalini göz ardı etmemekle birlikte ihtiyatlı iyimserliğimizi koruyor ve küresel ekonomideki toparlanmanın yavaş olmakla birlikte devam edeceğini düşünüyoruz.

ASO olarak yıllardır bölgesel asgari ücret uygulamasına geçilmesini savunduk. İşsizliğin yüzde 14'lere dayandığı ve uzunca bir süre buralarda kalmasının beklendiği bir dönemde bölgesel asgari ücret uygulaması önerimizi bir kez daha tekrarlıyoruz.

ekonomideki belirsizliğin azalmasına bir fayda sağlamıyor. Ayrıca, son aylarda artan siyasi gerginlik ve kutuplaşma da bizleri endişelendirmektedir. Ekonomi, geçmişte siyasi istikrarsızlıktan çok çekti. Bu nedenle buradan tüm kesimleri sağduyulu ve sorumlu davranmaya çağırıyor, siyasi istikrarı bozacak, toplumdaki kardeşlik ortamını zedeleyecek tutum ve davranışlardan kaçınmalarını talep ediyoruz.

2009 yılının ilk yarısında Türkiye ekonomisi hızla küçülmüştür. Bu nedenle, 2010 yılının ilk yarısında ekonomik büyüme hızının pozitif olması doğaldır. Ancak, büyümenin 2010 yılında çok sınırlı kalacağını, toparlanmanın oldukça yavaş olacağını tahmin ediyoruz.

Değerli Meclis üyeleri, ekonomi yönetimi kanımızca, küresel krizin Türkiye üzerindeki etkilerini teşhis ve tedavide geç kalmış, ekonomik tedbirlerin alınmasındaki gecikme krizin maliyetinin yükselmesine neden olmuştur. Örneğin, "kısa çalışma" süresinin uzatılması ve ödeneklerinin artırılması yönündeki önerimizin uygulamaya konması dört ay almış ve bu süre içinde birçok işyeri üretimlerini durdurarak işçilerini çıkarmak zorunda kalmıştır.

Kredi Garanti Fonu uygulamasının güçlendirilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması bir yılı aşkın bir süre almıştır ve Fon'un çalıştığı hala söylenemez. Ekonomide güven artırıcı tedbirlerin alınmasındaki gecikmeler, tüketici

ve reel kesim güveninde toparlanmayı da geciktirmiş ve geciktirmektedir. Ekonomi yönetimi, ekonomik toparlanmayı hızlandırmak ve işsizliğin sosyal maliyetlerini düşürmek için ekonomik politikalarda reel sektöre öncelik vermelidir. Daha da önemlisi, gerçekleştirilecek yapısal reformlar reel sektör üzerinde yoğunlaşmalıdır. Reel sektörün rekabet gücünü artıracak, ülkemizde iş yapma ortamını iyileştirecek, üretim, yatırım, istihdam ve ihracatın önünü açacak yapısal reformlar mutlaka gerçekleştirilmelidir.

Değerli Meclis üyeleri, kriz Ankara sanayiini de derinden etkiledi. Kriz ortamında fedakarlık yaparak üyelerimize destek olmak amacıyla Meclisimizin aldığı bir kararla Odamız 2009 yılında aidat ve tarifelere zam yapmamıştı. Bu yıl da tarifeleri değiştirmeme ve aidatlarda ortalama yüzde 20 indirim yapma önerimizi Meclisimizin takdirine sunacağız. Eğer Meclisimiz bu önerimizi onaylarsa tarifelerde 2008 yılı değerlerini korurken aidatlarda 2008 yılı değerlerinden yüzde 20 indirim yapmış olacağız.

Değerli Meclis üyeleri, konuşmamın başında da belirttiğim gibi 2009 yılı çok zor bir yıl oldu. 2010 yılının daha iyi bir yıl olmasını diliyorum, bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son verirken hepinizin yeni yılını kutluyorum ve 2010 yılının ülkemize ve tüm insanlığa barış ve refah getirmesini diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

GÜCÜNÜ BİLİR

GÜCÜNÜ İLERİ DÜZEY TEKNOLOJİSİNDEN VE
TOPLAM KALİTESİNDEN ALIR

BETON POMPASI

BOM UZUNLUĞU: 22-33-37-47MT.
KAPASİTE: 35-150M³/H

Tasarım: www.onmedya.web.tr

Diğer Ürünlerimiz

- BETON SANTRALLERİ
- BETON POMPALARI
- KIRMA, ELEME, YIKAMA
- TRANSMİKSERLER
- YÜKLEYİCİLER
- EKSKAVATÖRLER
- GREYDERLER
- ASFALT TESİSLERİ
- VİBRASYONLU SİLİNDİRLER
- KULE VİNÇLERİ
- ÇELİK KONSTRÜKSİYON
- 4X4-6X6 ARAÇLAR

Pİ MAKİNA

ANKARA - KONYA YOLU 23.KM. 06830 GÖLBAŞI-ANKARA/TÜRKİYE TEL: 0090-312 484 08 00 (PBX) FAX: 0090-312 484 14 36

www.pimakina.com.tr

ASOFORUM

Türkiye ekonomisi ve iliniz açısından 2009 yılının bir değerlendirmesini yapar mısınız?
2010 yılı beklentileriniz nelerdir?

* Oda isimleri alfabetik olarak sıralanmıştır.

* Aydın, Denizli, Gaziantep ve Konya Sanayi Odası Başkanları sorumuza yanıt vermemişlerdir.

Küresel kriz olmasaydı da Türk sanayisi durma yolundaydı

Ümit ÖZGÜMÜŞ

ADANA SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI

2009 yılı sadece Türkiye için değil, bütün dünya için kayıp bir yıldır. 2008 yılının Eylül ayında başlayan küresel kriz Türkiye'yi, dolayısıyla Adana'yı da ciddi bir şekilde etkiledi ve etkilemeye devam ediyor. Adana Sanayi Odası olarak yıl boyunca üyelerimize yönelik gerçekleştirdiğimiz "Sanayi Eğilim Anketi" sonuçlarına baktığımız zaman da bu durumu net bir biçimde gözlemleyebiliyoruz. Ancak Adana küresel kriz sürecinde, diğer kentlere göre bazı avantajlara sahip. Bunlardan en önemlisi ilimizdeki sektör çeşitliliği;

Adana'da sadece bir veya birkaç sektörde değil, tekstil, gıda, metal, makine, kimya, plastik gibi birçok sektörde faaliyet gösterilmektedir. Ayrıca ilimizin, oturmuş sanayi altyapısına ve tarıma sahip olması nedeniyle herhangi bir sektördeki kapasite düşüklüğünü diğer sektörler dengeleyebiliyor ve kent ekonomisi üzerindeki sıkıntının yükü hafifletilebiliyor. 2009'un 3. çeyreğinde yapılan anket çalışmalarında görüyoruz ki kriz döneminde bazı sektörlerde kapasite kullanım oranları yüzde 30 civarına düşerken,

Türkiye'nin en girişimci sektörleri bile şu anda sanayicilikten çıkıp hizmet sektörüne yöneliyor. Büyük sanayiciler üretim yapmaktan vazgeçip mağazacılığı, perakendeciliği ve yabancı firmaların Türkiye'deki distribütörlüğünü tercih ediyor. Ancak, sahip olduğumuz genç nüfus ile hizmet sektörlerinde faaliyet göstererek kalkınmamız, refahı ve zenginliği yakalamamız mümkün değil.

tekstil sektörünün kapasite kullanım oranı yüzde 70 civarında. Yani bu sektörlerde yaşanan olumsuzlukların etkisi tekstil sektörü ile azaltılabiliyor.

Ancak şöyle bir gerçek var ki küresel kriz olmasaydı da Türk sanayisi durma yolundaydı ve krizden önceki büyüme sağlıklı büyüme değildi. Bunun temel nedeni, Türk ekonomisindeki yapısal sorunlar. Bu yapısal sorunlara yirmi yıldır katıldığımız bütün toplantılarda değiniyor, özel-

likle istihdam maliyetlerinin çok yüksek olması nedeniyle Türk sanayisinin rekabet gücünü kaybettiğini anlatmaya çalışıyoruz. Ancak buna rağmen, çözüme yönelik bir çaba gösterilmiyor. Öncelikle yapılması gereken vergiyi tabana yayıp, vergi oranlarını düşürecek "vergi reformu"nun düzenlenmesi, istihdam üzerindeki vergi ve SSK primlerinin düşürülmesi ve kayıtdışı ekonominin kayıt altına alınarak sanayiye rekabet gücü kazandırılması.

Türkiye ekonomisinde, son dönemlerde çok tehlikeli bir gidişattan bahsetmek mümkün. Son onbeş senedir ülkeye ses getirecek, istihdam yaratacak yeni yatırımlar yapılmıyor. Üretim maliyetlerinden kaynaklanan nedenlerden dolayı sanayici ve girişimci yatırım yapmaktan kaçıyor. Türkiye'nin en girişimci sektörleri bile şu anda sanayicilikten çıkıp hizmet sektörüne yöneliyor. Büyük sanayiciler üretim yapmaktan vazgeçip mağazacılığı, perakendeciliği ve yabancı firmaların Türkiye'deki distribütörlüğünü tercih ediyor. Ancak sahip olduğumuz genç nüfus ile hizmet sektörlerinde faaliyet göstererek kalkınmamız, refahı ve zenginliği yakalamamız mümkün değil. Mutlak suretle ülkenin istihdam yaratacak, ihracatı arttıracak ve ithalatı ikame edecek sanayiye ihtiyacı var. Bunun sağlanabilmesi için de yukarıda bahsettiğimiz yapısal reformların yerine getirilmesi şart. Ancak, bugün yapılacak yapısal reformların etkileri en erken 5 sene sonra görülmeye başlanır ve sanayicinin bunu bekleyecek zamanı yok. Bu nedenle kısa vadede kur destekli bir rekabet politikasına ihtiyaç var, orta-uzun vadede ise faktör maliyetlerinin aşağıya çekilerek sanayinin güçlü bir rekabet yapısına kavuşturulması gerek. Aksi takdirde Türkiye'yi ciddi sıkıntılar bekliyor.

2009 yılını geride bıraktığımız şu günlerde, iktisadi anlamda krizin sürmesi için bir neden kalmadı. Krizin 2010 yılında etkilerini iyice azaltması için artık psikolojik düzeltmeye ihtiyaç var. Yani yatırımlarını daha önce ertelemiş firmaların tekrar yatırım kararı almaları, makine alımlarını durduran firmaların yeniden alma kararlarının başlaması gerek. Bunun için de 1-2 ay üst üste özellikle üretim endekslerinin ve istihdam verilerinin olumlu gelmesi şart. 2009 yılı 3. çeyreğinin sonunda Amerika'dan, Avrupa'dan, Japonya'dan gelen büyüme rakamları kötü değil. Birkaç ay daha böyle giderse yavaş yavaş çarklar dönmeye başlar diye düşünüyoruz. İstihdam verilerinde bir iyileşme söz konusu değil ancak bu çok doğal. Krizden çıkış sürecinde, işverenler tekrar bir dalganın gelmeyeceğinden emin oluncaya kadar yeni istihdam yaratmak konusunda çekingen davranacaklar. Ayrıca kriz döneminden çok etkilendikleri için uzun bir süre verimliliğe yüklenerek, en az işçiyle en fazla işi yapmaya çalışacaklar. Bu nedenle istihdam verilerinin kötü gideceğini düşünüyoruz. Ancak 2010 yılının başından itibaren yeni bir psikolojik bozulma olmazsa yavaş yavaş normalleşmenin olmasını bekliyoruz.

Reel sektör olarak 2009 yılını ayakta kalma ve seneyi kurtarma yılı olarak yaşadık

Ahmet KULA

BALIKESİR SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Zorlu 2009 yılını geride bıraktık. Son kez olarak; küresel krizi ve bu krizin Türkiye'ye etkilerini hatırlayalım dersek; 2008 yılının son çeyreğiyle 2009 yılının ilk çeyreğinde reel sektör ve iş alemi olarak adeta kabus gibi bir 6 ay geçirdik. Türkiye ekonomisinde Cumhuriyet tarihimizde 1945 yılında yüzde 15,3 daralmadan sonra 2009 yılının 1. çeyreğinde -yüzde 14,3, 2. çeyreğinde -yüzde 7, 3. çeyreğinde -yüzde 3,3 küçülme yaşadık. Şubat 2009'da sanayi üretim endeksimiz -yüzde 23,8 ile dibe vurdu, kapasite kullanım oranı yüzde 63,8'e düştü. Kredi faiz oranları yüzde 30-35 seviyelerine çıktı, bankalar reel sektöre kredi musluklarını kısıtlar; bazı

bankalar ise verdikleri kredileri geri çağırdılar, adeta finans sektörü panik havası yaşadı. İşsizlik yüzde 16,1 seviyelerine çıktı ve işsiz sayısı iş aramaktan vazgeçenlerle birlikte 6.000.000 kişiyi buldu ve her 4 gençten biri işsiz kaldı. İhracatta yüzde 50 düşüş oldu. Gerçekten Türkiye, her sektörde küresel krizin olumsuzluklarını tam manasıyla bu dönemde yaşadı. Reel sektör olarak herkes endişeli, kaygılı ve geleceğe dönük ümitlerini kaybetmek üzereydi.

Nisan-Haziran 2009'a gelindiğinde ise piyasalarda yavaş yavaş toparlanmalar başladı, banka faizlerinde düşmeler yaşandı ve reel sektör nefes almaya başladı. Merkez Ban-

Nisan-Haziran 2009'da piyasalarda yavaş yavaş toparlanmalar başladı ancak hala 2008'e göre kapasite kullanım oranında yüzde 10 altında gidiyoruz. Bu oran, sanayicilerimizin makinelerinin tıkr tıkr dönmediğinin de bir göstergesidir.

kası bu kriz sürecini iyi yönetti. Bankalarımızın da sağlam yapısı, Merkez Bankası'nın faiz düşürmelerinde işini kolaylaştırdı. Sanayi üretimi Ekim 2009'da ilk defa eksiden çıkıp artı yüzde 6,5 oranlarına çıktı. Kapasite kullanım oranı da yüzde 63 seviyelerinden yüzde 70,7 oranlarını buldu. Hala 2008'e göre kapasite kullanım oranında yüzde 10 altında gidiyoruz. Bu oran, sanayicilerimizin makinelerinin tıkr tıkr dönmediğinin de bir göstergesidir. İhracatımızda Ocak-Ekim 2009 döneminde bir önceki yıla göre yüzde 27,6, ithalatta ise yüzde 36,8 gerileme oldu. İşsizlik oranı yüzde 13,4 ile iş aramaktan vazgeçenler hariç 3.400.000 kişi oldu.

Türkiye ekonomisinde 2009 yılının 1. çeyreğinde -yüzde 14,3, 2. çeyreğinde -yüzde 7, 3. çeyreğinde ise -yüzde 3,3 küçülme oldu. Reel sektör olarak 2009 yılını ayakta kalma ve seneyi kurtarma yılı olarak yaşadık. Ekonomimizde 2009 yılının son çeyreğinde, hükümetimiz mikro düzeyde tedbirler alsaydı 2010 yılında büyümeye geçiş daha çabuk yakalanacaktı.

Balıkesir ilimiz tarım ve hayvancılığa dayalı sanayi ağırlıklı olduğundan gıda sektörü olarak sanayi üretiminde küçülme olmamış, diğer sanayi kollarında makine-imalat, çimento, or-

Ülke ekonomisinin barometresi ekonomik büyümedir. Hükümetimizin 2010 yılında reel sektörün söylemlerine kulak vermesini, ekonomik konulara daha fazla odaklanmasını ve hedeflenen büyüme rakamlarından daha büyük ekonomik büyüme gerçekleşmesini istiyoruz.

man ürünleri, tekstil sektörlerinde çok ciddi üretim düşmeleri yaşanmamıştır. Balıkesir'in Kasım 2009 11 aylık ihracatı 316.000.000 dolar, ithalatı ise 265.000.000 dolar olarak gerçekleşmiştir. 2008'e göre ihracatta pek değişme olmasına rağmen ithalatta yüzde 35 azalma olmuştur.

Balıkesir 1. Organize Sanayi Bölgesi her türlü altyapı, arıtma yatırımlarını tamamlamış, doğalgaz bağlanmış ve bu bölgede 165.000 m² satılacak parsel kalmış ve 2.850.000 m² parselin hepsi satılmış vaziyettedir. Yeni 1.500.000 m² lik genişleme alanı için kamulaştırma çalışmaları da devam etmektedir.

Bandırma OSB'de satılacak parsel kalmamış, 952.000 m² parselin tamamı satılmıştır. Yalnız doluluk oranı yüzde 35 seviyelerindedir.

Balıkesir, yeni Teşvik Yasası çıktığından bu yana, gıda sektöründe 62.000.000 TL, makine-imalat sektöründe 20.000.000 TL, enerji sektöründe 62.000.000 TL, ulaştırma sektöründe 1.400.000 TL, madencilik sektöründe 39.000.000 TL ve toplamda 184.000.000 TL tutarında yatırım teşvik belgesi almıştır. Bu kapsamda 553 kişiye istihdam sağlanmış olacaktır. Balıkesir teşvik kapsamında 2. Bölge'de değil de Manisa-Gaziantep-Kayseri ve Konya gibi 3. Bölge'de olsa idi yatırım teşvik belgesi alan firma sayısında ve yatırım tutarlarında artış olacaktı.

Balıkesir ili tarım ve hayvancılığın yoğun olduğu bir merkezdir. Balıkesir'in çok büyük bir tarım potansiyeline sahip olmasına karşın bunu yeterince değerlendiremediğimiz de bir gerçektir. Bu ilimizde kamunun kaynaklarını ve kamu kuruluşlarını daha verimli, üretim ve istihdama yönelik projelere kullandığımızda üreticilerimizin, köylümüzün geliri artacak, aynı zamanda Balıkesir ekonomisi büyüyecek ve Türkiye'yi doyuran il olarak da bölgemize has gıda ürünlerinde sürekli 1'inci sıralarda olmayı hak etmiş olacaktır.

Balıkesir'de 2010 yılında OSB'nin yanına "Lojistik Köy" projesi yatırımı DDY tarafından gerçekleştirilecektir. Bu projeye birlikte lojistik imkanları daha elverişli hale gelecek ve taşımacılık maliyetleri de düşecektir.

Ülke ekonomisinin barometresi ekonomik büyümedir. Orta

vadeli mali program çerçevesinde 2010-2011-2012'de büyüme sırasıyla yüzde 3,5, yüzde 4, yüzde 5 gösterilmiştir. Bu büyüme rakamları gerçekçi rakamlardır ama yine de Türkiye ekonomisi için yüzde 6 büyüme oranları yakalanmalıdır. Bu büyümeyi yakalamak için yatırım yapmak, kapasite kullanım oranlarını yükseltmek için de bir takım tedbirler almak gerekmektedir.

Mesela, otomotivde uygulanan ÖTV ve KDV indirimleri piyasalara canlılık getirdi. Bugüne baktığımızda; köylümüzün de üreticilerimizin de ellerindeki traktörler, tarım aletleri ve ekipmanlar çok eskimiş, ekonomik ömrünü doldurmuş ve verimsiz çalışmaktadır. Bu tarım makineleri ve ekipmanları yanı sıra sanayi kollarımızın diğer sektörlerine de KDV indirimleri yapılmasının faydalı olacağı düşüncesindeyiz. İç talep artmadan üretim artmayacaktır. Çin ve Hindistan'ın yaptığı gibi ihracatta teşvik desteklerini yükselterek ihracatımızda da artış sağlayabiliriz. Bölgemizin ürünü olan beyaz et ihracatında destek 26 dolar/ton olup bu destek AB ülkelerinde 400 euro/ton'dur. İhracatımızın düşme yaşadığı sektörler veya ihracat potansiyelini arttıracak sektörler buna benzer destekler sağlanırsa sanayicilerimizin dış ülkelerde rekabet gücü artmış olacak, pazar büyümesiyle birlikte işsizlik sorunu az da olsa aşılmış olacaktır. Gelecek 3 yıl, ekonomimizin en önemli sorunlarından biri işsizliğe çözüm bulmak olacaktır. İşsizliğe çözüm bulmak kolay ve hemen olacak bir iş değildir.

Sanayimizde kullandığımız enerji maliyetleri de çok yüksektir. Elektrik faturalarımızdaki yüzde 2 TRT payı hala kaldırılmamıştır.

İşverenin istihdam üzerindeki vergi yükleri de çok ağırdır. 2010'dan itibaren 1 yeni işçi alan her işletmeye SGK primlerinde indirim gidilse bu uygulama ile birlikte hem işsizlik sorununa yardımcı olunacak hem de kayıtdışı istihdam önlenmiş olacaktır.

Biz sanayiciler olarak, hükümetimizin 2010 yılında reel sektörün söylemlerine kulak vermesini, ekonomik konulara daha fazla odaklanmasını ve hedeflenen büyüme rakamlarından daha büyük ekonomik büyüme gerçekleşmesini istiyoruz.

2010 yılı sonunda büyüme öngörülse de istihdam yaratamayan bir büyüme ağır basmaktadır

Ender YORGANCILAR

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI

2008 son çeyreğinde başlayan küresel krizin reel sektör üzerindeki olumsuz etkisi, 2009 yılında ülkemizde özellikle de sanayi şehirlerimizde ciddi yaralar açmıştır. İzmir de bu şehirlerimizden biridir. Gerek iç gerekse dış piyasalardaki durgunluktan üretim kayıplarına, kapasite düşüşlerinden ücretsiz izin uygulamalarına ve işçi çıkarımına kadar olumsuzluklar tüm yurttan geniş boyutta devam etmiştir.

Finansman sıkıntısı yaşayan KOBİ'lerimize bu kritik süreçte desteğin geç sağlanmış olması iyileşme sürecini de uzatmıştır.

Krizin etkilerinin reel sektör üzerinde yoğun olarak hissedildiği, sanayicilerimizin eski üretim seviyelerine ulaşmaya çalıştığı, işveren üzerindeki ağır işçi ve üretim maliyetleri, yüksek vergi oranları ile mücadele ettiği bir dönemden geçilmektedir.

Özellikle AB ülkelerine ihracat yapan İzmir'de, ihracat yüzde 30'u aşan oranlarda daralmış, yatırım oranı yüzde 47 azalırken yatırımlarla sağlanan istihdam oranı da bunun paralelinde yüzde 49 azalmıştır. TÜİK'in açıkladığı en son verilere göre İzmir'in işsizlik oranı yüzde 11,8, istihdam oranı da yüzde 39,9 olarak tespit edilmiştir. İŞKUR

Mevcut üretimini sürdürebilmesi ve hatta artırabilmesi için reel sektörün 2009'da yaşadığı finansman sıkıntısını, 2010 yılında yaşamaması gerekmektedir. Krizin olumsuz etkisini en aza indirgeyen bankacılık sistemimizin güçlü yapısını kullanarak bir adım öne çıkma şansını yitirmemelidir.

verilerine göre de kentimizdeki işsiz sayısı 2008 yılı sonunda 59.110 kişi iken yüzde 65 artarak 2009 yılı Ekim ayı itibarıyla 97.347 kişiye ulaşmıştır. İzmir'in vergi gelirlerine baktığımızda toplam tahsilat içindeki payı 2008 yılı sonunda 10,54 iken 2009 yılı Ekim ayında 10,21 seviyesine gerilemiştir.

Gerek sanayi üretiminde gerek büyümede gerek işsizlik rakamında gerekse ihracatta rekor seviyede olumsuz ra-

kamların kaydedildiği 2009 yılında umutlar son çeyreğe kalmıştır.

Göstergelerdeki iyileşme belirtilerinin süreklilik arz etmesi halinde, sağlıklı tespit imkanı söz konusu olabilecektir.

Durgunluktan çıkış yolunda önemli mesafeler aşılmış gibi görünmekle beraber, daha zamana ihtiyacımız olduğu çok açık ortada olup iyileşmenin durağanlaştığı gözlen-

mektedir. 2010 yılı sonunda büyüme öngörülse de istihdam yaratamayan bir büyüme ağır basmaktadır.

Hükümet'in atacağı adımlarla 2010 yılının şekilleneceğini ve etkin ekonomik politikalar uygulamaya geçirilmeden ekonomide yeniden canlılığı yakalamamızın güç olacağı inancındayım.

Mevcut üretimini sürdürebilmesi ve hatta artırabilmesi için reel sektörün 2009'da yaşadığı finansman sıkıntısını,

2010 yılında yaşamaması gerekmektedir. Krizin olumsuz etkisini en aza indirgeyen bankacılık sistemimizin güçlü yapısını kullanarak bir adım öne çıkma şansını yitirmemeliyiz. O nedenle de 2010 yılı atılacak adımlar açısından büyük önem taşımaktadır.

Krizden çıkışın 3-4 yıla yayılma olasılığı ve Dubai tarzı artçı krizlerin olabileceği düşünüldüğünde sadece o yıla değil, gelecek yıllara dair de umutlarımızı koruyabilecek uygulamalar önem taşımaktadır.

Gerek sanayi üretiminde gerek büyümede gerek işsizlik rakamında gerekse ihracatta rekor seviyede olumsuz rakamların kaydedildiği 2009 yılında umutlar son çeyreğe kalmıştır. Göstergelerdeki iyileşme belirtilerinin süreklilik arz etmesi halinde, sağlıklı tespit imkanı söz konusu olabilecektir.

Özellikle yükselen emtia fiyatları, artan bütçe açıkları ve risk kategorisindeki ülkelerin borç krizleri ile birlikte bizleri zor bir yılın beklediğini söyleyebiliriz. Her zaman için umutlu olmakla birlikte, tedbiri elden bırakmamanın ve hazırlıklı olmanın da gereğine inanıyorum.

2010 yılında sorumluluk sahibi herkesin hassasiyetle davranması gereken kritik bir süreçten geçmekteyiz.

Sorunlarımızı ortak akıl ve mutabakatla çözmek zorundayız.

2010'un bizler için, ülkemiz için umuda yol aldığımız ve kötü günlerin geride kaldığı bir yıl olmasını diliyorum; ailelerinize birlikte sağlık, huzur ve barış dolu nice yıllar temenni ediyorum.

Ekonomide dinamizmin göstergesi yatırımlardır

Savaş M. ÖZAYDEMİR

ESKİŞEHİR SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Küresel ekonomik krizin etkilerinin en yoğun bir şekilde hissedildiği 2009 yılı, Türkiye ekonomisi açısından da en ağır yaraların alındığı bir yıl olarak tarih yapraklarında yerini almıştır. 2009 yılı hem dünya hem de Türkiye açısından zor bir yıl olmuştur. ABD’de başlayan ve AB ülkeleri ile gelişmiş ülkeleri etkisi altına alan ekonomik kriz, bu ülkelerde daha çok finansal kesimi etkilerken, ülkemizde tam tersine reel sektörde büyük bir krize neden olmuştur.

Küresel krizin reel sektördeki etkilerine baktığımızda, gelişmiş ülkelerde bu etkilenmenin genellikle otomotiv sektöründe yoğunlaştığını görmekteyiz. 2009 yılında birçok dünya oto-

motiv devinin yeniden yapılanmaya gittiklerini, özellikle önümüzdeki yıllarda dünya otomotiv piyasasının petrol kullanan araçlar yerine, elektrik veya diğer alternatif enerji türleriyle çalışan araçlara doğru hızlı bir teknolojik geçiş yaşamakta olduğunu gözlemlemekteyiz. Hiç kuşkusuz bu önemli değişim önümüzdeki yıllarda ülkemizdeki otomotiv sanayiine üretim yapan yan sanayi firmalarını da yakından etkileyerek, yeni teknolojilere yönelişleri zorunlu kılacaktır.

Ülkemiz reel sektörü açısından 2009 yılı ise her yönüyle sıkıntılarla dolu bir yıl olarak geçmiştir. Türkiye’de ekonomik krizden etkilenmeyen sektör neredeyse kalmamış durum-

Ekonomik kriz, ABD ve AB ülkelerinde daha çok finansal kesimi etkilerken, ülkemizde tam tersine reel sektörde büyük bir krize neden olmuştur.

dadır. Özellikle otomotiv sektörü başta olmak üzere, inşaata dayalı tüm sektörler, beyaz eşya sanayii gibi başlıca sektörler krizden en çok etkilenen sektörler olarak öne çıkmıştır. Bu dönemde sanayi üretiminde ve istihdamında büyük kayıplar ortaya çıkmış, şirketlerin karlılığı önemli ölçüde gerilemiştir. 2008 Ağustos ayından başlayarak, 14 ay boyunca sanayi üretimimiz sürekli negatif büyüme rakamları açıklamıştır. Keza 2002 yılının son çeyreğinden bu tarafa sürekli büyüyen Türkiye ekonomisi, 2009 yılında Cumhuriyet tarihinin en yüksek küçülme rakamlarını görmüştür.

Hükümetimiz tarafından açıklanan ve 2012 yılına kadar geçerli olacak olan Orta Vadeli Ekonomik Program’a baktı-

ğımızda da ekonomide kademeli bir büyüme hedeflendiğini görmekteyiz. Programa göre 2010 yılında yüzde 3,5, 2011 yılında yüzde 4 ve 2012 yılında ise yüzde 5 oranında bir ekonomik büyüme hedeflenmiştir. Ancak belirlenen bu hedeflere ulaşılsa bile, krizle birlikte tavan yapan işsizliğin önlenmesi ile her yıl artan nüfusa cevap veren bir büyüme hızının en az yüzde 7 düzeyinde olması gerekmektedir. En kısa sürede bu büyüme rakamlarına çıkılmadığı takdirde, ülkemizdeki sosyal sıkıntıların önlenmesinin ya da önüne geçilmesinin imkanı bulunmamaktadır. İşsiz olmayan, çalışmayan, üretip artı değer yaratmayan geniş halk kesimlerinin, hangi ülkede olursa olsun ekonomi ve devlet için en ciddi iç tehdit unsuru olduğu unutulmamalıdır.

İşsiz olmayan, çalışmayan, üretip artı değer yaratmayan geniş halk kesimlerinin, hangi ülkede olursa olsun ekonomi ve devlet için en ciddi iç tehdit unsuru olduğu unutulmamalıdır.

Türkiye'nin yıllık yüzde 3-5 arasındaki büyüme rakamlarıyla bir yere gelemeyeceği, aksine her yıl daha da gerileyeceği ortadadır. Halen dünyanın en büyük 17. ekonomisiyiz ve önümüzdeki yıllarda da dünyanın 10 büyük ekonomisinden biri olma arzumuz her zeminde sık sık dile getiriliyor. Bu hedefe varmak için de Türkiye ekonomisinin, her yıl yüzde 7'den az olmamak üzere kesintisiz bir büyüme trendi yakalaması gerekmektedir. Bu nedenle ülkemizdeki yatırım ortamının iyileştirilmesi, özellikle de yüksek teknolojiye dayalı üretimin ve inovasyon yapısının geliştirilmesi konusunda teşviklere büyük önem verilmesi gerekmektedir.

Ekonomideki yüksek büyümenin diğer önemli bir boyutu ise şirketlerin karlılığının artması ve tasarruf yapmasıyla, buna bağlı olarak da yeni yatırımlar yapılmasıyla mümkün olabilir.

mektedir. Her ne kadar yabancı sermaye yatırımları, büyümeye katkı sağlasa da kendi iç dinamikleriyle yeterli yatırımı yapamayan ve büyümeyi sağlayamayan bir ekonomiye yabancı sermayenin de güvenip yeni yatırımlar için gelmesini beklemek de hayalcilikten başka bir şey değildir.

Bu nedenle Türkiye'de kendi iç dinamiklerimizi harekete geçirerek, devletin sağlayacağı desteklerle özel sektör ağırlıklı bir yatırım trendinin önümüzdeki dönemde oluşturulması gerekmektedir. Unutulmamalıdır ki ekonomide dinamizmin göstergesi yatırımlardır. Yeterince yatırım yoksa ekonomide toparlanma da istenen hızda olmayacaktır. Bunun yanında yatırımlarda sürekliliği sağlayamadığımız sürece, işsizliğe de kalıcı çözümler üretemeyeceğimizi unutmamamız gerekir.

2010 yılında ülke olarak ilk hedefimiz, üretimdeki artışa kalıcı bir istikrar kazandırılması olmalıdır. Buna bağlı olarak iç tüketim ve yatırım harcamalarında da kalıcı düzelme sağlanması gerekmektedir.

2010 yılının kamu mali dengesinin düzenlenmesi ve yeniden yapılanmasında önemli bir yıl olarak görülmesi nedeniyle özellikle vergi indirimleri konusunda 2010'da önemli bir düzenleme yapılmayacağı da görülmektedir. Bu bakımdan kamunun 2010 yılında kayıtdışı ekonominin azaltılması konusunda daha etkin ve radikal tedbirler almasını beklemekteyiz.

Umutlarla dolu 2010 yılının, hem dünya ekonomisi hem de ülkemiz ekonomisi açısından bir toparlanma yılı olacağı görülmektedir. Özellikle de yılın ikinci yarısından başlayarak ekonomide toparlanmanın daha hızlı olması beklenmektedir. Küresel pazarlardaki olumlu gelişmelerle birlikte 2010 yılında ülke olarak ilk hedefimiz, üretimdeki artışa kalıcı bir istikrar kazandırılması olmalıdır. Buna bağlı olarak iç tüketim ve yatırım harcamalarında da kalıcı düzelme sağlanması gerekmektedir.

Yaşanan ekonomik krizden her kesimin kendine önemli dersler çıkararak, yeni yılda başta KOBİ'lerimiz olmak üzere tüm reel sektörümüzün rekabet gücünü ve verimliliği artırıcı yönde etkin kararların alınmasını ümitle bekliyoruz.

Kısaca ESO olarak, kriz ortamında Eskişehir OSB'deki firmala-

rımıza sağladığımız imkanlardan da kısaca bahsetmek isterim. Eskişehir Sanayi Odası (ESO) olarak bu zorlu dönemde sanayicilerimize destek olabilmek amacıyla 2009 Nisan ayından başlayarak Organize Sanayi Bölgesi'nde üretim yapan firmamızın elektrik fiyatlarında yüzde 10 düzeyinde indirimle gidilerek, sanayi kuruluşlarımızın üretim maliyetlerini azaltma konusunda önemli bir destek sağlanmıştır.

Bu önemli desteğe yeni bir ilave olarak, 1 Ocak 2010 tarihinden başlayarak, Eskişehir OSB'deki doğalgaz satış fiyatlarında da yüzde 5 indirimle gidilmiştir. Serbest tüketici olmamız nedeniyle, gaz tedarikçisi firmalardan sağladığımız fiyat indirimini aynen sanayicimize yansıtma yoluna gidilmiş olup, sağlanan bu indirimle üretiminde doğalgaz kullanan sanayicilerimize ayda ortalama 500 bin TL'lik bir kaynak sağlanmıştır.

ESO olarak, sanayicimizin daha iyi şartlarda ve rekabet gücünü koruyarak üretim yapması konusunda 2009 yılında gösterdiğimiz gayret ve çabalar, 2010 yılında da artarak sürecektir.

Düşük iç tasarruf ve düşük yatırım oranı, Türkiye ekonomisinin temel yapısal sorunlarından biridir

C. Tanıl KÜÇÜK

İSTANBUL SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI

2009'a zor bir yıl olacağı beklentisi ile girmiştik. Nitekim, 2009 hem dünya hem Türkiye ekonomisi için gerçekten zor bir yıl olmuştur. Türkiye ekonomisi, 2008 son çeyrekte 2009 üçüncü çeyreğe, dört çeyrekte küçülmektedir. Bu olumsuz tablo içinde ümit verici taraf, küçülme hızlarının giderek düşüyor olmasıdır. 2009'un ilk çeyreğinde yüzde 14,7 olan küçülme hızı, ikinci çeyrekte yüzde 7,9'a, üçüncü çeyrekte de yüzde 3,3'e gerilemiştir. 2009 yılının dokuz ayı sonunda ekonomimiz yüzde 8,4 gibi oldukça yüksek bir oranda küçülmüştür. GSYİH verilerine ana sektörler itibarıyla bakacak olursak; 2009'un dokuz ayı sonunda imalat sanayi sektörümüz yüzde 12,4, inşaat sektörümüz yüzde 19,5, ticaret sektörümüz yüzde 16,5 ve ulaştırma sektörümüz de yüzde 12,1 oranında küçülmüş bulunmaktadır. Bu sektörleri-

miz küçülürken aynı dönemde tarım sektörü yüzde 3,2, bankacılık kesimi de yüzde 8,7 oranında büyüme kaydetmiştir. Tarım sektörümüzdeki büyümeyi, iklim ve yağış koşullarına bağlı istisnai bir durum olarak kabul edersek bu karşılaştırma küresel mali krizin Türkiye ekonomisinde, bankacılık ve finans kesiminden çok reel sektörü etkilediği yönündeki görüşümüzün söylemden ibaret olmadığını, somut bir karşılığının olduğunu ortaya koymaktadır. Ana sektörlerle ait GSYİH verileri, Türkiye ortalamasını yansıtmaktadır. Araştırmalar krizin illerimizi ihracat pazarlarındaki duruma bağlı olarak farklı düzeylerde etkilediğine işaret eden sonuçlar ortaya koymuştur. İstanbul başta olmak üzere, Marmara ve Trakya bölgemiz Türkiye sanayiinde, ihracatında, ticaretinde, inşaat sektöründe büyük ağırlık taşımaktadır. Dolayısıyla ana

Gelecek nispeten olumlu sonuçlarla aşırı iyimserliğe kapılmak, sanayide işler düzeldi havasına girmek yanlış olacaktır. Önümüzdeki tablo, üretimde toparlanmanın zaman alacağına işaret etmektedir. Üretimde iyileşme kendi gidişine bırakılmamalı, mutlaka destek verilmelidir.

sektörlerdeki küçülmeden, bu bölgedeki işletmeler önemli ölçüde pay almış bulunmaktadır. Kriz bu bölgemizdeki işletmeleri son derece olumsuz etkilemiştir.

Sanayi üretiminde 2008 yılında başlayan olumsuzluklar ne yazık ki 2009'da adeta katlanarak devam etti. 2009'un Şubat ayında sanayi üretimi yüzde 23,8 ile rekor düzeyde küçüldü. Şubat ayından sonra ise dipten çıkış başladı ve ondört aydır aralıksız küçülen sanayi üretimi, Ekim ayında yüzde 6,5 arttı. Kasım ayında ise bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 2,2, bir önceki aya göre de yüzde 8,6 oranında azaldı. Ekim ayındaki sürpriz çıkışın ardından Kasım ayında, hem yıllık hem aylık bazda beklenmedik

düşüş oranlarıyla karşılaşmamız sanayi üretiminin istikrar kazanmadığını açıkça ortaya koymuştur. Takvim ve mevsim etkilerinden arındırılmış sanayi üretim endeksinin izlediği zikzaklı seyir de üretimdeki istikrarsızlığı teyit eder niteliktedir. Aralık ayında daha olumlu bir sonuçla karşılaşabiliriz. Ancak, gelecek nispeten olumlu sonuçlarla aşırı iyimserliğe kapılmak, sanayide işler düzeldi havasına girmek yanlış olacaktır. Önümüzdeki tablo, üretimde toparlanmanın zaman alacağına işaret etmektedir. Üretimde iyileşme kendi gidişine bırakılmamalı, mutlaka destek verilmelidir.

2009'un onbir ayı sonunda sanayi üretimi bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 12,1 oranında azalmıştır. Ekonomik prog-

İhracatta fiyatlar düşerken ihracatçı sanayici, büyük bir özveri göstererek hem ihracattaki düşüşü asgaride tutma hem de üretimdeki düşüşü frenleme başarısını göstermiştir. Bu noktada, şu gerçeği hatırlatmalıyız ki bu koşullarda ihracatta 2010'a yönelik umutların devam edebilmesi için kurun en azından mevcut düzeyinden daha aşağılara düşmemesi gerekmektedir.

ramda, 2009 yılının sanayi sektörü katma değerinin yüzde 8,5 ve GSYİH'nın da yüzde 6 oranında küçülmesiyle kapanacağı tahmini yer almaktadır. Bu gerçekleşme tahminleri 2009'un sanayimiz ve ekonomimiz açısından ne kadar zor geçtiğini fazla söze gerek kalmadan açıkça ortaya koymaktadır.

Ekonomik programda, 2010 yılında GSYİH'nın yüzde 3,5, sanayi sektörünün de yüzde 4,4 oranında büyümesi öngörülmektedir. Ekonomide lokomotiflik görevi yine sanayimizden beklenmektedir. Sanayide üretimin seyrini ise iç ve dış talepteki gelişmeler belirleyecektir. 2010 yılında hane halkı tüketim harcamalarının yüzde 2,5, ihracatın ise dolar bazında yüzde 11,5 oranında artması beklenmektedir. İç tüketimdeki yüzde 2,5'lik artışla sanayide yüzde 4,4'lük büyüme elde edilmesi, mevcut durum itibarıyla güç görünmektedir. Nitekim Tüketici Güven Endeksi'ndeki son durum, iç talepte iyileşmenin yavaş seyredeceğine işaret etmektedir. Ancak son dönemde küçük de olsa bir ışık ihracattan gelmektedir. İhracatımızın, Ekim ayında dolar bazında yüzde 3,9 artmasının yanı sıra miktar bazında da yüzde 10,7 oranında artması dikkat çekicidir. Diğer taraftan, TÜİK'in ihracat birim fiyat endeksi, ihracatta 2009'un on ayı sonunda ortalama yüzde 19,2'lik fiyat düşüşüne işaret etmektedir. Bu şu anlama gelmektedir; ihracatta fiyatlar düşerken ihracatçı sanayici, büyük bir özveri göstererek hem ihracattaki düşüşü asgaride tutma hem de üretimdeki düşüşü frenleme başarısını göstermiştir. Bu noktada, şu gerçeği hatırlatmalıyız ki bu koşullarda ihracatta 2010'a yönelik umutların devam edebilmesi için kurun en azından mevcut düzeyinden daha aşağılara düşmemesi gerekmektedir. Diğer taraftan, 2010 yılında sanayi katma değerinde öngörülen yıllık yüzde 4,4'lük artış gerçekleşse dahi bu artış 2009 yılındaki kaybı telafi etmeye yetmeyecektir. 2010'daki yüzde 4,4'lük artış ile sanayi sektörü ancak 2011'de 2008 yılındaki düzeyini yakalayabilecektir. Bu öngörüler sanayide toparlanmanın ve kayıpların telafisinin, bu krizde 2001'e göre daha uzun zaman alacağına işaret eder niteliktedir.

2008 ve 2009 yıllarında üretimin yanında karlılıkta da büyük kayıplar yaşanmıştır. 2008 yılında kar ve zarar toplamı, "İSO 500 Büyük" kapsamındaki sanayi kuruluşlarında yüzde 47, Merkez Bankası'nın incelediği 3530 imalat sanayi işyerinde de yaklaşık yüzde 66 oranında azalmıştır. Durum 2009'da kuşkusuz ki daha da kötüleşmiştir. Nitekim, 2009'un ilk altı ayında İMKB'de işlem gören sanayi kuruluşlarının kar ve zarar toplamlarında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 80'e varan azalmalar görülmektedir. Karlılıkta, 2010'da da büyük olasılıkla vahim bir tablo

karşımıza çıkacaktır. Karlılıkta birkaç yıl üst üste bu denli büyük kayıplar yaşanması kuruluşların mali yapılarında büyük tahribat yaratacaktır. Diğer taraftan, karlılığın azalması kuruluşların tasarruf yapma, yeni yatırım ve istihdam için kaynak yaratma kapasitelerinin de azalması anlamına gelmektedir. Düşük iç tasarruf ve düşük yatırım oranı, Türkiye ekonomisinin temel yapısal sorunlarından biridir. Bu yapısal sorun, son dönemde ne yazık ki daha da derinleşmiş görünmektedir. Özel sektör yatırım harcamaları, 2008'in ikinci çeyreğinden itibaren, son altı çeyrek yüksek oranlarda küçülmektedir. Bu yılın dokuz ayı sonunda, özel sektör yatırım harcamaları yüzde 27 oranında küçülmüştür. Bu, çok yüksek bir orandır ve ekonomimiz adına iyi haber değildir. Unutmayalım ki ekonomide dinamizmin göstergesi yatırımlardır. Yeterince yatırım yoksa ekonomide toparlanma da istediğimiz hızda olmayacak demektir. Ekonomik programa göre 2010'da özel sektör yatırım harcamaları yüzde 7 oranında artacaktır. Ancak bu artışın 2008'deki yüzde 5,9 ve 2009'daki yüzde 21'lik azalmaların üzerine geleceği düşünüldüğünde ortada gerçek anlamda bir artışın olmayacağı açıktır. Türkiye, koşulların da mecbur etmesiyle bir süredir unuttuğu yatırım konusunu mutlaka yeniden düşünmek, yeniden ele almak zorundadır. İşsizlikte başka türlü iyileşme sağlanamayacaktır. Eylül 2009 dönemi işgücü verilerine göre, son bir yılda sanayi sektörü istihdamı 295 bin kişi azalmıştır. Son bir yılda istihdamı azalan tek ana sektör sanayidir. 2010'da sanayi sektörü istihdamında ve genel olarak işsizlik sorunumuzun çözümünde kayda değer bir iyileşme beklememekteyiz. Önümüzdeki tablo, ekonomide şöyle bir öncelik listesi karşımıza çıkarmaktadır; ilk hedef üretimdeki artışa istikrar kazandırmak, ikinci de tüketim ve yatırım harcamalarında artıya geçişi sağlamak olmalıdır. Buralarda elde edilecek başarı, önümüzdeki fotoğrafta en karanlık bölümü oluşturan işsizliğe bir ölçüde de olsa çare olacaktır. Türkiye krizin başlangıcında önlem almakta geç kalmıştı. Sonraki aşamada ise aldığı önlemleri devam ettirememiş bir görüntü ortaya koymuştur. Krizin şiddetini arttırmamasından altı ay sonra, geç de olsa devreye giren ÖTV ve KDV indirimi uygulaması alınan önlemler arasında en etkili olmuştur. 2010'da sanayi üretiminde öngörülen büyümenin gerçekleşebilmesi için, iç piyasayı canlandırmak ve ihracatı desteklemek üzere bu ve benzeri uygulamaların mutlaka tekrar devreye girmesi gerekmektedir. Dışarıda, dünya ekonomisinde toparlanmanın başlaması elbette bizi de olumlu etkileyecektir. Ancak, bunu beklerken asıl olan süratle kendi önlemlerimizi alarak iç piyasamızın potansiyelini harekete geçirmektir. Hükümet ve ekonomi yönetiminden en büyük beklentimiz bu noktadadır.

2010 yılının Türkiye açısından, yatırımlara başlama açısından bir milat olacağı kanaatindeyim

Mustafa BOYDAK

KAYSERİ SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Daha önce de ifade ettik 2009 yılı, küçüldüğümüz için Türkiye açısından kayıp bir yıl olmuştur. Türkiye iyi bir mücadele örneği sergiledi ama küçülme daha iyi olurdu. Türkiye ekonomisi, gelişmiş dünya ekonomileri ve Avrupa Birliği ekonomisi ile yakından ilintili bir ekonomi olduğu için ihracat tarafımızda ciddi bir daralma söz konusu oldu. Bu daralma sanayimizin dinamik yapısında ciddi sorunlara yol açtı ve istihdamın azalmasına ve iç piyasalarımızdaki dengelere olumsuz sirayet etti. Bugün dünyanın en büyük endişesi işsiz kalmaktır. Hastalık ya da sağlık gibi sorunlar hep geri planda kalan endişelerdir. İnsanların işsiz kalma endişesi ekonomik olarak harcama alışkanlıklarını, ekonomik davranma alışkanlıklarını değiştirdi. Dolayısı ile küçüldüğümüz bir yıl oldu. Elbette Hükümet olarak alınması gereken tedbirlerde geçikmeler oldu. Bunları da

ifade etmemiz lazım. Bu süreçte Avrupa'da büyüyen ülkeler de var. Bizim beklentimiz akıllı politikalar ile büyümeye geçeceğimiz yönündedir. 2010 yılının Türkiye açısından, yatırımlara başlama açısından bir milat olacağı kanaatindeyim. Kayseri açısından bakacak olursak; biz Türkiye ortalamasının altında küçüldük. Bu bizi mutlu ediyor. Bu istihdam rakamlarımıza, ihracat rakamlarımıza yansıdı. Türkiye'de ihracat yüzde 30 küçülürken, Kayseri'de yüzde 18 küçüldü. İstihdam rakamlarında düşüşler yaşadık ama bunu telafi etme kabiliyetimiz ve gücümüz var. Küçülen bu ekonomiyi 2010 yılından başlayarak, 2011 yılında telafi edeceğiz. 2011 yılında hızlı bir büyümeye geçeceğimiz kanaatindeyim. Türkiye olarak diğer büyük ekonomilerde olduğu gibi çok ciddi sorunlar yaşamadık. Biz sadece küçüldük, fakirleşmeyelim. Bu durumlarda dar

Türkiye ekonomisi temel sorunlarını aşmış bir ekonomi. Bizim şu anda sadece borç stoku ile ilgili sorunlarımız var. Bunu da diğer ülkelere göre kıyasladığımızda bu küçük bir oran ama reel sektöre kullandırılması gereken kaynakların kamu borçlanması eli ile kullanıldığını görüyoruz.

gelirli kesim daha çok etkileniyor. Gelir adaletsizliği üst seviyelere çıkıyor. Bu da toplumsal huzurumuzu ve barışımızı etkiliyor.

Yukarıda da bahsettiğim gibi 2010 yılı yatırımlar açısından bir milat olacak. Yeni yatırım teşvik kanunları oldukça makul, yatırımcı adayları açısından bulunmaz bir fırsat ve bulunmaz bir nimettir. Bu süreçte Türkiye olarak kardeş kavgası yaşamaz isek iç siyasette gerginlik ortamı devam etmez ise iyiye doğru gideriz. Bu kavgaların devam etmesi durumunda fazla yol alamayız. 2010 yılı Türkiye'nin tekrar hızlı büyümeye geçeceği bir ara dönemdir. Bu yıl yüzde 4'lük bir büyüme başarı sayılır. Bizim de buna kendimizi hazırlamamız gerekiyor. Kayseri olarak yine Türkiye ortalamasının üzerinde büyüyeceğimiz kanaatindeyiz. Kayseri'de yeni yeni sektörlerde yeni firmalarımız faaliyete geçiyor. Küçük

işletmelerden büyük işletmelere geçen firmalarımız var. Biz de bu büyümelere hep beraber yön vermekteyiz. Türkiye ekonomisi temel sorunlarını aşmış bir ekonomi. Bizim şu anda sadece borç stoku ile ilgili sorunlarımız var. Bunu da diğer ülkelere kıyasladığımızda bu küçük bir oran ama reel sektöre kullandırılması gereken kaynakların kamu borçlanması eli ile kullanıldığını görüyoruz. Türkiye'nin gelecekle ilgili düşlerinden bir tanesi de belediyeler ve birlikler. Buralardaki disiplinin en üst seviyeye çıkması ve "Mali Kural Kanunu"nun da bir an önce çıkması ile artık bütçesi olmayan, planı olmayan yatırımlar çeşitli siyasi vaatlerle ortaya gelmeyecektir. Maalesef Türkiye'de 30 yıl devam eden yatırımlar var. Bundan sonra bu tür yatırımların da olmamasını bekliyoruz. Biz özellikle 2010 yılının pozitif tarafındayız. Kayseri Sanayi Odası olarak bizim iyi niyetle beklentimiz bunlardır.

Türkiye'nin hedefi, istihdam için yatırımı ve üretimi artırmak olmalıdır

Ayhan ZEYTİNOĞLU

KOCAELİ SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Bilindiği gibi, geçen yıl ABD'de 3. çeyrekte başlayan ve küresel boyutta yansıyan finansal kriz, ülkemizde de reel sektör üzerinde somut sorunların ortaya çıkmasına neden oldu.

Küresel ekonomik krizin Kocaeli'deki sanayi kuruluşlarına etkilerini izlemeye yönelik olarak 2008 yılının son çeyreğinden bu yana aylık bazda yapılan anket sonuçlarına göre firmaların kapasite kullanım oranlarının aylara göre seyrine baktığımızda, 2009 yılı Ocak ayında yüzde 46 ile dibe vuran kapasite kullanım oranlarının Şubat ayından itibaren küçük adımlarla yükselişe geçtiğini ve Kasım ayında yüzde 64 seviyelerine çıktığını görmekteyiz. Krizin başladığı aydan bu yana Kocaeli'deki sonuçlar

hemen hemen Türkiye ortalamalarına paralellik arz edecek şekilde artış göstermiştir.

Bilindiği gibi, küresel mali krizin en çok etkilediği sektörlerin başında otomotiv sektörü geliyor. Kriz nedeniyle otomotiv sektörü 2008'i daralmayla kapattı. Bölgemizde otomotiv sanayinde faaliyet gösteren birçok firma faaliyetini sürdürüyor. Dolayısıyla Kocaeli, krizden barındırdığı sektörler itibarıyla fazlasıyla etkilendi.

Kriz nedeniyle ekonomik daralmaya çözüm olarak açıklanan ekonomik pakette 3 ay boyunca otomotivde yüzde 19 oranın-

İstihdamı daraltıcı rol oynayan mevzuat hükümlerinin değiştirilmesi gerekiyor. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın koordinatörlüğünde istihdam maliyetlerinin iyileştirilmesine ve esnek çalışmaya yönelik bir çalışmanın sürdürülmesi ve sonuçlandırılması şarttır.

da uygulanan ÖTV ve KDV indirimleri ile araç satışlarında bir canlanma yaşanmış ve sonuç olarak otomotiv sektöründe etkileri görülmüştür. Ancak, uygulamanın sadece binek arabaları kapsamı yetersiz kalmıştır. Ülkemiz taşıt araçları üretiminin yaklaşık yüzde 47'sine karşılık gelen ticari araçlarda ise KDV indirimi sağlanarak bu kapsama dahil edilmesi sektördeki canlılığı daha çok arttırabilirdi. Ayrıca, kapasitelerin ve üretimin arttırılması için ÖTV, KDV hurda indirimi gibi uygulamalarla sürdürmek ve böylece eskiyen araç filolarını yenilemek imkanı yaratılabilir.

Krizin şehrimizdeki en büyük etkisi istihdam sorunlarına yansımaları olmuştur. 2008'de 33.988 olan işsiz sayısı 2009'da 66.772'ye çıkmıştır. 30 Aralık itibarıyla kısa çalışma ödeneğine başvuran firma sayısı 255 olup ödenekten 146 firmamız isti-

fade etmiştir. Bugüne kadar kabul edilen kişi sayısı 16.506'dır. 12.066.367 TL ödeme yapılmıştır.

Kısa Çalışma Ödeneği, önemli bir destek enstrümanı olarak işsizlik oranının artmasını engellemektedir. 31 Aralık'a kadar uzatılan başvuru süresinin en az 3 ay daha uzatılması gerektiğini düşünmekteyiz.

İşletmeler üzerindeki vergi ve diğer yasal yükümlülüklerin ağır baskısı, işgücü maliyetlerinin rakip ülke ekonomilerine göre yüksek olması ve çalışma mevzuatının esnek yapıda düzenlenmemiş olması nedeniyle özellikle KOBİ niteliğindeki istihdam yaratan işverenler artık işçi çalıştırmaktan kaçınıyorlar. Bu kapsamda istihdamı daraltıcı rol oynayan mevzuat hükümlerinin değiştiril-

Kriz öncesine oranla daha düşük bir hızda büyüyecek olan dünya dış ticaretinden yararlanmaya çalışacak ülke sayısı düşmeyecek, aksine artacaktır. Dolayısıyla dünya dış ticaretinde rekabetin çok daha yoğun olacağını ve pazarların yeniden paylaşılma mücadelesinin verileceğini öngörebiliriz.

mesi gerekiyor. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın koordinatörlüğünde istihdam maliyetlerinin iyileştirilmesine ve esnek çalışmaya yönelik bir çalışmanın sürdürülmesi ve sonuçlandırılması şarttır. Kısa Çalışma Ödeneği ile yapılan desteklere rağmen işsizlik önemli bir sorun olarak ilimizi de etkilemektedir.

Sanayinin ana girdilerinden elektrik ve suyun rakiplerimize göre yüksek fiyatlısını Kocaeli'de kullanıyoruz. Elektrikte üretimi sağlıksız etkileyen kesintiler, dalgalanmalar var. Girdi maliyetlerinin gelen sıkıntılar sanayinin rekabet gücünü kısıtlıyor.

Kriz öncesine oranla daha düşük bir hızda büyüyecek olan dünya dış ticaretinden yararlanmaya çalışacak ülke sayısı düşmeyecek, aksine artacaktır. Dolayısıyla dünya dış ticaretinde rekabetin çok daha yoğun olacağını ve pazarların yeniden paylaşılma mücadelesinin verileceğini öngörebiliriz. Yeni pazarlara giriş özellikle KOBİ'lerimiz için krizden çıkış kapısıdır. Kocaeli Sanayi Odası olarak sanayicimizin, özellikle de KOBİ'lerimizin, rekabet olanaklarını arttırmak, dış pazarlarda kalıcı olmalarını sağlamak amacıyla heyet organizasyonları, fuar ve eğitim çalışmalarını gerçekleştirmiştir. Bu organizasyonlarda da özellikle dış ticaretimizin çok fazla olmadığı yeni pazarlar seçilmiştir. Bu nedenle Hükümet'ten desteklere ihtiyacımız var. Avrupa Birliği ülkelerinde canlanma henüz başlamadığından özellikle AB ve ABD'de de yeni pazarların risklerine karşı ihracat sigortası desteği, ihracatta başlayan anti dumping hareketine karşı koruma tedbirlerinin alınması ve ihracatçılarımız için dolar kuru dengesinin, faiz oranlarının daha da indirilerek ayarlanması gerekliliği kanaatindeyiz.

TÜİK tarafından açıklanan sanayi üretimi rakamlarını krizden çıkışın başlangıcı olarak görüyorum. 2009 yılı ülke ekonomisi açısından zor bir yıldır ama 2010 yılında bir toparlanma öngörüyoruz. Ancak bu toparlanma, 2009 yılında ortaya çıkan kayıpları giderecek ölçüde olmayacak diye düşünüyorum. Fakat beklentinin üstünde bir büyüme olacak kanısındayım.

Ekonomimizin en büyük sıkıntısı istihdamdır. İstihdam için yatırım ve üretimi artırmak gerekiyor. Türkiye'nin hedefi bu olmalıdır. Her yıl 700 bin gence iş bulmak kolay iş değildir. Birikmiş işsiz

stokunun hafifletilmesi için yeni iş sahaları açmak zorundayız. Atıl kapasite yaratmadan, geleceğin sektörlerine yatırım yönlendirilmelidir.

Bunun yanı sıra TÜİK tarafından yapılan açıklamada, 2009 yılı üçüncü çeyreğine ilişkin GSYİH değerinin bir önceki yılın aynı dönemine göre sabit fiyatlarla yüzde 3,3 azalış gösterdiği ifade edilmiştir. Birinci ve ikinci çeyrekte yaşanan büyümedeki daralmanın, üçüncü çeyrekte toparlanma sürecine girdiğini söyleyebiliriz.

Faiz indirimlerinin başladığı 2008 yılı Kasım ayından bu yana gerçekleşen toplam faiz indirimi ise 10,25 puana ulaştı. Maalesef düşen faizlerden reel sektör yeteri kadar faydalanamamaktadır ve bütçe açıklarının önümüzdeki dönemde bu oranı nasıl etkileyeceğini, ayrıca kura olan etkisini hep birlikte göreceğiz. Bütçe açığı ekonomimizin en önemli sorunu diyebiliriz. Bütçe açığından ötürü dolaylı vergilerin yüksekliği rekabetimizi zorlaştırıyor. 2010 yılı açıklanan bütçesinin talep canlanması yaratacak bir bütçe olmadığını, talebi canlandırıcı tedbirlerin Hükümet tarafından 2010 yılında da devam ettirilmesinin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Vergi barışı rakamları ve IMF bu süreçte etkili iki önemli kaldıraç olabilecektir.

Bunun yanı sıra; sanayide kullanılan enerji, su, çevre, navlun ve kredi maliyetleri gibi girdi maliyetleri şu anki mevcut durumun içerisinde OECD ortalamalarının üzerinde olup, bu durum ihracatta rekabet gücümüzü olumsuz yönde etkilemektedir. Rekabet gücümüzün yükseltilmesi için bu konuda sektörel bazda teşviklere ihtiyacımız vardır. Ülkemizde mevcut olan diğer alternatif enerji kaynakları değerlendirilmeli, sektörel bazda rekabet gücümüzü artıracak enerji, su, atık maliyeti, indirimli kredi temini, navlun gibi teşviklere yer verilmelidir.

Türkiye ihracatının yörüngesi de yeni pazarlara kaydırılmalıdır. 2009 yılında başlayan komşu ülkeler, Türki Cumhuriyetler, Afrika pazarları gerilemeye karşın alternatif olarak umut verici rakamlara ulaşmıştır.

Bütçe açığından ötürü dolaylı vergilerin yüksekliği rekabetimizi zorlaştırıyor. 2010 yılı açıklanan bütçesinin talep canlanması yaratacak bir bütçe olmadığını, talebi canlandırıcı tedbirlerin Hükümet tarafından 2010 yılında da devam ettirilmesinin çok önemli olduğunu düşünüyorum.

DOSYA

Karşılaştırmalı hukukta kıdem tazminatı uygulamaları

YRD. DOÇ. DR. S. ALP LİMONCUOĞLU
İzmir Ekonomi Üniversitesi İ.İ.B.F. Öğretim Üyesi

1. Giriş ve Kıdem Tazminatı Üzerine Tartışmalar

Kıdem tazminatı konusunda ülkemizde varolan tartışmalar uzun yıllardan beri devam etmektedir. İşsizlik sigortası mekanizmasının çalışma mevzuatımıza dahil edilmesi yanında, çalışanlara iş güvencesinin de verilmesi ile özellikle işveren tarafının kıdem tazminatının kaldırılması veya miktarının azaltılması ile ilgili tartışmaları gündeme taşımaları sonucunu doğurmuştur. Bunun karşılığında işçi tarafının da özellikle kazanılmış hakların korunması kapsamında tartışmalara katıldığı gözlemlenmektedir.

1.1 Ülkemizde Kıdem Tazminatının Tarihsel Gelişimi

Aslen kıdem tazminatı uygulaması üzerinde ülkemizde yapılan tartışmalar yeni bir olgu değildir. Bilindiği üzere kıdem tazminatı mekanizması, iş hukukumuzda 1936 yılında 3008 sayılı İş Kanunu ile dahil olmuştur. İlk düzenlemede 5 yıllık çalışma geçmişi bulunan çalışanların hizmet aktilerinin feshi halinde kendilerine 5 yılı aşkın her bir yıl karşılığı 15 günlük ücretleri tutarı tazminat verileceği düzenlemesi yapılmıştır¹. Bu düzenleme çerçevesinde ilk başta sadece işverenlerin yapmış olduğu fesihlerde uygulanan kıdem tazminatı, 1948 yılında Yargıtay Genel Kurulu'nun tevhihi içtihad kararı ile feshi kimin gerçekleştirmiş olduğuna bakılmaksızın uygulanmaya başlanmıştır (Uluğ, 2007). Ardından 25.01.1950 tarih ve 5518 sayılı Kanun'la 5 yıllık hak kazanma süresi 3 yıla indirilmiş ve en az üç yıllık kıdemi bulunan işçilerin, işe başlama tarihinden itibaren her bir yıllık çalışmaları karşılığı kıdem tazminatına hak kazanacakları düzenlenmiştir. İşçinin kıdem tazminatına hak kazanabilmesi için feshin hangi sebeplerle yapılabileceği de kısıtlamalara tabi tutulmuştur. 08.02.1952 gün ve 5868 sayılı Yasa'yla hak kazanma koşullarında işçi lehine iyileştirmeye gidilmiş ve ihtiyarlık sigortasından aylık veya toptan ödeme almak için yapılan fesihlerde de çalışanlara kıdem tazminatı hakkı sağlanmıştır (Belediye-İş, 2009).

Bu değişiklikler ile birlikte, iş hukuku tarihimizde kıdem tazminatının işverenler için gizli bir maliyet teşkil ettiği tartışılmaya başlanmıştır. 15 Şubat 1954 günü çalışmalarına başlayan 2. Çalışma Meclisi'nde kıdem tazminatı fonu konusunun gündeme taşındığını görmekteyiz (Basın-İş).

3008 sayılı İş Kanunu, 1967 yılına kadar yürürlükte kalmış, bu tarihte 931 sayılı İş Kanunu kabul edilmiştir. Anılan Kanun'un 14. maddesi uyarınca, hizmet akdinin işçinin ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan hal ve tavırlarından dolayı işveren tarafından feshi dışında başka bir sebeple

işverence sona erdirilmesi; sağlık durumları veya işverenin ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan hal ve tavırlarından dolayı işçi tarafından sona erdirilmesi veya muvazzaf askerlik sebebi ile feshi halinde, üç yıldan fazla çalışmış olmak koşuluyla işe başladığından itibaren her bir yıl için işçiye 15 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödeneceği düzenlenmiştir. 1 yıldan arta kalan sürelerin 6 ayı aşan kısımlarının 1 tam yıla tamamlanması ve yine ölüm halinde kıdem tazminatının varislere ödenmesi 931 sayılı Yasa ile getirilen yeniliklerdendir.

931 sayılı İş Kanunu, Anayasa Mahkemesi tarafından 1970 yılında şekil yönünden iptal edilince ortaya hukuksal bir boşluk çıkmıştır. 1971 yılında 1475 sayılı İş Kanunu kabul edilinceye kadar bu boşluk mahkemeler tarafından 931 sayılı Kanun hükümleri uygulanarak doldurulmuştur (Okur, 2001).

1475 sayılı İş Kanunu'nun kıdem tazminatı uygulaması halen yürürlükte olmasına ve genel olarak bilinmesine karşın, maddenin 1971 yılındaki hali günümüzdeki halinden farklı olup, 931 sayılı Yasa düzenlemesine benzemektedir. 4857 sayılı İş Kanunu'nun kabulüne kadar maddede 5 defa değişikliğe gidilmiştir. Bu değişikliklerin kanımca en önemlisi, düzenlemeyi yaklaşık olarak bildiğimiz şekle getiren 04.07.1975 tarihli 1927 sayılı Kanun ile yapılan değişikliktir. Bu değişiklik ile birlikte kıdem tazminatına hak kazanılması için gerekli asgari kıdem yaşı 1'e indirilmiş ve her bir yıl karşılığı 30 günlük ücretin tazminat olarak ödenmesi kabul edilmiştir. Yine bir yıldan arta kalan süreler için kistelyevm uygulaması esası belirlenmiş olup, kıdem tazminatı tavanı da ilk defa bu değişiklik ile uygulamaya konulmuştur.

Nitekim bilindiği üzere 4857 sayılı Kanun'un kabulü ile kıdem tazminatının bir fona bağlanacağı belirtilmiş ancak kıdem tazminatı fonuna ilişkin Kanun'un yürürlüğe gireceği tarihe kadar işçilerin kıdemleri için 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesi hükümlerine göre kıdem tazminatı hakları saklı tutulmuştur.

1.2 Kıdem Tazminatı Tartışmaları ve Tarafların Görüşleri

1950'li yıllarda başlayan kıdem tazminatı tartışmaları ise bu süre zarfında devam etmiştir. Yukarıda belirtildiği üzere 1954 yılındaki Çalışma Meclisi'nde tartışılan konu, bundan sonra gerçekleştirilen Çalışma Meclislerinin bazılarında da sosyal taraflardan en az biri tarafından tartışmaya açılmıştır (Ünsal, 2007). Bununla birlikte Tunçomağ (1979) fon

¹ 3008 sayılı Kanun'un ilgili 13. maddesi hükmü şöyledir: "Bilumum işçiler hakkındaki fesihlerde, beş yıldan fazla olan her bir tam iş yılı için ayrıca on beş günlük ücret tutarında tazminat verilir."

konusunun ilk olarak ikinci değil, üçüncü Çalışma Meclisi'nin gündeminde bulunduğunu belirtmektedir.

Nihayetinde konu 1975 yılında Bütçe Plan Komisyonu raporunda yer alarak TBMM çatısı altında kendine yer bulmuştur. 1975 yılından itibaren geçen 30 yılı aşkın süre içinde yaklaşık 10 tane yasa tasarısı hazırlandığı ancak bu çalışmaların yasalasmadığı bilinmektedir (Barın, 2006).

Kıdem tazminatının bir fona bağlanması ile ilgili hukuki tartışmalar son yıllarda hızlanmış olup, bugün dahi düzenli aralıklarla gündemdeki yerini korumaya devam etmektedir. Son olarak, 2002 yılında bir bilim kuruluna 9. Çalışma Meclisi'nde değerlendirilmek üzere "Kıdem Tazminatı Fonu Kanun Tasarısı Taslağı" hazırlanmış ve bu taslak Bakanlığa sunulmuştur. 4857 sayılı İş Kanunu ile birlikte yasalaştırılması planlanan Taslak, şiddetli tartışmalar ile arka plana itilmiştir.

2007 yılı başında gerçekleştirilen Üçlü Danışma Kurulu toplantılarında gündemde olan fon tartışması, günümüzde de işçi-işveren-hükümet tartışmalarının odağında yer almaya devam etmektedir.

Kıdem tazminatı üzerine yapılan tartışmalar, kıdem tazminatının niteliğinden kaynaklanmaktadır.

Tartışmanın bir tarafını teşkil eden işveren kesimi için konu, kıdem tazminatının nitelikleri arasında yer alan mekanizmaların artık çalışma mevzuatı içinde yer alması sebebi ile kıdem tazminatının niteliğinde de değişiklik yapılması ve bu değişikliğin kıdem tazminatının uygulanışı ve rakamlandırılmasına yansıtılması ile ilgilidir. Diğer bir taraf olan işçi kesimi için ise konu, kazanılmış haklar bakımından hassasiyet kazanmaktadır.

Sendikaların, kıdem tazminatının bir fona dönüştürülmesine genelde karşı oldukları bilinmektedir. Kıdem tazminatı fonunun işleyebilmesi için ödenmesi gereken primlerin, zaten yüksek olan ücret maliyetlerini daha da arttıracığı ve bu sebeple de kayıtdışı istihdamı arttıracığı endişesi de sendikalarca dile getirilmektedir (Uzun, 2006). 9 Mayıs 2004 günü başlayan Çalışma Meclisi ortak toplantısında Türk-İş özellikle kazanılmış haklara ilişkin hassasiyet taşıdıklarını bildirmiştir. DİSK, kendi internet sayfasından da yaptığı açıklamalarda konunun iş güvencesi, işsizlik sigortası gibi sosyal güvenlik konularıyla birlikte gündeme gelmesinden ve bu konuda bir pazarlık unsuruymuş gibi davranılmasından rahatsız olduklarını dile getirmiştir. Bunun yanında, kıdem tazminatının bir fona bağlanmasına karşı olmayan ancak hazırlanan taslakların sistematığının değiştirilmesini talep eden sendikalar da bulunmaktadır. Hak-İş Konfederasyonu, konunun sadece kazanılmış

haklar boyutuna indirgenmemesi gerektiğini belirterek, mevcut kıdem tazminatı hakkını güvence altına alacak, 30 günün altına düşürmeyecek bir yasal düzenleme yapılarak özerk yönetimi olan bir fonun kurulmasından yana olduğunu açıklamaktadır. Yine Hizmet-İş Sendikası da kıdem tazminatının bir fona bağlanmasına destek verdiklerini fakat bu fonun işleyişi, yönetimi, fonu finanse edecek olan kaynağın miktarı gibi hususların netleştirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Fona işçi temsilcileri tarafından verilen bu desteğin arkasında, çalışanlar içinden büyük bir kesimin işveren tarafında yaşanan maddi sıkıntıdan dolayı kıdem tazminatına ulaşamamış olması yatmaktadır. Sendikalar arasında, kıdem tazminatının fona bağlanmasına ilişkin farklı düşünceler 2009 yılı içinde de devam etmiştir. Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu İstihdam Teknik Komitesi'nin "esnek çalışma ve kıdem tazminatı" ile ilgili alt komite toplantısına gerek Türk-İş gerekse DİSK "kıdem tazminatı konusunu tartışmaya açmayacakları" gerekçesiyle temsilci göndermemişler, Komite'ye işçi kesimi ile ilgili Hak-İş temsilcisi katılmıştır. Bu arada Türk-İş 2009 yılında Genel Kurul kararı alarak, kıdem tazminatının bir fona bağlanması veya miktarının düşürülmesi ile ilgili mevzuat değişikliğinin genel grev sebebi sayılacağını kabul etmiştir. Yine bu karara paralel olarak yöneticiler kıdem tazminatının tartışma konusu yapıldığı hiçbir platformda yer almayacaklarını belirtmektedirler. DİSK, özellikle Ekim 2009 tarihinde gazetelere yansıyan ve işverenlerin, kıdem tazminatının 15 güne indirilmesine ilişkin Bakanlığa görüş bildirdikleri haberleri üzerine, bu teklifin hayata geçmesi halinde bunu genel grev ile yanıtlayacaklarını bildirmektedir.

Yukarıda da belirttiğim üzere, işveren kesimi ise kıdem tazminatı fonuna özellikle kıdem tazminatı miktarının düşürülmesi kapsamında sıcak yaklaşmaktadırlar. Bununla birlikte, çalışanların hepsinin kıdem tazminatına hak kazanmaması ancak kıdem tazminatının fona çevrilmesi halinde tüm çalışanlar için peşinen prim ödenecek olması konusunun işverenler için hassasiyet teşkil ettiği de görülmektedir. 2009 yılı içinde TİSK, TÜSİAD ve TOBB'un kıdem tazminatı konusundaki görüşlerinde yakınlaşma olduğu görülmektedir. TİSK, hem işsizlik sigortası ve iş güvencesi hükümlerini uygulayan hem de hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işçiye 30 günlük ücret tutarında kıdem tazminatı ödeyen başka bir ülke olmadığını ifade ederken; TÜSİAD, istihdamın üzerindeki yüklerin kaldırılması kapsamında kıdem tazminatının da yeniden düzenlenmesi ve kazanılmış haklar korunurken, yeni işe girenler için tazminatın miktarının yarıya indirilmesi ve tazminat tavanının da bu oranda gözden geçirilmesi

görüşünü savunmaktadır. TOBB da ülkedeki yatırımların önünün açılması için maliyeti artırıcı ve işten çıkarmayı zorlaştırıcı kıdem tazminatı düzenlemesinin yeniden ele alınması gerektiğini savunmaktadır. İşverenlerin konu ile ilgili düşünceleri genel olarak kıdem tazminatının niteliği argümanı ile desteklenmektedir. Bu konunun daha iyi anlaşılabilmesi için kıdem tazminatının akademik çevrede niteliği ile ilgili değerlendirmeleri açmakta fayda vardır.

Akademik çalışmalar çerçevesinde kıdem tazminatının ücret niteliğinde olduğu, tazminat niteliğinde olduğu, işsizlik tazminatı niteliğinde olduğu ve ikramiye niteliğinde olduğu görüşleri bulunmaktadır. Bu görüşlerin her birinin haklı olduğu noktaları ve eksik kalan noktaları mevcuttur.

Kıdem tazminatının bir ücret niteliğinde olduğu görüşü, ücret kavramının geniş tanımlanmasından doğmakta ve çalışma ilişkisi içinde işçiye ödenen ve sağlanan her türlü maddi yardımın ücret kapsamı altında değerlendirilmesi anlamı taşımaktadır. Ancak bu görüşe göre ücret hakkı, hizmet sözleşmesinin feshinde doğacaktır. Bunu belirtmek için de ileriye yönelik ücret veya ücretin ertelenmiş kısmı tanımlaması kullanıldığı görülmüştür (Başterzi, 1996; Uluğ, 2007). Bu görüşe Türk-İş'in katıldığı görülmektedir.

Kıdem tazminatının niteliksel anlamda bir tazminat olduğunu savunan görüşe göre işçiler, hizmet akdi ile birlikte işlerini kaybetme ve çalıştıkları uzun yıllar boyunca yıpranma riski ile karşılaşır. Bu risklerin hizmet sözleşmesinin sonunda tazmin edilmesi gereklidir. Nitekim Yargıtay'ın da 1940 ve 1950'li yıllarda verdiği kararlarında bu görüşü desteklediği anlaşılmaktadır. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin de 1966 tarihli, zamanın İş Kanunu'na karşı düşüncelerini açıkladığı bir çalışmada, kıdem tazminatını bu şekilde tanımladığı anlaşılmaktadır.

Kıdem tazminatının bir işsizlik sigortası niteliğinde olduğu görüşünün temeli, kıdem tazminatına ilişkin önceki iş kanunlarında var olan gerekçelerden kaynaklanmaktadır. 1936 tarihli 3008 sayılı İş Kanunu'nun gerekçesinde ülkede yaşlılık ve işsizlik sigortası olmayışı sonucu, bu sigorta kolları kabul edilmeye kadar, bu kişilere kıdem tazminatı ödemesi yapılması gerektiği savunulmaktadır. 1967 yılında yürürlüğe giren 931 sayılı İş Kanunu'nun gerekçesinde de "Kıdem tazminatı müessesesinin henüz işsizlik sigortasının da kurulmadığı gözönünde tutularak bu konunun sözü geçen sigortanın kuruluşu sırasında tekrar ele alınması uygun görülmüştür" ibaresi mevcuttur. Nitekim Yargıtay da 1965 tarihli bir kararında, kıdem tazminatını işsizlik tazminatı olarak nitelemiştir.

Kıdem tazminatını bir ikramiye olarak kabul eden görüş

3008 sayılı İş Kanunu'nun lafzından kaynaklanır. 1950 yılında yapılan değişiklikten önce, kıdem tazminatının hak edilmesi için sadece 5 yıl çalışmış olma koşulunun var olması sonucu bu yorum yapılmış, nitekim bu görüşü zamanında Yargıtay da desteklemiştir.

Akademik anlamda bu görüşlerin hepsi eleştirilmiş, tam olarak yukarıdaki nitelendirmelerin kıdem tazminatını açıklamada yetersiz kaldığı ve bu sebeple kıdem tazminatının kendine özgü bir kurum olduğu da savunulmuştur.

Kanıma bu görüşlere eklenebilecek bir diğer olgu da kıdem tazminatının iş güvencesi sağlamaya yönelik niteliğinin bulunmasıdır. Gerçekten de 1927 sayılı İş Yasa'nın gerekçesi incelendiğinde "kıdem tazminatı müessesesinin işçilerin gelir ve iş güvenliğini sağlayıcı ve keyfi işten çıkarılma işlemlerinin işçi aleyhine doğurduğu sonuçları giderici niteliği yanında, güvenli ve gerçek hüviyetli bir sendikalaşma hareketine yardımcı ve hatta büyük katkıda bulunabileceği de günümüzde kabul edilegelecek bir gerçek olduğu" düzenlemesinin yapıldığı görülür.

Kıdem tazminatının niteliği konusunda var olan bu farklı görüşler tabii ki kıdem tazminatı fonu tartışmaları çerçevesinde de farklılığa yol açmaktadır. Ünsal (2007), teklif edilen Fon'un kıdem tazminatını işçiler için bir emeklilik ikramiyesine çevirdiğinden bahsederken, işveren kesiminde fona ilişkin bir birleşik kanının bulunmadığını da belirtir. Fon'un yasalaşması halinde kıdem tazminatında menfaat dengesinin işçi aleyhine bozulacağı yorumunu yapar. Ergin (2006), halen çalışan işçiler açısından kıdem tazminatı fonunun ikili bir sistem oluşturarak yasalaşmasının, işverenleri eski çalışanlar ile olan hizmet sözleşmelerini haklı sebeple feshedebilmek için kasıtlı bir eyleme iteceği şüphesini taşır. Kutal (2006), taslak ile fonun kurulması düşünüldüğüne göre, tarafların artık fonun olup olmaması gerektiği konusunda değil, sistemin işleyişi konusunda etkiyi artırıcı tartışmalar yapmaları gerektiğini savunur. Fon'un hem yararlı hem de sakıncalı yanları üzerinde durduktan sonra özellikle Fon'un finansal yapısının sağlıklı işleyebilmesi için aktüeryal çalışma yapılması gerektiğini belirtir. Dilik (2002), kıdem tazminatının bir fona bağlanmasının hem işverenler hem de işçiler açısından faydalı olacağını belirtmekle birlikte, bugüne kadar yazılan tasarıların eksik olduğunu savunur ve tazminatın işçi kesimini "servete kavuşturması" için önerilerde bulunur. Başterzi, işsizlik sigortası ile kıdem tazminatı arasındaki ilişkiyi incelediği bir çalışmada ise kıdem tazminatının fonunu desteklemiş ancak işverenin nedensiz işçi çıkardığı durumlarda, fonun işverenlere rücu etmesi gerektiğini belirterek fonun bu-

bulduğu bir sistemde işverenleri nedensiz işçi çıkarmaktan alıkoyacak bir modelin böyle kurulabileceğini savunmuştur. Başterzi'nin bu tezini, kıdem tazminatını iş güvencesi niteliğinin artırılması olarak görmek gerekir.

2. Dünyada Kıdem Tazminatı Uygulamaları

Yukarıda da belirtildiği gibi, kıdem tazminatının bir fona bağlanmasına ilişkin olarak özellikle işveren kesiminden getirilen argümanların büyük çoğunluğu, dünya uygulamasında en ağır kıdem tazminatı yükümlülüklerinden birinin ülkemizde bulunduğu ilişkindir. Bu söylemin doğruluğunu karşılaştırmalı hukukta yapacağımız bir inceleme ile araştırabiliriz. Bu sebeple, yazının bu bölümünde dünyanın farklı noktalarında (ancak çoğunlukla Avrupa'da) kıdem tazminatı düzenlemeleri aktarılacaktır.

2.1 Fransa'da Kıdem Tazminatı

Fransa'da kıdem tazminatı düzenlemesi, hizmet akdinin belirli veya belirsiz süreli olması ve yine hizmet akdinin sona erme sebebinin kişisel veya ekonomik olması hallerinde birbirinden farklılık gösterir.

Belirsiz süreli hizmet akitlerinde kıdem tazminatı düzenlemesinin hukuki dayanağı İş Kanunu'nun 1234-9 maddesidir. Madde üzerinde 25 Haziran 2008 tarihinde 2008-596 sayılı Kanun ile değişikliğe gidilmiştir. Değişiklik ile birlikte, önceden iki yıl olarak belirlenmiş olan kıdem tazminatına hak kazanmak için çalışma geçmişi süresi bir yıla indirilmiştir. Böylelikle, en az bir yıllık çalışma geçmişi olması şartı ile çalışan bir işçinin hizmet akdinin işçiden kaynaklanan bir ağır hata hali dışında feshi durumunda, kendisine kıdem tazminatı ödenmesi gerekir. Kıdem tazminatının miktarı ise yönetmelik maddeleri ile düzenlenmiştir. Buna göre;

- Çalışanın hizmet akdinin "kişisel sebeplerle" sona erdirilmesi halinde, kişiye her yıl karşılığında aylık ücretinin onda biri kıdem tazminatı olarak ödenecektir. Kişinin kıdeminin 10 yılı aşkın olması durumunda, 10 yılın üzerindeki her sene için tazminatı aylık ücretin onda biri üzerine onbeşte birlik oranda ek yapılarak hesaplanacaktır.

- Çalışanın hizmet akdinin "ekonomik" sebeplerle feshedilmesi halinde ise kişiye her yıl karşılığında aylık ücretinin onda ikisi kıdem tazminatı olarak ödenecektir. Kişinin kıdeminin 10 yılı aşkın olması durumunda, 10 yılın üzerindeki her sene için tazminatı aylık ücretinin onda ikisi üzerine onbeşte ikisi ilave edilerek hesaplanacaktır.

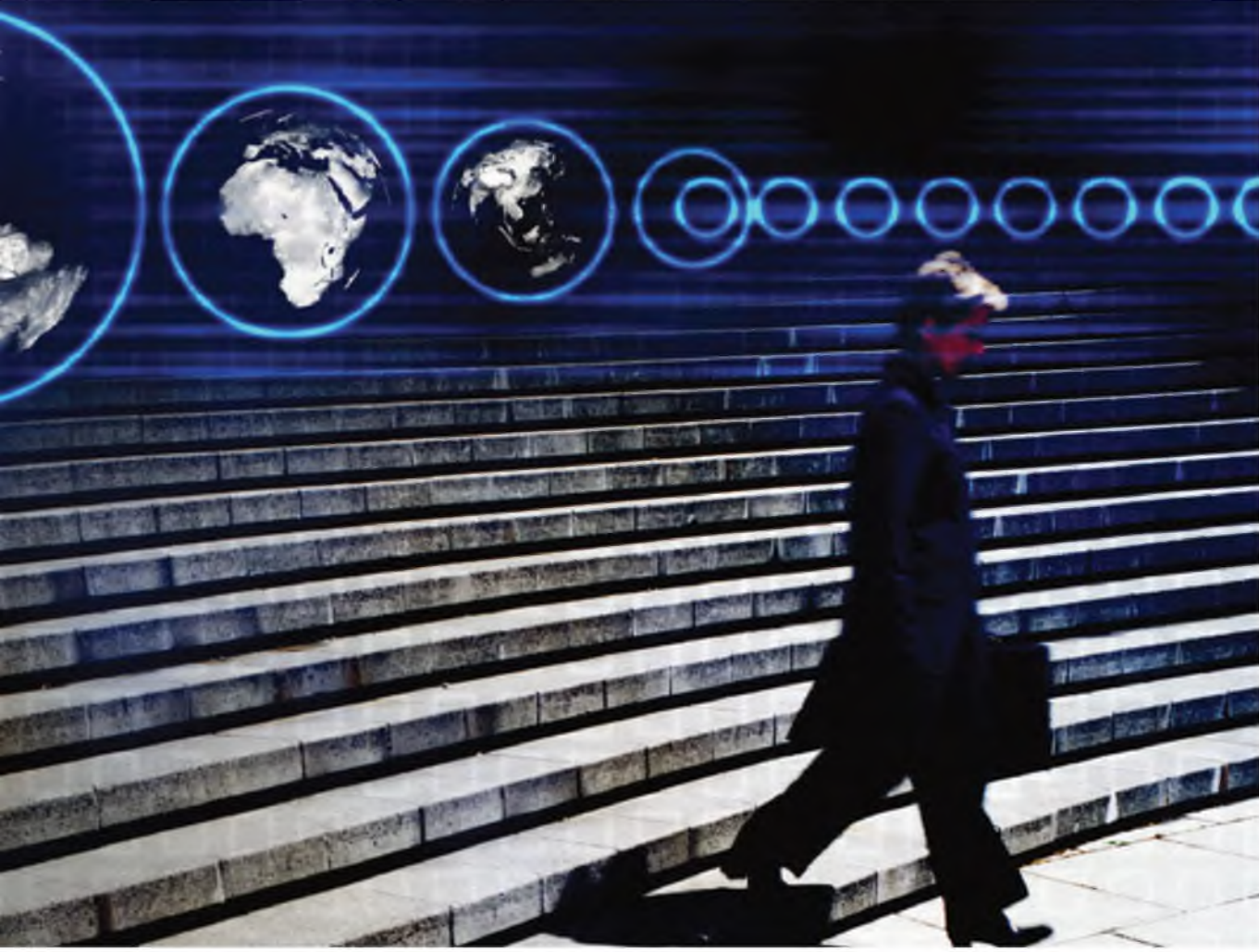
Bu düzenleme haricinde Fransa İş Hukuku'nda belirli süreli hizmet akdi ile çalışanların, sözleşmelerinin süresi sonunda belirsiz süreli bir hizmet akdine dönmemesi halinde de bir kıdem tazminatı ödemesi öngörülmüştür. Buradaki kıdem

tazminatı, çalışanın brüt ücretinin yüzde 10'u olarak belirlenmiştir (md. 1243-8).

2.2 İngiltere'de Kıdem Tazminatı Uygulaması

İngiltere'de kıdem (işten çıkarma) tazminatı uygulaması 1965 yılında kabul edilen İşten Çıkarma Tazminatı Yasası (Redundancy Payments Act) ile başlamıştır. Bu yasa 1978 yılında yerini İstihdamın Korunması Kanunu'na (Employment Protection Act) bırakmış ve düzenleme son olarak 1996 tarihinde yürürlüğe giren İstihdam Hakları Kanunu (Employment Rights Act) ile bugünkü haline ulaşmıştır. Yürürlükteki hali ile bir çalışanın işten çıkarma tazminatına hak kazanması için o işyerinde en az iki yıllık çalışma geçmişinin bulunmuş olması ve işten çıkarmanın kanunen belirlenmiş şartlarda gerçekleşmiş olması gerekmektedir. İstihdam Hakları Kanunu'nun 139'uncu maddesinde hangi işten çıkarmaların bu tazminat anlamında kabul edileceği belirtilmektedir.

Buna göre işverenin,

- Yaptığı işi tasfiye etmesi veya edecek olması yahut işçinin çalıştığı işyerini kapatması veya kapatacak olması ile
- İşçinin belirli bir işi yapmak için yeterli olmaması veya belirlenen işin işçinin istihdam edildiği işyerinde yapılmasının olanaklı olmaması

sebepleri ile işçinin hizmet akdini feshetmesi veya feshedecek olması, bu tazminatın uygulanması bakımından işten çıkarma olarak kabul edilmektedir. Kanun'un devamı maddelerinde hangi işten çıkarma türlerinin, bu tazminata hak kazandırmaya yetmeyeceği de açıkça sayılmıştır. Kanun'un 162'nci maddesi, işten çıkarma tazminatının miktarı ve nasıl hesaplanacağını düzenlemektedir. Buna göre, işten çıkarma tazminatının miktarı yaşa, hizmet süresine ve işçinin normal haftalık ücretine göre hesaplanmaktadır.

Düzenleme uyarınca işçinin işten çıkarma tazminatı,

- 41 yaşından küçük olmayan çalışanlar için, her bir yıllık çalışmaları karşılığı 1,5 haftalık ücreti;
- 22 yaşından küçük olmayan ve fakat 41 yaş ve üzerinde de olmayan çalışanlar için, her bir yıllık çalışmaları karşılığı 1 haftalık ücreti;
- 22 yaşından küçük olan çalışanlar için de her bir yıllık çalışmaları karşılığı yarım haftalık ücreti

olarak hesaplanacaktır. Bununla birlikte İngiltere'de kıdem tazminatının uygulanmasında iki tür tavan bulunmaktadır. Bunlardan ilki uyarınca (madde 162, 2) kıdem tazminatı hesabında çalışanın en fazla 20 yıllık çalışma geçmişinin dikkate alınacağı düzenlenmektedir. Buna göre, kişi 20 yıldan fazla aynı işverene bağlı işyerinde çalışsa bile ancak çalışma süresinin son 20 yılı için kıdem tazminatına hak kazanacaktır. İkinci tavan ise ülkemizde de olduğu üzere maddi olarak sınırlamaya dayanır. Burada, işçilerin hak edeceği haftalık ücret rakamına üst sınır getirilmiştir.

1 Ekim 2009 itibarı ile haftalık azami kıdem tazminatı miktarı 380 İngiliz Sterlini olarak belirlenmiştir.

2.3 Amerika Birleşik Devletleri'nde Kıdem Tazminatı

Amerika'da özel sektör çalışma ilişkilerini düzenleyen Adil İşgücü Standardları Kanunu'nda (Fair Labor Standards Act) kıdem tazminatı uygulaması bulunmamaktadır. Bu sebeple özel sektör için zorunlu bir kıdem tazminatı yükü bulunmaz. Bununla birlikte, genelde kıdem tazminatı düzenlemesinin herhangi bir zorunluluk olmadan işverenler ile işçiler arasında akdedilen iş sözleşmelerinde rastlanır.

Federal çalışanlar için ise kıdem tazminatı uygulaması bulunmaktadır. Birleşik Devletler mevzuatının 5'inci başlığı Hükümet Organizasyonu ve Çalışanlar ismini taşır. Bu başlık altında 3 numaralı kısmın D alt kısmında 55'inci konunun IX'uncu başlığı kıdem tazminatı adını taşır. Bu maddeye diğer bir ifade ile 5'inci başlık 5595 no'lu madde de denmektedir. Bu madde uyarınca işveren, Federal sivil istihdamdan kendi isteği dışında ayrılmış bulunan ve en az 12 aylık sürekli çalışma geçmişi bulunan bir işçiye kıdem tazminatı ödemekle yükümlüdür. Bu kapsamda ABD'de özel sektörde olmayan zorunlu kıdem tazminatı uygulamasının federal çalışanlar için var olduğunu söylemek doğru olur. Bu noktada çalışma ilişkisinin sona ermesi ile getirilen tek sınırlama, hizmet akdinin feshinin işçinin yeterliliğinden kaynaklanmaması gerektiğidir. Bunun yanı sıra madde, kanunun aradığı istihdam türünde çalışmayanların, sözleşme türü kanunun kıdem tazminatı öngördüğü çalışma türlerinden olsa da bir yıldan kısa süreli sözleşmelerle çalışanların, kendisine makul başka bir iş önerilmiş olmasına rağmen bu öneriyi kabul etmeyenlerin, malullük aylığı alanların, çalışma ilişkisi sona erer ermez yaşlılık aylığına hak kazananların kıdem tazminatı alamayacağı düzenlemiştir.

12 aylık sürekli çalışmanın hesabında, işçinin bu 12 aylık süre içinde tek seferde 3 günden fazla devamsızlık yapmadığı kontrol edilir.

Mevzuat çerçevesinde istifa eden çalışanın kıdem tazminatına hak kazanması mümkün olmamakla birlikte, istifa kararının daha önceden kendisine yazı ile çalışmasının sona erdirileceği bilgisinin gelmesinden sonra verilmesi halinde, bu çalışanların da tazminata hak kazanacakları kabul edilmektedir.

Bu kapsamda kıdem tazminatına hak kazanan çalışana kıdem tazminatı ödemesi yapılır. Kıdem tazminatı ABD'de iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım temel kıdem tazminatı ödeneğidir (the basic severance pay allowance); ikinci kısım ise yaş düzeltme ödeneği (age adjustment allowance) olarak anılır. Temel kıdem tazminatı ödeneği kişinin çalışma geçmişinin uzunluğuna göre değişir. Buna göre;

- İşçinin 10 yıla kadar olan çalışmaları için her bir yıl karşılığı bir haftalık temel ücreti,

- İşçinin 10 yılı aşan çalışmaları için ise her bir yıl karşılığı iki haftalık temel ücreti ve

- Son yılda arta kalan zaman var ise bu zamanın her üç aylık dilimi için yukarıda belirtilen oranların yüzde 25'i kendisine kıdem tazminatı olarak ödenecektir. Yaş düzeltme ödeneği kapsamında ise 40 yaşının üzerindeki çalışanların temel kıdem tazminatı ödenekleri her bir yıllık çalışma dilimleri için yüzde 10 arttırılarak ödenecektir. Uygulamada, 40 yaşının üzerindeki çalışmaların her üç aylık dilimi için yüzde 2,5 artırım yapıldığı görülmektedir.

ABD'de de kıdem tazminatına süre bakımından bir tavan konulmuş ve işçinin toplamda 1 yıllık ücretinden daha fazla kıdem tazminatı alamayacağı hükmü getirilmiştir.

2.4 Hollanda'da Kıdem Tazminatı

Hollanda'da hizmet akitlerinin sona ermesi ile ilgili düzenlemeler Medeni Kanun, Olağandışı İşgücü İlişkileri Yönetmeliği, İşten Çıkarma Yönetmeliği ve Toplu İşten Çıkarma Kanunu'nda yer almaktadır. Bu mevzuat incelendiğinde Hollanda hukukunda zorunlu bir kıdem tazminatı uygulamasının bulunmadığı görülür. Bununla birlikte, Medeni Kanun'un 1639'uncu maddesi uyarınca, hizmet akitlerinin sona erdirilmesi halinde, mahkemelere kıdem tazminatı ile ilgili karar alma yetkisi tanınmıştır. Bu hali ile çalışanların kıdem tazminatına hak kazanması belirli bir çalışma geçmişlerinin olması koşuluna bağlanmamıştır. İşçilere kıdem tazminatı ödenmesi zorunluluğu da doğrudan kanundan doğmaz. Kıdem tazminatı, ancak iş güvencesi uygulaması kapsamında verilecek bir yargı kararı ile oluşur.

Hollanda'da bir çalışanın işten çıkartılabilmesi için iki genel yol bulunmaktadır. Bunlardan ilkinde, işverenin bir çalışanın hizmet akdini feshetmek istemesi durumunda bir idari karar organı olan Merkezi İş ve Gelir Örgütü'ne başvuruda bulunması gerekir. Bu örgüt, iş güvencesi kapsamında çalışanın hizmet akdinin feshedilebilmesi için "iyi bir sebebin" varlığının bulunup bulunmadığını inceler ve kararını açıklar. Bu fesih türü ihbar onelli bir fesih türüdür. Örgüt'ün onayı halinde, çalışana ihbar oneli verilerek hizmet akdi feshedilir. Diğer yandan bu fesih türü, sadece işverenler için öngörülmüş olup çalışanın istifası halinde bu tür bir izin almasına gerek yoktur. İşçi dilediği zaman ihbar onelinde bulunarak hizmet sözleşmesini feshedebilir. İlk sırada

anlatılan bu tarz feshlerde, kural olarak kıdem tazminatı uygulaması bulunmamaktadır. Ancak çalışanların örgütten çıkacak bir fesih kararına karşın mahkemelerde bu feshin “adil olup olmadığını” inceleme hakları bulunmaktadır. Bir çalışanın bu yolu tercih etmesi ve mahkemenin işçiyi haklı bulması halinde kıdem tazminatı ödemesi yapılmasına da karar verilir.

İkinci tür fesihte ise işçinin hizmet akdinin feshi için mahkeme kararı gerekir. Yargı incelemesi sonucu, mahkemenin hizmet akdinin feshini ilan etmesi ile birlikte başka şart olmaksızın kıdem tazminatına da karar verilir.

Bu hali ile kanundan doğrudan gelen bir zorunluluk olmasına rağmen, Hollanda sisteminin de “de facto” zorunlu bir kıdem tazminatı uygulaması getirdiği belirtilmektedir.

Kıdem tazminatı uygulaması doğrudan kanundan doğmadığı için kıdem tazminatının miktarı da belirlenmiş değildir. Bu konuda mahkemelere yetki tanınmış ve her bir olayın özelliğine göre hakimin belirleyici rol oynaması esası getirilmiştir. Fakat bu uygulama, birbirinden farklı kıdem tazminatı rakamlarının ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir. Bu sıkıntıyı gidermek için Hollanda’da bulunan değişik kantonların mahkemeleri bir araya gelerek, “Kantonal Mahkeme Formülü”nü geliştirmişlerdir. Bu formül, kıdem tazminatını kişinin birkaç aylık ücreti ile sabitlemektedir. Formül uyarınca üç tane farklı kriter belirlenerek bunlara çarpan etkisi sağlanmıştır. İlk kriter uyarınca, çalışanın hizmet süresi önem kazanmaktadır. Burada 35 yaşa kadar olan hizmet yılları 0,5 çarpan etkisi, 35 ila 45 yaş arası gerçekleştirilen hizmet yılları 1 çarpan etkisi, 45 ila 55 yaş arası gerçekleştirilen hizmet yılları 1,5 çarpan etkisi ve 55 yaşın üzerindeki hizmet yılları 2 çarpan etkisine sahiptirler. İkinci kriter uyarınca, çalışanın giydirilmiş aylık ücreti çarpan etkisine dahil edilir. Üçüncü kriter olarak da genelde 1 olarak kabul edilen “düzeltme faktörü” vardır. Ancak bunu mahkemelerin adil ve uygun bir kıdem tazminatına ulaşmak için değiştirme imkanları bulunmaktadır.

2.5 Danimarka’da Kıdem Tazminatı

Danimarka’da gerek ihbar gerekse kıdem tazminatının düzenlenmesi ana hatları ile toplu iş sözleşmelerinde kararlaştırılmaktadır. Bunun yanında bir de Beyaz Yakalı Çalışanlar Kanunu’nda kıdem tazminatına ilişkin bir madde getirilmiştir. İhbar öneli uygulaması bir bakıma katılık içermesine rağmen kıdem tazminatı uygulaması oldukça az görülmektedir. Danimarka’da toplu iş kanununda ve beyaz yakalı çalışanlar dışında kalan işçiler için zorunlu bir kıdem tazminatı düzenlemesi bulunmamaktadır. Belirtildiği üzere, bu kişilerin kıdem tazminatı hakları genel olarak toplu

iş sözleşmelerinde tarafların inisiyatifi ile belirlenmektedir. Milletlerarası Çalışma Örgütü’nün bir raporunda, uygulamada 20 senelik bir çalışan için ortalama 1,5 aylık ücretin kıdem tazminatı olarak belirlendiği ifade edilmiştir.

Beyaz Yakalı Çalışanlar Kanunu (FUL) ise bu konuda farklı bir düzenlemeye giderek belki de çalışanlar arasında eşitsizlik yaratacak bir kıdem tazminatı uygulaması benimsemiştir. Bu kanun daha sonra 2005 ve 2009 yıllarında yeniden düzenlenmiş ancak kıdem tazminatı uygulamasında bir değişikliğe gidilmemiştir. Kanun’un yeni adı İşverenler ve Ücretli Çalışanların Hukuki İlişkileri Hakkında Kanun’dur. Kanun daha ilk maddesinde ücretli çalışanlar teriminden ne anlaşılması gerektiğini düzenlemiştir. Buradaki tanımdan mavi yakalı çalışanların Kanun’un kapsamı dışında tutulduğu görülmektedir. Bu Kanun’un 2 (a) maddesi uyarınca Kanun kapsamındaki ücretli çalışanların aynı işyerinde sürekli olarak 12, 15 ve 18 yıl çalışmaları halinde kendilerine sırasıyla 1, 2 ve 3 aylık ücretleri oranında bir ödeme yapılması gerekmektedir. Ancak çalışanın bu tazminata hak kazanması için hizmet akdinin sona ermesi zamanında emekliliğe hak kazanmamış olması şartı getirilmiştir. Bununla birlikte, her sene ciddi oranda bir çalışanın iş değiştirdiği bir sistemde bir işverenle 12 senelik çalışma geçmişine sahip olmak oldukça zordur. Bu sebeple Danimarka’da zorunlu kıdem tazminatına hak kazanan çalışan sayısının oldukça az olduğu tespitinde bulunmak yanlış olmaz.

2.6 İspanya’da Kıdem Tazminatı

OECD’nin 1994 tarihli “Jobs Study” raporunda İspanya’nın, 1980’li yıllara kadar özellikle kıdem tazminatı ve işten çıkarma usulü bakımından OECD ülkeleri arasında en katı kurallara sahip ülke olduğu belirtilmiştir. Ancak işsizliğin ülkede 1984 yılında yüzde 20 seviyesine varması ile birlikte bir reforma gidilerek her iki konuda da kuralların esnekleştirilmesi çalışmalarına başlanmıştır. Günümüzde İspanya’da kıdem tazminatı düzenlemesi, İşçilere Dair Kanun içerisinde düzenlenmiştir. Bu düzenleme çerçevesinde, hizmet sözleşmesi geçerli bir sebeple feshedilen işçiler ile hizmet sözleşmesi hukuka aykırı feshedilen işçiler için farklı kıdem tazminatı düzenlemesine gidilmiştir.

Kanun’un 53 (1) (b) maddesi uyarınca, hizmet akdi geçerli bir sebep ile feshedilen bir işçiye, işveren yanında çalıştığı her bir yıl için 20 günlük ücretinin tazminat olarak ödemesi gerekmektedir. Kanun burada bir kıdem tazminatı tavan düzenlemesine de giderek bu tazminatın en fazla, işçinin 12 aylık ücreti ile sınırlı olacağını da düzenlemiştir. Bir yıldan arta kalan çalışma süresinde ise ülkemizdekine

de benzer bir usulde kistelyevm ödeme yapılacaktır.

Bunun yanında Kanun'un 56'ncı maddesi düzenlemesi çerçevesinde, hizmet akdi hukuka aykırı olarak feshedilen işçiye işverenin ödemesi gerekli kıdem tazminatı miktarı, işçinin her bir çalışma yılı karşılığı 45 günlük ücreti tutarında olmak üzere belirlenmiş ve bu halde kıdem tazminatının tavanının çalışanın 42 aylık ücreti ile sınırlı olacağı düzenlemesi getirilmiştir.

Kanun 49'uncu maddesi ile belirli süreli çalışanlar için ayrı bir düzenlemeye giderek, belirli süreli çalışanların kıdem tazminatını her bir çalışma yılı karşılığı 8 günlük ücretleri olarak belirlemiştir. Görüldüğü üzere İspanya istihdam politikası çerçevesinde, belirli süreli hizmet akitleri desteklenmektedir.

2.7 Almanya'da Kıdem Tazminatı

Almanya'da kıdem tazminatı düzenlemesinin hukuki dayanağını Feshe Karşı Korunma Kanunu (Kündigungsschutzgesetz) oluşturur. Bazı kaynaklarda bu Kanun, İstihdamın Korunmasına Dair Kanun olarak da belirtilmektedir. Kanun'un uygulama alanına bakıldığında, 10'dan fazla kişi çalıştıran işyerleri için düzenlemelerin kabul edildiği görülür. Bu bakımdan 10 kişiden az işçinin çalıştığı işyerlerinde yapılan fesihlerde kıdem tazminatı hakkının doğmayacağı belirtilmelidir.

Kanun uyarınca işçi çıkarılabilmesi için işletmesel gereklerle işgücünün azaltılması veya işyerinin kapatılması gerektiğinin ispatı gerekir veya işçinin davranışları veya yeterliliğine dayanılması zorunludur. İşveren böyle bir gerekçe

ile hizmet sözleşmesini feshetmek istediğinde işyerinde bir işyeri konseyi var ise onun görüşünü almak zorundadır. Bu görüşe başvurulmadığı zamanlarda fesih geçerlilik kazanmaz. Bunun haricinde, konseyin feshe olur vermesi de işçinin kişisel olarak feshe karşı mahkemeye başvurusunu engellemektedir. İşçinin fesih işlemine karşı 3 hafta içinde mahkemeye başvuru hakkı bulunmaktadır. Başvuru neticesi hizmet akdi feshinin hukuka aykırı olduğu kanısına varılırsa fesih iptal edilip işçinin işine iadesine karar verilir. Bu noktada mahkemece, yapılan feshin hukuka aykırı olduğuna kanaat getirilse bile hizmet akdinin devamının iki taraf açısından kabul edilemez olduğu sonucuna da varılabilir. İşte bu son halde, mahkeme kanunda belirtilen kıdem tazminatının uygulanmasına da hükmeder.

Kıdem tazminatı hakkı doğuran diğer bir uygulama da İşyeri Anayasası Kanunu'ndan (Betriebsverfassungsgesetz) doğmaktadır. Kanun'un 112 ve 113'üncü maddeleri çerçevesinde operasyonel gereklerle toplu işçi çıkarılması gerekliliği doğduğu takdirde işveren ve işyeri konseyinin bir sosyal plan üzerinde de anlaşmaları gerekmektedir. Bu sosyal plan çerçevesinde hizmet akdi sona erdirilenlere kıdem tazminatı ödemesi yapılır. Adı geçen Kanun'un 5'ten fazla işçi çalıştıran işyerleri için geçerli olacağı düzenlemesi karşısında, bu tür bir sosyal plan kapsamında kıdem tazminatı düzenlemesi en az 6 işçinin çıkarıldığı durumlarda yapılmak zorundadır.

Bunun yanında, yine acil operasyonel ihtiyaçlar sebebi ile bir çalışanın hizmet akdinin feshi halinde, çalışanın belirlenen üç haftalık süre içinde mahkemeye başvurmamış

olması şartı ile kıdem tazminatına hak kazanacağı da düzenlenmiştir.

Bu hali ile Almanya'da kıdem tazminatının üç yol ile kazanılacağı görülmektedir. İlk yolda, yani kıdem tazminatının mahkeme kararı ile ilan edilmesi halinde Feshe Karşı Korunma Kanunu'nun 10'uncu maddesi çerçevesinde kıdem tazminatı miktarının azami olarak işçinin 12 aylık ücreti tutarında olacağı ancak işçinin yaşı ve çalışma ilişkisinin uzunluğu dikkate alındığında tazminat tutarının artırılabilmesi düzenlemesi mevcuttur. Buna göre, çalışanın 50 yaşının üzerinde olması ve en az 15 yıllık çalışma geçmişi olması halinde kıdem tazminatının tavanı 15 aylık ücreti tutarında; çalışanın 55 yaşının üzerinde olması ve en az 20 yıllık çalışma geçmişi olması halinde kıdem tazminatının tavanı 18 aylık ücreti tutarında olacaktır. İkinci yolda kıdem tazminatının miktarının belirlenmesi ile birlikte kanunda bir açıklama olmamakla birlikte, Feshe Karşı Korunma Kanunu'nun 10'uncu maddesinin referans olarak uygulandığı belirtilmektedir. Üçüncü yolda ise kıdem tazminatının miktarı işçinin her bir çalışma yılı karşılığı yarım aylık ücreti tutarı olarak belirlenmiştir (md. 1a). Bir yıldan arta kalan sürelerde 6 aydan uzun çalışmaların bir yıla tamamlanacağı da kanunda yer alır.

2.8 Yunanistan'da Kıdem Tazminatı

Yunanistan'da kıdem tazminatı düzenlemesinin hukuki dayanağını 2112/1920 ve 3198/1955 sayılı yasalar oluşturmaktadır. Kıdem tazminatı çalışma geçmişinin uzunluğu ve hizmet akdinin türüne (mavi yakalı veya beyaz yakalı çalışan olması) göre farklılık göstermektedir. Bunun dışında bir işçinin kıdem tazminatına hak kazanabilmesi için işyerinde en az iki ay çalışması yeterlidir. Bu kapsamda beyaz yakalı çalışanlar için Yunanistan'da kıdem tazminatı miktarı;

- 2 aydan 1 yıla kadar çalışanlar için 1 aylık ücret,
- 1 yıldan 4 yıla kadar çalışanlar için 2 aylık ücret,
- 4 yıldan 6 yıla kadar çalışanlar için 3 aylık ücret,
- 6 yıldan 8 yıla kadar çalışanlar için 4 aylık ücret,
- 8 yıldan 10 yıla kadar çalışanlar için 5 aylık ücret,
- Sonraki her bir yıllık çalışma için ücrete bir ay eklenerek,
- ve nihayetinde 28 yıldan fazla çalışanlar için azami 24 aylık ücret

olarak belirlenir.

Mavi yakalı çalışanlar için ise kıdem tazminatı miktarı;

- 2 aydan 1 yıla kadar çalışanlar için 5 günlük ücret,
- 1 yıldan 2 yıla kadar çalışanlar için 7 günlük ücret,
- 2 yıldan 5 yıla kadar çalışanlar için 15 günlük ücret,
- 5 yıldan 10 yıla kadar çalışanlar için 30 günlük ücret,
- 10 yıldan 15 yıla kadar çalışanlar için 60 günlük ücret,
- 15 yıldan 20 yıla kadar çalışanlar için 100 günlük ücret,
- 20 yıldan 25 yıla kadar çalışanlar için 120 günlük ücret,
- 25 yıldan 30 yıla kadar çalışanlar için 145 günlük ücret,
- ve nihayetinde 30 yıldan fazla çalışanlar için azami 165 günlük ücret

olarak belirlenir.

Görüldüğü üzere mavi yakalılar ile beyaz yakalılar arasında kıdem tazminatı bakımından bir eşitsizlik derhal göze çarpmaktadır.

2.9 İsviçre'de Kıdem Tazminatı

İsviçre'de çalışma yaşamını düzenleyen kuralların hukuki dayanağını 1911 tarihli Borçlar Kanunu oluşturur. Kanun'un onuncu bölümü hizmet sözleşmeleri başlığını taşır ve en son 2006 yılında değişikliğe uğramıştır.

İsviçre çalışma mevzuatında çalışanlar için genel geçerli zorunlu bir kıdem tazminatı uygulaması bulunmamaktadır. Sadece, Kanun'un 339'uncu maddesi uyarınca 50 yaşından büyük olup aynı işverenle 20 yıldan fazla süre ile çalışanlara bir tazminat ödemesi öngörülmüştür. Buna "uzun çalışma ilişkisi sebebi ile tazminat" (indemnit      raison de longs rapports de travail) adı verilmiştir. Taraflar bu tazminatın miktarı konusunda anlaşma yapmaya yetkilidirler. Ancak bu tazminatın asgari işçinin 2 aylık ücreti tutarında olacağı düzenlenmiştir. Yine tarafların bir anlaşmaya varamaması halinde bu tutarın mahkemece belirleneceği ve azami tazminat miktarının da işçinin 8 aylık ücreti ile sınırlı olduğu aynı madde devamında açıklanmıştır. Bu 8 aylık sınır, mahkeme haricinde tarafların kıdem tazminatı üzerine yapacakları anlaşma için uygulanan bir sınır değildir. Hizmet sözleşmesinin işçi tarafından haklı bir sebep olmaksızın veya işveren tarafından haklı bir sebebin varlığı ile sona erdirilmesi durumunda veya bu tazminatın işvereni finansal sıkıntıya düşürecek olması halinde kıdem tazminatının miktarının indirilmesi ve hatta tamamı ile kaldırılması da mümkündür.

2.10 Belçika'da Kıdem Tazminatı

Belçika'da hizmet sözleşmelerini düzenleyen kanun 3 Temmuz 1978 tarihli kanundur. Ancak bu kanun kapsa-

mindaki bireysel iş hukuku içerisinde zorunlu kıdem tazminatına ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır.

Bununla birlikte 8 Mayıs 1973 tarihinde kotarılan 10 numaralı Toplu İş Sözleşmesi ile toplu iş sözleşmelerinde kıdem tazminatı uygulaması kabul edilmiştir. Sözleşmenin 6 ve 13'üncü maddeleri arasında yapılan düzenleme ile yapılacak olan toplu işten çıkarmalarda, çalışana azami 4 ay boyunca en son almış olduğu net ücreti ile işten çıkması sebebi ile hak kazanacağı işsizlik sigortası arasındaki farkın yarısının tazminat olarak ödenmesi gerekmektedir.

Bu noktada toplu işten çıkarmanın Belçika mevzuatında ne anlama geldiğini de aktarmak gerekir. Bu konuda Belçika hukukunda var olan yasal dayanak 13 Şubat 1998 tarihli istihdamın teşvikine ilişkin yasa ile bu kanunda yer alan toplu işten çıkarmalara ilişkin 30 Mart 1998 tarihli kraliyet kararnamesidir. Buna göre 60 günlük süre zarfında;

- 20 ila 99 işçinin çalıştığı işyerlerinde en az 10 işçinin,
- 100 ila 299 işçinin çalıştığı işyerlerinde işgücünün en az yüzde 10'unun,
- 300 ve daha fazla işçinin çalıştığı işyerlerinde ise en az 30 işçinin

hizmet akdinin sona erdirilmesi toplu işten çıkarma olarak değerlendirilmektedir.

Bu düzenlemelerin haricinde Belçika hukukunda bir başka kıdem tazminatı düzenlemesi de 12 Mart 2009 tarihli Belçika Kurumsal Yönetişim Kanunu'nda yer almaktadır. Bu Kanun'un 7.18'inci maddesindeki kıdem tazminatı düzenlemesinin özelliği ise düzenlemenin sadece bu Kanun'un kapsamına giren (düzenlenmiş piyasada hisseleri işlem gören) şirketlerin genel müdürleri ile ilgili olmasıdır. Bu Kanun uyarınca, hizmet akdi süresinden erken sona erdirilen genel müdüre bir kıdem tazminatı ödemesi yapılmalıdır. Ancak bu ödemeye bir tavan getirilerek kıdem tazminatının genel müdürün 12 aylık ücreti ile sınırlı olacağı düzenlenmiştir. Hemen ardından bu kurala bir istisna getirilerek, (kanun uyarınca kurulacak) ücretlendirme komitesinin önerisi ile bu sınırın artırılacağı ancak her halükarda 18 aylık ücretten daha fazla olmayacağı belirtilmiştir.

2.11 İtalya'da Kıdem Tazminatı

İtalya'da, kıdem tazminatına ilişkin mevzuat 1982 tarihinde yürürlüğe giren 297 sayılı Yasa ve İtalyan Medeni Kanunu'nun 2120, 2121 ve 2776 sayılı maddelerinden oluşmaktadır. Tüm özel sektör çalışanlarını kapsayan kıdem tazminatı uygulaması, 1997 yılından itibaren kamu

çalışanlarını da kapsayacak şekilde genişletilmiştir. İtalyan kıdem tazminatı uygulaması kısaca TFR (trattamento di fine rapporto) olarak bilinmektedir ve işçiye çalıştığı yıl dik-kate alınarak yapılan artan oranlı ödeme biçimi mevcuttur. Ancak TFR uygulamasında, hak kazanılan kıdem tazminatı ödemesi TFR Garanti Fonu'ndan karşılanmaktadır. Bu fondan yapılacak kıdem tazminatı ödemeleri ise işçi adına işveren tarafından yatırılan primlere göre hesaplanmaktadır. Sosyal güvenlik yaklaşımı içinde bu sistem, birinci basamakta bir düzenlemeyi teşkil etmektedir.

İtalyan kıdem tazminatı sistemi özel ve kamu sektör çalışanlarını kapsadığı gibi, belirsiz süreli-belirli süreli çalışanlar ayrımı da yapmamaktadır. Bütün bunlara ilave olarak, kıdem tazminatına hak kazanılabilmesi için hizmet sözleşmesi feshinin herhangi bir sebebe dayanması veya bir türde yapılması gereği de bulunmamaktadır. Bu itibarla kendi istifa eden veya haklı bir sebeple işveren tarafından işten çıkartılan işçi de kıdem tazminatına hak kazanır. Bu değerlendirme altında incelediğimizde, İtalya'da kıdem tazminatının kapsama alanı oldukça geniştir. Belki de bu yüzden bu tazminata İtalyancada "sözleşme sonu ödeneği" denmektedir.

Sistem uyarınca, işverenler her ay için, işçi ücretinin 2/27'sini (yaklaşık % 7,4) keserek bir fonda toplamak zorundadırlar. Ancak bu paranın içinde kesilecek yüzde 0,5'lik bir kesim ise ayrı olarak "Garanti Fonu"na yatırılır. İşçinin hizmet sözleşmesi sona erdiği zaman, kendi ücretinden kesilerek fona konan bu para, kanunda da belirtilen değerlendirme oranı ile birlikte işçiye ödenmek durumundadır. Değerleme oranı ise yıllık enflasyon oranının ^{3/4}'ünün % 1,5 oranında artırılması ile bulunur. Kıdem tazminatında tavan uygulaması ise bulunmamaktadır.

Buna ilave olarak 1999 yılında 144 sayılı yasada yapılan bir düzenleme ile çalışanlara devlet nezdindeki fonda toplanan kıdem tazminatına ilişkin paralarını, dilerlerse ikinci basamakta bir sosyal güvenlik sistemi oluşturacak şekilde organize edilen bir fona aktarma hakkı tanınmıştır. Ancak işçilere bu yönde bir zorlama getirilmemiş, bu sistemin yürüyüşü için bu konuda bir toplu iş anlaşmasının gerekliliği şartı yaratılmıştır. Burada her iki sistemde de kıdem tazminatına ilişkin prim ödemelerinin bir fonda toplanması ilkesi kabul edilmiştir. Kaldı ki fonlarda toplanan bu paraların finansal değerlendirilmesine ilişkin yasal farklılıklar bulunmaktadır. Ayrıca ilk sistemde fonu oluşturma ve değerlemesinden sorumlu olan işveren iken yeni sistemde bu fonun devlet nezdinde oluşturulma ve değerlendirilmesi esası benimsenmiştir.

Bu sistemin uygulamada tercih edilmemesi veya uygulamaya geçirilememesi sebebi ile yeni hazırlanan bir taslak ile transfer yetkisinin devlete verilmesi düşünülmüştür. 2001 yılında hayata geçirilmesi beklenen bu sistem, üzerindeki tartışmalar ile birlikte ancak 2007 yılında yürürlüğe konulmuştur. Ancak 2006 sonunda kabul edilen yasa, 50 ve daha fazla işçi çalıştıran şirketler için bir zorunluluk getirmekte olup bu kriteri taşımayan şirketlerin TFR fonlarının devlet nezdine taşımak zorunlulukları bulunmamaktadır. Yeni kanun uyarınca işçilerin kendi TFR hesaplarının ne şekilde değerlendirileceğine ilişkin seçme hakları bulunmaktadır. Burada işverenin onay hakkı kaldırılmıştır. Eğer bir işçi bu seçim hakkı konusunda sessiz kalırsa kendi hesabı için toplanan para o sektörde toplu iş sözleşmesi ile oluşturulan bir fon sistemi var ise o fona aktarılacak, şayet böyle bir fon bulunmuyorsa da Ulusal Sosyal Sigorta Enstitüsü (INPS - Istituto Nazionale della Previdenza Sociale) tarafından yönetilen fona aktarılacaktır. Böylelikle İtalyan sisteminde "sözleşme sonu ödeneği" yönetmek üzere kurulan birçok fon oluşmaktadır. Eski hesaplarını, işverenlerin nezdinde korumak isteyen çalışanlar diledikleri zaman bu fonlardan birisine hesaplarının devrini talep etmek hakkına sahiptirler. Ancak fonlarını işverenin yönetiminden çıkaran işçiler için ise bir geri dönüş hakkı benimsenmemiştir. Bu işçiler ancak bir fonda iki yıl kalmak şartı ile hesaplarının başka bir fona aktarımını talep etmek hakkına sahiptirler.

İşçilerin yeni sistemde, (eski sistemde de benzer olduğu şekilde) sözleşme sonu ödeneklerini erken çekmek hakları da bulunmaktadır. Kendisinin veya ailesinin bireylerinden birinin sağlık sebebi için bu para erken olarak çekilebileceği gibi 8 yıllık kıdemi bulunan bir işçinin şahsi sebepler veya ev satın almak için bu parayı talep edebilmesi de mümkündür.

Bu noktada son belirtilmesi gereken nokta, toplu iş sözleşmeleri ile kapsamındaki işçilerin kıdem hesaplarının belirli bir fonda toplanmasına ilişkin düzenleme yapılmasının kanunen yasaklandığıdır.

2.12 Avusturya'da Kıdem Tazminatı

Avrupa kıtasından kıdem tazminatı mevzuatını inceleyeceğimiz son ülke Avusturya'dır. Ülke özellikle 2002 yılında gerçekleştirdiği kıdem tazminatı reformu ile dikkat çekmektedir. Reform, akademik literatürde ve Avrupa Birliği çalışmalarında "güvenceli esneklik" konusunda örnek uygulamalardan biri olarak aktarılmaktadır. Reform, ülkede var olan klasik kıdem tazminatı uygulamasını kıdem tazminatı fonuna çevirmesi ve Kıta Avrupası hukuk sistemi-

nin bir parçası olması bakımından, bizim ülkemizdeki fon tartışmaları açısından da önem arz etmektedir. Reform yapılmadan evvel yapılan tartışmalar, bugün ülkemizdeki tartışmaları da andırdığından Avusturya'nın kıdem tazminat sistemi üzerinde daha detaylı durulacaktır.

Avusturya'nın önceki kıdem tazminatı sisteminin dayanağını 1921 tarihli Maaşlı Çalışanlar Kanunu (Angestell-tengegesetz) ve 1979 tarihli Ücret Kazananların Kıdem Tazminatı Kanunu (Arbetiterabgertigungsgesetz) oluşturur. Buna göre, bir işçinin hizmet sözleşmesini fesheden işveren, hangi sebeple olursa olsun, kıdem tazminatı ödemesi yapmalıdır. İşçinin kıdem tazminatına hak kazanabilmesi için işveren nezdinde kesintisiz olarak asgari üç yıllık bir çalışma geçmişinin bulunması gerekir. Bu hali ile bir işçinin hizmet sözleşmesini haklı bir sebep bulunmadan fesheden işveren, bu beyaz yakalı işçi işveren nezdinde;

- 3 yıl ila 5 yıl arası çalışmış ise 2 aylık,
- 5 yıl ila 10 yıl arası çalışmış ise 3 aylık,
- 10 yıl ila 15 yıl arası çalışmış ise 4 aylık,
- 15 ila 20 yıl arası çalışmış ise 6 aylık,
- 20 ila 25 yıl arası çalışmış ise 9 aylık ve
- 25 yıldan fazla çalışmış ise 12 aylık

ücreti tutarında kıdem tazminatı ödemesi yapmakla yükümlüdür.

Buna ek olarak, en az on yıllık çalışma geçmişinin olması şartı ile emeklilik amacı ile hizmet sözleşmesini kendisi fesheden işçinin de kıdem tazminatına hak kazanacağı yönünde bir değişiklik yapılmıştır. Benzer şekilde, beş yıllık çalışma geçmişi bulunan bir çalışanın doğum, evlat edinme veya çocuk bakma sebebi ile hizmet akdini sona erdirmesi durumunda da kıdem tazminatı hakkı doğacaktır. Ayrıca, ölen işçiler bakımından mirasçıların kıdem tazminatını alma hakları Avusturya kıdem tazminatı sisteminde de kabul edilmiştir.

Sistem, 1990'lı yılların başlarından itibaren birkaç nedenden ötürü eleştirilmiştir. Sistemin kapsam bakımından darlığı, şirketlerin likidite sorunu halinde tazminata hak kazananların mağdur duruma düşmekte olması ve var olan sistemin işgücü piyasasında hareketliliği engellediği iddiaları eleştirilerde ön plana çıkar. Bu eleştiriler karşısında kıdem tazminatının reformu çalışmaları başlatılmış ve yeni kıdem tazminatı yasası (Betriebliches Mitarbeitervorsorgegesetz) 2002 yılı Haziran ayı içinde yasalaştırılmıştır. Yasa 2003 yılbaşında yürürlüğe girmiştir.

Sistemin en büyük özelliği tazminatın bir fona bağlanmasıdır. İşverenler, sosyal sigorta primi gibi çalışanların kıdem tazminatına ilişkin primleri her ay oluşturulan kıdem tazminatı fonuna yatıracaklardır. Burada, işverenin yatırması gereken prim, işçinin aylık ücretinin % 1,5377'si olarak belirlenmiştir. Çalışanların kıdem tazminatına hak kazanma şartlarında ise bir değişiklik yapılmamıştır. İşveren tarafından işçinin maaşından veya ücretinden kesilen primler kıdem tazminatı fonunda işçinin adına bir hesapta toplanacak ancak işçinin bu hesaba ulaşımı, hizmet sözleşmesinin kıdem tazminatına hak kazanır bir şekilde sona ermesi halinde mümkün olacaktır. Şayet hizmet sözleşmesi kıdem tazminatına hak kazanır bir şekilde sona ermediyse kıdem tazminatında duran para değerlendirilmeye devam edecek, kişinin yeni işlere geçmesi halinde yeni iş ilişkilerinden toplanacak primlerde aynı hesaba eklenecek ve değerlendirilecektir. Kişinin hizmet akdi ne zaman hak doğurucu bir şekilde sona ererse çalışan kıdem tazminatına o zaman hak kazanacaktır (Koman v.d. 2005). Kıdem tazminatına hak doğurucu sebepler ülkemizdeki sebeplerle benzerlik taşımaktadır.

İşçinin herhangi bir çalışma ilişkisi sonucunda kıdem tazminatına hak kazanması halinde seçimlik bir hakkı bulunmaktadır. Buna göre, hizmet sözleşmesi kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde sona eren işçi, dilerse kıdem tazminatı fonundan bu tazminatını çekebileceği gibi dilerse parasına dokunmayıp değerlendirilmeye devam edilmesini talep etme hakkına sahiptir. İşçinin hayatı boyunca kıdem tazminatı fonundaki parayı kullanamaması veya kullanmayı tercih etmemesi halinde, nihayetinde emeklilik halinde bu paraya ulaşacağı yasa ile düzenlenmiştir. Emeklilik halinde dahi işçiye bir seçimlik hak tanınmıştır. Buna göre işçi emeklilik yaşında, fondaki bu parasını tek bir ödeme şeklinde alabilecek ya da kendisine aynen emekli maaşı ödemesi şeklinde aylık ödeme yapılmasını talep etme hakkına sahip olacaktır.

İşçinin kıdem tazminatına ilişkin kendi hesabında toplanan paraya ulaşabilmesi için bir başka yol ise kişinin Avusturya iş piyasasından çıkmasıdır. Buna göre kişi, işçi statüsünde çalışmaktan çıktıktan beş yıl sonra hesabındaki parayı çekme hakkına sahiptir.

Kişinin kıdem tazminatı miktarı ise hesabında toplanan paraların değerlendirilmesi ile ortaya çıkacak rakam olacaktır. Bu primlerin değerlendirilmesi amacıyla 9 tane özel şirket kurulmuştur. İşçilere ilişkin kıdem tazminatı primleri bu şirketler nezdinde bulunacak Çalışan Tedbir Fonu'nda (Mitarbeitervorsorgekassen) toplanacak ve finans piyasası düzenleyici kurumlarının gözetim ve denetimi altında

bu şirketlerce değerlendirileceklerdir.

2.13 Japonya'da Kıdem Tazminatı

Japon çalışma mevzuatında zorunlu kıdem tazminatı düzenlemesi bulunmamaktadır. Bununla birlikte hemen hemen bütün firmaların işçilerin hizmet akitlerinin sonunda hak ettikleri bir emeklilik ödeneği düzenlemesi içinde buldukları görülür (OECD, 2004). OECD çalışmasına göre, hizmet sözleşmesinin işçinin isteğine bağlı sona erdiği durumlarda kıdem tazminatı miktarı 5 yıllık bir çalışan için 1,7 aylık ücretinden, 20 yıllık bir çalışan için 14,8 aylık ücreti tutarı arasında değişmektedir. İşverenin hizmet akdi fesih yetkisini tek taraflı kullandığı durumlarda ise bu oran 5 yıllık bir çalışan için 3,4 aylık ücreti ile 20 yıllık bir çalışan için 18,8 aylık ücreti tutarı arasında olmaktadır.

Bununla birlikte, 1990'ların sonundan başlamak üzere Japonya ekonomisinin durağanlaşması ile birlikte şirketlerin finansal açıdan zorlanmaya başlamaları, yukarıda izah edildiği üzere şirketlerin kıdem tazminatı politikalarında da değişikliğe yol açmıştır. Bu değişiklik ile birlikte çalışanlara, hizmet akitlerinin sonunda yukarıdaki şekilde ödenen tazminat düzenlemesi, daha çok çalışanın performansına bağlı bir sisteme çevrilmiştir. Bu sistem kapsamında şirketler her yıl çalışanlara o yılki performanslarına bağlı olarak bir not vermekte ve hizmet akdi sona ererken bu puanlar

toplanarak çıkan sonuca göre çalışana ödeme yapılmaktadır. Böylelikle aynı ücretle ve aynı süre bir şirkette çalışmış iki işçi arasında alınan tazminat bakımından farklılık yaşanması olağandır. Bu sisteme Japon çalışma ilişkileri literatüründe "Nokta Sistemi" denmektedir (Fujiwara, 2002). Bununla birlikte 2001 yılında Vergi Kanunu'nda yapılan değişiklikler ile kıdem tazminatı konusunda Japon şirketlerinin yapmış oldukları bu düzenlemelerin ve ödemelerin vergi muafiyeti sağlama avantajı ortadan kaldırılmıştır. Yaşanan ekonomik sıkıntı ile birlikte vergi yükünün daha da yukarı çıkması sebebi ile Japon firmalarında bu andan itibaren varolan kıdem tazminatı planlarının değiştirilmesi söz konusu olmuştur. 2002 yılında Japon şirketlerinin yüzde 67,4'ünde kıdem tazminatı planı olduğu görülür. Ancak bu kıdem tazminatları önceden, hizmet akdinin sonunda finansal kaynak bakımından tamamı ile işverenin karşıladığı bir ödeme iken yeni vergi düzenlemesi ile birlikte artık her ay işçi maaşına bağlı oranda yatırılan primler ve bunların değerlendirilmesinden oluşan bir sisteme doğru geçiş mevcuttur. Kısacası Japonya'da kıdem tazminatı uygulamasında tanımlanmış fayda (defined benefit) esaslı programlardan tanımlanmış katkı (defined contribution) esaslı programlara geçiş mevcuttur. Çünkü vergi mevzuatı çerçevesinde tanımlanmış katkı esaslı programlardan avantaj sağlanması daha kolay hale getirilmiştir. Ancak bu yapılırken şirketlerin bir kısmı henüz daha önce uyguladıkları tanımlanmış fayda esaslı programları ortadan kaldırmışlar, her iki programı uygulamaya devam etmişlerdir.

2004 yılında yapılan yasal düzenleme ile tanımlanmış katkı esaslı programlar için ödenecek katkı miktarı, şirketlerinde daha önce kurulu bir tanımlanmış fayda esaslı programdan yararlanan çalışanlar için yıllık 276.000 Yen, böyle bir programdan yararlanmayan çalışanlar için ise yıllık 552.000 Yen olarak belirlenmiştir. Bu programlara işçilerin katkı koyma imkanı yoktur. Sadece bağımsız çalışanlar için ayrı bir program kabul edilmiş ve bu kişilerin Ulusal Emeklilik Fonu Derneği tarafından yönetilen programa yıllık 816.000 Yen katkı koyabilecekleri belirlenmiştir.

Tanımlanmış katkı esaslı bu programlardan ödenek alabilmek için en az 10 yıl boyunca adına prim ödenmiş olması ve çalışanın en az 60 yaşında olması gerekir. Bu şartlar altında çalışana işten çıkma parası aydan aya maaş şeklinde ödenebileceği gibi tek bir seferde de ödenebilir.

Görüldüğü üzere, tanımlanmış katkı esaslı program aslen uygulanmakta olan kıdem tazminatı ödemesini bir bireysel emeklilik sistemine çevirmektedir. Bu hali ile yeni sistemin kıdem tazminatı olarak kabulü mümkün değildir.

2.14 Güney Kore'de Kıdem Tazminatı

Kore'de kıdem tazminatını düzenlemesinin hukuki dayanağını İşgücü Standartları Kanunu oluşturur. Bu Kanun'da kıdem tazminatı ile ilgili düzenlemeler madde 34 ve devamında yapılmıştır. Mevzuatta isim olarak kıdem tazminatı teriminin değil, "emeklilik ödeneği" teriminin kullanıldığı görülür. Ancak sistem içinde ayrıca bizdeki klasik emeklilik sistemi gibi bir yaşlılık gelir güvencesi sistemi bulunduğu ve emeklilik ödeneğine sadece emeklilik zamanında değil, daha önceki işten çıkmalarda da hak kazanılabildiğinden, bu sistem karşılaştırmalı hukukta kıdem tazminatı olarak değerlendirilmektedir.

Kanun uyarınca, Kore vatandaşı olsun veya olmasın, tüm tam zamanlı çalışanlar en az bir yıllık kıdemlerinin bulunması şartı ile işten ayrılırken her bir yıl çalışmaları karşılığı 30 günlük ücretlerine "emeklilik ödeneği" olarak hak kazanırlar. Görüldüğü gibi sistem, ülkemizdeki kıdem tazminatı uygulamasına benzerlik göstermektedir. Ancak Kore'deki sistemi gerek ülkemizden gerekse dünyadaki birçok örneğinden ayıran en büyük özellik, çalışanın hizmet akdinin sona erme şeklinin ödeneğe hak kazanmayı etkilememesidir. Böylelikle yukarıda İtalya ve Japonya örneğindeki gibi, kendisi istifa eden bir işçi veya işverenin haklı sebeple sözleşmesini feshettiği bir işçi dahi bu ödeneğe hak kazanacaktır. Ödeneğe hak kazanma şartı olarak bahsedilen tam zamanlı çalışma, Kore mevzuatında haftalık 15 saatin üzerinde veya aylık 60 saatten fazla çalışma olarak tanımlanmıştır. Burada bahsedilmesi gereken bir sınırlamada, adı geçen İşgücü Standartları Kanunu'nun 5'ten fazla işçi çalıştıran işyerlerine uygulanmakta olmasıdır. Bu bakımdan, 5 ve daha az kişi çalıştıran şirketler için kıdem tazminatı ödeme yükümlülüğü bulunmamaktadır.

Kanun uyarınca kıdem tazminatının, hizmet akdinin sona ermesinden itibaren iki hafta içinde ödenmesi gerekir. Ancak işçinin hizmet sözleşmesini feshettiği dönemlerde, ödemenin yılsonuna bırakılabileceği düzenlenmiştir. Kıdem tazminatının hesabında, işçinin son üç ayda aldığı ücretin ortalaması esas alınarak 30 günlük ücret tayin edilir. Bu ücretin hesabına ikramiyeler girmezken aylık veya çeyrek yıllık verilmekte olması şartı ile ev yardımı, yakıt yardımı gibi sosyal yardımlar girer. Bununla birlikte Kore iş hukuku, hizmet sözleşmesi ile kıdem tazminatının sınırlandırılması olanak sağlamaktadır.

2.15 Hindistan'da Kıdem Tazminatı

Hindistan'da kıdem tazminatı düzenlemesinin yasal dayanağını 1947 tarihli Endüstri Uyuşmazlıkları Kanunu (madde 25A ve devamı) oluşturur. Bu Kanun genelde tüm

beyaz ve mavi yakalı çalışanlara uygulandığı gibi kamu sektörü çalışanlarını da kapsamaktadır. Sadece kara, hava ve deniz kuvvetleri ile polis teşkilatı kanun kapsamından çıkartılmıştır. Hindistan'da kıdem tazminatı terimi yerine, genelde birçok Asya ülkesinde adlandırıldığı şekilde "işgücü azaltma tazminatı" terimi kullanılmaktadır.

Kanun'un 25A maddesi uyarınca "işgücü azaltma tazminatı"nın, bir önceki ayda günlük ortalama 50 işçiden az işçi istihdam eden işyerlerine ve mevsimlik veya aralıklarla çalışan işyerlerine uygulanmayacağı düzenlenmiştir. Hindistan işgücünün ancak yüzde 10'luk diliminin bu anlamda kıdem tazminatı hakkı bulunduğu belirtilmektedir.

Kıdem tazminatı uygulamasından yararlanabilmek için bir başka şart da geçici süre ile hizmet akdi sona erdirilmiş olan kişilerin bu haktan yararlanabilmesi için asgari bir yıllık çalışma geçmişlerinin olması zorunluluğudur. Kanun bu kapsamda geçici süre ile hizmet akdinin sona erdirilmesi ile temelli süre ile hizmet akdinin sona erdirilmesi ayrımı yapmıştır. Bir çalışana enerji kaynaklarının azlığı, hammadde yokluğu, stoklarda yığılma, makinelerin bozulması veya doğal afetler sebebi ile iş verilememesi için geçici olarak sona erdirilmesi kabul edilmektedir (Asher ve Mukhopadhyaya, 2004). Temelli süre ile hizmet akdi sona erenlerin ise kıdem tazminatından yararlanabilmesi için belirli bir süre çalışmış olmaları gerekmektedir. Bu noktada kendi isteği ile işten ayrılan çalışanların kıdem tazminatı hakkı bulunmadığını belirtmekte fayda vardır.

Bu sınırlandırmalar çerçevesinde kıdem tazminatına hak kazanan işçiye her çalışma yılı karşılığı yarım aylık maaşı "işgücü azaltma tazminatı" olarak ödenir. 25C maddesinin lafzından, burada en az bir yıllık çalışma geçmişi olan işçinin temelli veya geçici olarak hizmet akdinin sona erdirilmesi halinde, kendisine normalde çalışacak olduğu süre ücretinin yarısının ödenmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Ancak burada bir tavan uygulamasına gidilmiş ve işsizliğin 45 günü aşması halinde, 45 günü aşan kısım için işverenin bir ödeme yapma yükümlülüğünün bulunmadığı belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen ve 50 kişiden fazla işçi çalıştıran işyerlerine uygulanan 1947 tarihli Endüstri Uyuşmazlıkları Kanunu'nun yanında, işçilere hizmet akitleri sona ererken tazminat ödenmesini öngören bir başka hukuki düzenleme 1972 tarihli İkramiye Ödemesi Kanunu'dur. Bu kanun, uygulanması çerçevesinde diğeri gibi kişi bakımından bir sınırlama getirmemektedir. Kanun'un 4'üncü maddesi uyarınca, bir şirkette kesintisiz olarak 5 yıl hizmet gören çalışana, yaşlılığı, emekliliğe ayrılması, istifası, ölümü veya maluliyeti sebebi ile her çalışma yılı karşılığı 15 günlük ücreti

retti ikramiye olarak ödenecektir. Yine aynı madde hükmü gereği 6 aydan fazla çalışmalar bir yıl olarak değerlendirilecektir. Ancak bu noktada bir ikramiye tavanı belirlenmiş olup, ödenecek ikramiyenin 350.000 Hindistan Rupisi'ni geçemeyeceği tespit edilmiştir.

2.16 Arjantin'de Kıdem Tazminatı

Arjantin'de kıdem tazminatı düzenlemesinin yasal dayanakları 1976 tarihli İş Sözleşmesi Kanunu (Ley de Contrato de Trabajo - LCT) ve 1991 tarihli Ulusal Çalışma Kanunu (Ley Nacional de Empleo - LNE)'dir.

Bu düzenleme uyarınca, işverenin bir işçisini haklı bir sebep bulunmadan işten çıkarması veya işçinin bir haklı sebebe dayanarak hizmet sözleşmesinin feshetmesi durumunda kendisine çalıştığı her yıl için bir aylık ücretini ödemek zorunluluğu bulunmaktadır. Bir yıldan arta kalan zamanın 3 aydan uzun olması durumunda bunun da kistelyevm hesabı dahil edilmesi gerekir. Çalışana buna göre ödenecek ücret, işçinin son yıl içinde veya görev yaptığı son dönem içinde en fazla ücret aldığı ayın ücretidir.

Bu noktada yasa kıdem tazminatına, çalışanın bir toplu iş sözleşmesine bağlı olup olmadığına göre değişen şekilde tavan uygulaması getirmiştir. Buna göre, bir toplu iş sözleşmesi uyarınca çalışan işçilerin kıdem tazminatının aylık tavanları, o toplu iş sözleşmesinden doğan tüm ücretlerin ortalamasının 3 katını geçemez. Şayet ortada bir toplu iş sözleşmesi yok ise bu takdirde kıdem tazminatının aylık sınırı, o işyerinde hizmet sözleşmelerine uygulanan en avantajlı ücretin 3 katını geçemeyecektir. Bunun haricinde kıdem tazminatına bir de alt sınır uygulaması getirilmiştir. Bir çalışana ödenecek kıdem tazminatının, işçinin bir önceki seneki brüt aylık ücretinin iki katından az olamayacağı düzenlenmiştir.

İş Sözleşmesi Kanunu'nun 242 vd. maddeleri uyarınca işverenin bir çalışanın hizmet akdini haklı bir sebeple feshetmesi durumunda kıdem tazminatı hakkı doğmayacaktır.

Bunun yanında hizmet sözleşmesinin mücbir sebeple veya işverene yüklenemeyen bir sebeple işgücünün azaltılması nedeni ile sona erdirilmesi durumunda, işverenin işçiye ödemekle yükümlü olduğu kıdem tazminatı yukarıda belirlenen kıdem tazminatının yarısı kadar olacaktır. Bu hali ile işçiye çalışılan her yıl için 15 günlük ücret ödenecektir.

Ayrıca, kaçak işçilikle mücadele kapsamında çıkartılan 25323 sayılı Kanun kapsamında, kayıtlı olmayan işçiler için kıdem tazminatının artırılarak uygulanması esası benimsenmiştir.

Görüldüğü üzere Arjantin'de kıdem tazminatı uygulama-

si, işçinin hizmet sözleşmesinin sona erme sebebine göre farklılık göstermektedir. Buna ilave olarak sözleşmenin belirli süreli olması halinde de bir farklılığa gidilmiştir. Belirli süreli hizmet sözleşmesinin, sözleşmenin sonundan önce feshedilmesi halinde, çalışanın bir tazminat almaya hak kazandığı belirtilir. Bu halde çalışan, en az bir yıl çalışmış olmak şartı ile haklı bir sebep olmaksızın hizmet akdi sona erdirilen çalışanlar ile aynı koşullarda kıdem tazminatına hak kazanacaktır. Belirli süreli hizmet akdinin işin tamamlanması ile son bulması durumunda ise bu şekilde bir tazminat ödemesi öngörülmemiştir.

2.17 Brezilya'da Kıdem Tazminatı

Brezilya'da iş mevzuatının en önemli parçasını 1943 tarihli oldukça kapsamlı olan "Konsolide Edilmiş İş Kanunları" (Consolidação das Leis do Trabalho) adlı yasa mevcuttur. Bunun yanında özellikle kıdem tazminatı uygulamasını düzenleyen 1990 tarihli 8036 sayılı Hizmet Süresi Uzunluğu Garanti Fonu'nu (Fundo de Garantia de Tempo de Serviço-FGTS) düzenleyen yasa bulunmaktadır. Bu bazı çalışmalarda işsizlik garanti fonu olarak da adlandırılmakta olup mekanizmanın kıdem tazminatı değil, bir işsizlik sigortasını düzenlediği belirtilmektedir. Ülkede işsizlik sigortasının bulunmadığı zamanlarda, bu fonun aynı görevi gördüğüne şüphe yoktur. Ancak Brezilya'da genel bir işsizlik sigortası sistemi, 1986 yılında Carduzo Planı olarak da bilinen 2284 sayılı Kanun'un 25'inci maddesi ile oluşturulmuştur. Bu bakımdan, FGTS'nin işlevi karşılaştırmalı hukukta işsizlik sigortasından çok, kıdem tazminatı olarak algılanmaktadır.

Sistem uyarınca, işverenlerin işe aldıkları işçi adına bankada bir FGTS hesabı açmaları zorunluluğu bulunmaktadır. İşveren, çalışanların maaşının her ay yüzde 8,5'ini bu hesaba yatıracaktır. Bu hesaplar, bir devlet bankası olan Caixa Econômica Federal tarafından yönetilmektedir. İşçinin hizmet akdinin haklı olmayan bir sebeple feshi halinde, işçi bu hesabına yatan parayı ve hizmet süresi boyunca yapılmış değerlendirmeyi alma hakkını kazanmaktadır. Bu değerlendirme enflasyon üzerine yüzde 3'lük artış yapılarak belirlenmektedir. Bunun yanında işverenin de feshin haklı bir sebebe dayanmaması halinde FGTS hesabında biriken paranın yüzde 40'ını tazminat olarak işçiye ayrıca ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır. 110/2001 sayılı ek kanun ile işverenlere ayrıca yüzde 10 oranında sosyal ödeme de yapmaları zorunluluğu getirilmiştir. Ancak bu yüzde 10'luk ödeme işçiye değil, hükümete yapılmaktadır. Hizmet akdinin haklı sebeple sona erdirildiği durumlarda ise işçi ancak FGTS hesabına işveren tarafından o zamana kadar yatırılmış parayı çekme hakkına sahiptir. Paranın faiz

getirisine ise dokunamayacaktır. İşverenin de bu halde ek bir tazminat ödemesi yapma yükümlülüğü bulunmamaktadır.

3. Değerlendirme ve Sonuç

Yukarıda 17 ayrı ülkede kıdem tazminatı uygulaması aktarılmıştır. Bu ülkeler seçilirken, hukuk sistemimizin benzerliği nedeni ile Kıta-Avrupası hukuk sistemi içinde yer alan ülkelere ağırlık verilmiş ancak dünyadaki uygulamaların tam olarak görülebilmesi için her bir kıtadan örnekler yer verilmeye de çalışılmıştır. Bununla birlikte kıdem tazminatı uygulaması bulunmayan ülkeler için ayrı bir başlık açılmamıştır. Örneğin çalışma yapılırken hedeflenen İsveç, Avustralya ve Yeni Zelanda'da zorunlu kıdem tazminatı uygulaması bulunmadığından bu ülkeler çalışma dışında tutulmuşlardır.

Kıdem tazminatı ile ilgili yapılan çalışmaların birçoğunda, farklı ülkelerdeki uygulamaların karşılaştırılması için bir tablo hazırlandığı da görülmektedir. Ancak yukarıdaki ülkelerdeki uygulamalar dikkatle incelendiği vakit, ülkeler arasında kıdem tazminatına hak kazanma ve hesaplama yöntemleri arasında ciddi farklılıklar bulunduğu gözlemlenecektir. Hatta ülkeler arasında bile farklı çalışma şekilleri veya feshin sebepleri için farklı kıdem tazminatı sistematiği benimsendiği görülebilir. Örneğin Fransa'da hizmet akdi ekonomik sebeplerle feshedilen bir işçi ile kişisel sebepler ile feshedilen bir diğer işçinin hak kazanacağı kıdem tazminatı, diğer tüm etkenler aynı olsa bile farklılık göstermektedir. İspanya'da yine hizmet akdinin ne şekilde feshedildiği kıdem tazminatı hesabında önem kazanmaktadır. Bu derece ciddi farklılıkların bir tabloya sığdırılma imkanı olmadığından verilen bilgilerin yanıltıcı olmaması açısından bu çalışmada bu yönde bir özetleme yapılmamıştır. Nitekim ülkemizde de var olan benzer çalışmaların yukarıda

ülkelerle ilgili yapılan çalışmalar kapsamında tam olarak doğruyu yansıtmadıkları da gözlemlenmiştir.

Tüm bunların yanında, yukarıda yapmış olduğum çalışmanın en azından uygulaması benzer olan ülkeler açısından karşılaştırmasını yapmak üzere, uluslararası alanda yapmış bir başka çalışmanın örneği kullanılarak², kişilerin ne kadar kıdem tazminatı almaya hak kazanacakları her ülke için ayrı ayrı hesaplanacaktır. Bu araştırma Mercer (İnsan Kaynakları Danışmanlık) Şirketi tarafından yapılmıştır.

Buna göre 40 yaşında, beyaz yakalı, 10 yıldır aynı işverenle çalışmakta olan ve yıllık 30.000 Euro ücret kazanan bir kişinin hak edeceği kıdem tazminatı miktarı yukarıdaki açıklamalar yardımı ile ülkelere göre hesaplanmıştır. Bu kişinin hak edeceği kıdem tazminatı miktarı;

Fransa: Fesih ekonomik sebepten kaynaklanıyorsa - 5.000 Euro

Fesih kişisel sebepten kaynaklanıyorsa - 2.500 Euro

İngiltere: Haftalık 380 İngiliz Sterlini tavan ve Sterlin - Euro paritesi 1.11735 olarak alındığında - 4250 Euro civarı,

Amerika: Federal işçiler için 6250 Euro

Hollanda: Asgari 2.500 Euro (olmakla birlikte bu konuda Mahkemece esas alınacak çarpana göre değişecektir)

Danimarka: Hak kazanamıyor

İspanya: Fesih hukuka aykırı ise - 37.500 Euro

Fesih geçerli bir fesih ise - 16.600 Euro

Almanya: Feshin operasyonel ihtiyaçtan olduğu kabul edilirse - 12.500 Euro

Yunanistan: 12.500 Euro

İsviçre: Hak kazanamıyor

Belçika: Sadece toplu iş sözleşmesine bağlı olarak çalışanlar için, işçinin alacağı işsizlik sigortasının 1.000 Euro olacağı dikkate alınarak, kişiye ödenecek kıdem tazminatı miktarı 4 ay için 500 Euro olmak üzere, toplamda - 2.000 Euro

İtalya: İşçinin hesabına her ay 185,18 Euro yatması (hesaplama kolaylığı açısından 10 yıl boyunca ücretin değişmediği kabul edilerek), Avrupa'nın son on yıllık % 2 olan enflasyon ortalaması dikkate alınarak değer-

leme oranının sabit % 3 olarak kabul edilmesi ve değerlemenin sadece yılsonunda yapıldığı kabul edilerek, - 25.000 Euro civarında

Avusturya: İşçinin hesabına her ay 38,45 Euro yattığı ve diğer koşulların İtalya örneği ile aynı olduğu varsayımından hareketle, - 5.280 Euro civarında

Japonya : 22.500 Euro civarında

Güney Kore: 25.000 Euro

Hindistan: Tavan dikkate alınarak ve çapraz kur 67.8096 Rupı olarak hesap yapıldığında, - 5.161 Euro

Arjantin: Aylık işyeri veya toplu iş sözleşmesi sınırı dahilinde olduğu kabul edilirse; - 25.000 Euro

Brezilya: Kurun ve değerlendirme oranının ne olacağı bilinmemekle birlikte, her yıl yaklaşık bir aylık paranın işçiden kesilip fona yatırıldığı dikkate alındığında, asgari 25.000 Euro; işten çıkarmanın haksız olduğu tespit edilirse - 35.000 Euro civarında

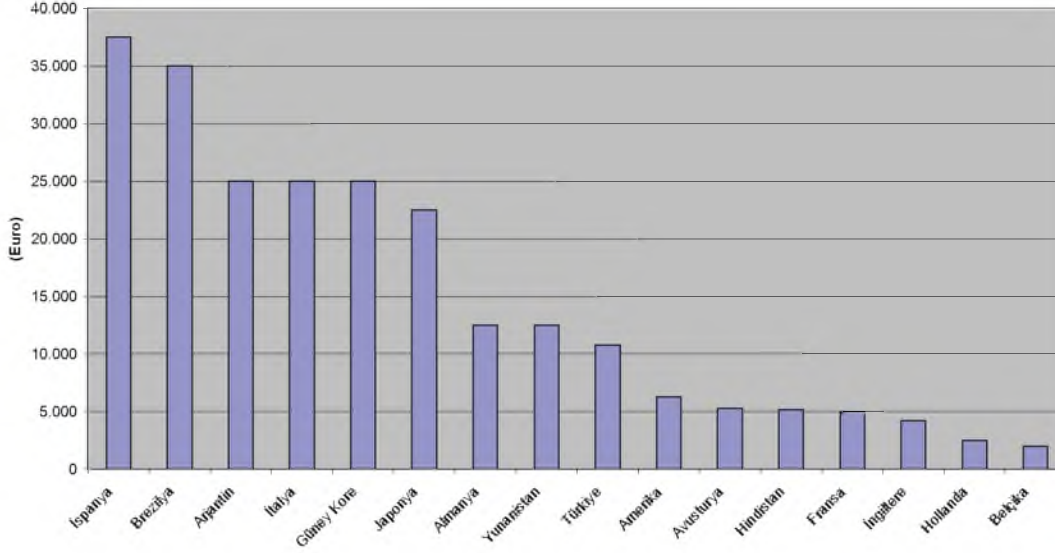
olarak hesaplanmaktadır. Ülkemiz için aynı örneklem üzerinden gidilirse aylık kıdem tazminatı tavanının çapraz kur 2.19 olarak kabulü ile hesaplanması sonucu, 10 yıllık kıdem tazminatı miktarı 10.760 Euro olarak hesaplanmaktadır. Bulgular aşağıda bir şekil ile gösterilmektedir.

Aşağıdaki şekil ve yukarıda yapılan incelemeden de görüleceği üzere, ülkemizdeki kıdem tazminatı miktarı karşılaştırılan 17 diğer ülke arasında orta sıralarda yer almaktadır. Ancak salt bu şekle bakarak, yukarıda ülkelerle ilgili incelemelerde yapılan açıklamalar dikkate alınmadan, ülkemizdeki kıdem tazminatının azaltılması veya artırılması yahut bir fon sistemine dönüştürülmesi üzerine yorum yapmak sağlıklı bir sonuç vermez.

Her şeyden önce, bu şekil kıdem tazminatının finansal kaynağı üzerinde herhangi bir yorum yapmamıza engel teşkil eder. Örneğin, kıdem tazminatı miktarı ülkemizden fazla görülmeyle birlikte, Brezilya ve İtalya örneğinde ve yine ülkemizden miktar olarak az olmakla birlikte Avusturya örneğinde, kıdem tazminatı genelde işçinin maaşından kesilen katkı payları ile finanse edilmektedir. Diğer taraftan Almanya'da her ne kadar kıdem tazminatı ülkemizdekinden fazla gözükse de bu sadece operasyonel ihtiyaçtan kaynaklanan feshlere uygulanmakta, diğer feshler için karar alma yetkisi mahkemelerde olduğundan bununla ilgili bir tespit burada yapılamamaktadır.

2- Örnekleme Mercer (İnsan Kaynakları Danışmanlık) Şirketi'nin bu yönde yapmış olduğu benzer bir çalışmadan alınmıştır.

40 Yaşında, 10 Yıllık Çalışan, Beyaz Yakalı ve 30.000 Euro Maaşlı İşçinin Kıdem Tazminatı

İlave olarak, özellikle fon uygulaması bulunan ülkeler ile klasik biçimde kıdem tazminatını işçi maaşının belirli bir oranına bağlamış bulunan ülke uygulamalarının da sağlıklı karşılaştırılma imkanı yoktur. Fon uygulamasında bulunan ülkelerin getirilerinin hesaplanabilmesi ve karşılaştırmalı bir tabloya konabilmesi açısından, fonun gelecek yıllarda getirisinin ne olacağına bilinmesi ve yine kurların eşlenmesi bakımından çapraz kurların ne şekilde seyredeceğinin bilinmesi gerekir, ki buna imkan yoktur. Örneğin, Avusturya örneğinde, bugün işe giren bir kişinin maaşının ve çalışma süresinin ne olacağı bilinse bile fonda toplanan paranın ne kadar kazanç getireceği bilinmediğinden, bu konuda kesin bir saptama yapmak doğru olmayacaktır. Brezilya örneğinde de kişinin çalışma geçmişi sırasında fonda toplanan para her yıl oluşacak kura göre farklı rakam ifade edecek, nihayetinde kıdem tazminatının ödenmesi sırasındaki kurun ne olacağı da bilinmeyecektir. Tüm bunların yanında yukarıda da belirttiğim üzere kıdem tazminatı finansal yükünün kimin üzerinde olduğuna bir kez daha dikkat çekmek isterim. Örneğin fon sistemini benimsemiş bazı ülkelerde, her ay düzenli olarak işçi maaşından kesilen rakamlar fona yatırıldığından, ödenen kıdem tazminatının işverene maddi külfet getirmediği gözlemlenmelidir. Oysa ülkemizdeki sistemde kıdem tazminatı ödemesi tamamı ile işveren tarafından karşılanmaktadır. Karşılaştırmalı tablo çalıştırmalarında bu husus da gözden kaçmaktadır.

Tüm bu açıklamalara rağmen; yapılmış olunan inceleme, ülkemizdeki kıdem tazminatı uygulamasının diğer koşullar bakımından farklı ülkelerle karşılaştırılmasına olanak

sağlamaktadır. Bu bakımdan ele alındığında şu tespitlerin yapılması yerinde olacaktır.

- Danimarka ve İsviçre'de kıdem tazminatına hak kazanabilmek için gereken şartlar ülkemize göre ve karşılaştırmalı hukukta oldukça ağırdır.

- Amerika ve Hindistan'da kıdem tazminatının kapsamı, uygulamanın belirli bir çalışma biçimindeki işçileri kapsamı bakımından, ülkemize nazaran çok dardır. Yine Belçika'da sadece toplu iş sözleşmesine bağlı çalışanlar için bu yönde bir mekanizma kabul edilmiştir.

- Kıdem tazminatının hesabında çalışılan yıl başına ne kadar ücretin esas alınacağına ilişkin bir tespit yapıldığında, ülkemizdeki her bir çalışma yılı karşılığı bir aylık ücret değerlemesi karşılaştırmalı hukukta yüksek gözükmektedir.

- Bununla birlikte ülkemizdeki kıdem tazminatı tavan uygulamasının karşılaştırmalı hukukta yüksek oranlı bir sınırlama yaptığı da görülmüştür.

- İspanya ve Brezilya'da, hizmet akdinin feshinde işverenin yapmış olduğu feshin haksız olup olmadığına bağlı olarak, işverenin ödeyeceği rakam değiştirilerek, kıdem tazminatının iş güvencesi niteliğinin ön plana çıkarıldığı görülmektedir.

- İspanya, tüm incelenen ülkeler içinde en fazla kıdem tazminatı ödenmesi gereken ülke olarak görünmekle birlikte, ülkenin istihdam piyasası yapısı incelendiğinden, belirsiz süreli işçi çalıştırmanın işverenlere yükünün bu uygulama-

larla ağırlaştırılması sonucu, istihdam piyasasının 2005 yılı itibarı ile 1/3'ünün belirli süreli sözleşmelerle çalıştığı ve kıdem tazminatı uygulamasının dışında kaldığı belirtilmektedir.

- İspanya, İtalya, Yunanistan ve Türkiye gibi Akdeniz ülkelerinde kıdem tazminatı miktarının, Avrupa'nın geri kalanından yüksek olması dikkat çekicidir. Bu durumun refah devleti tipolojisi ile açıklanması mümkün gözükmemektedir. Bununla birlikte, Lizbon kriterleri kapsamında AB'nin istihdam piyasasının esnekliği yönünde adımlar attığı dikkate alınmalıdır. Nitekim özellikle kıdem tazminatı uygulamasının az olduğu veya bulunmadığı ve iş hukuku mevzuatının esnek yapıda olduğu Kuzey Avrupa ülkelerinde istihdam piyasası rakamlarının Akdeniz ve diğer Avrupa ülkelerine oranla daha iyi olduklarına dikkat edilmelidir.

- Avusturya'da gerçekleştirilen kıdem tazminatı reformu, gerek önceki sistemin ülkemizdeki sistem ile benzer olması gerekse sosyal taraflarca yapılan tartışmaların içeriklerinin benzerliği sebebi ile ülkemiz için dikkat çekici bir örnek oluşturmaktadır.

KAYNAKÇA

- ASHER, M.G. ve MUKHOPADHAYA, P., 2004, *Severance pay in selected asian countries: a survey* [online], <http://www.spp.nus.edu.sg/Handler.ashx?path=Data/Site/SiteDocuments/wp/2004/wp55.pdf> [Ziyaret Tarihi: 7 Aralık 2009].
- BARIN, F., 2006, Kıdem tazminatı işçinin vazgeçilmez hakkıdır, *İnşaat Sanayi Dergisi*, (94).
- Basın İş Sendikası, *Çalışma yaşamının en kıdemli konusu: kıdem tazminatı araştırması*, [online], <http://www.basin-is.org/kidem.htm> [Ziyaret Tarihi: 4 Kasım 2009].
- BAŞTERZİ, S., 1996, Kıdem tazminatı - işsizlik sigortası ilişkisi, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 44(1-4), s.313-334.
- Belediye İş Sendikası, *Temel ve vazgeçilmez bir hak: kıdem tazminatı* [online], <http://www.belediyeis.org.tr/bilgi.php?mid=6&mlzid=3&altid=10&lang=tr&fid=a0> [Ziyaret Tarihi: 4 Kasım 2009].
- COIL, J.H. ve RICE, C.M., 1997, *Employment Law in Venezuela and Brazil: termination; social security; anti-discrimination*; *Latin American Law & Business Report* [online], <http://www.kilpatrickstockton.com/publications/downloads/Coil0297.doc> [Ziyaret Tarihi: 22 Kasım 2009].
- DİLİK, S., 2002, Kıdem tazminatı ve oluşturulacak fon konusunda bir görüş, *Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi*, 7(1), s. 1-6.
- ERGİN, B., 2006, Kıdem tazminatı hakkı işçiden sökülüp alınmaz, *İnşaat Sanayi Dergisi*, (94).
- FUJIIWARA, K., 2002, *Traditional severance pay plans & new defined contribution plans in Japan* [online], <http://uslabormarket.web.infoseek.co.jp/essays/020422%20traditionalseverance.pdf> [Ziyaret Tarihi: 05 Aralık 2009].
- GRUND, C., 2006, Severance payments for dismissed employees in Germany, *European Journal of Law and Economics*, 22(1), s. 49-71.

Neticede, tüm bu inceleme ve yapılan tespitler ışığında, ülkemizdeki kıdem tazminatı tartışmalarının sosyal taraflarca dünyadaki örneklerle karşılaştırılmasının yanıtıcı sonuçlar verebileceğini göz önünde bulundurmak gerekir. Karşılaştırmalı hukukun, bu tartışma içinde argüman olarak kullanılması yerine tarafların kıdem tazminatının niteliği, kazanılmış haklar ve maddi yükün dağılımında adalet bakımından karşılıklı empati kurarak uzlaşmaya gitmelerinin ülkemizdeki istihdam piyasasının gelişmesi bakımından faydalı olacağını düşünüyorum. Makro açıdan ele alındığında ise OECD çalışmaları kapsamında iş güvencesi uygulamalarının ülkelerde işsizliği azaltıcı etkisinin bulunmadığı son yıllarda tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, güvenceli esnekliği benimsemiş ülkelerde iş güvencesi yerine istihdam güvencesi uygulamalarının ağırlığı ile gerek işsizlik gerekse işgücüne katılım ile ilgili hedeflere daha sağlıklı varılabildiği görülmektedir. Bu kapsamda, devletin sosyal denge kriterini dikkate alarak, ülkemizdeki işgücü piyasasının düzenlenmesinde tarafları ikna etme zorunluluğu bulunmaktadır. İşgücü piyasası düzenlemelerinin rekabet içinde bulunan ülkeler ile birlikte aynı süreçte güncellenmesi ülkemizin refahı için önem taşımaktadır.

- HEWITT Global Report, *Italy-termination indemnity (TFR) allocations and second-pillar pension plans* [online], http://www.hewittassociates.com/_MetaBasicCMAAssetCache_/Assets/Legislative%20Updates/Hewitt%20Global%20Report%20Italy--TFR%20Reforms2.pdf [Ziyaret Tarihi: 10 Aralık 2009].
- JARAMILLO, M. ve SAAVEDRA, J., 2005, Severance payment programs in latin america, *Empirica*, 32(3-4), s.275-307.
- KOMAN, R., SCHUH, U. ve WEBER, A., 2005, The Austrian severance pay reform: Toward a funded pension pillar", *Empirica*, 32(3-4), s. 255-74.
- KUTAL, M., 2006, Kıdem tazminatının bir fondan karşılanması (2002 yasa taslağına ilişkin bir değerlendirme), *İktisat Fakültesi Mecmuası (Prof. Dr. Toker Dereliye Armağan Özel Sayısı)*, 55(1), s. 395-406.
- LİMONCUOĞLU, S.A., 2007, Kıdem tazminatı fonu tartışmaları ışığında Avusturya kıdem tazminatı reformu, *Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Dergisi (Prof. Dr. Ünal Narmanlioğlu'na Armağan)*, 9(Özel Sayı), s.289-317.
- OECD, 2004, *Ageing and employment policies : Korea*, OECD Publications, Fransa, 92-64-01737-2.
- OKUR, A.R., 2001, Sosyal güvenlik depremi, *Çimento İşveren Dergisi*, 15(6), s. 3-6.
- TUNÇOMAÇ, K., 1979, Kıdem tazminatı fonuyla ilgili genel sorunlar, *Hıfzı Timur'un Anısına Armağan*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Münasebetler Enstitüsü (yay.), s. 920 vd.
- ULUÇ, G., 2007, *Kıdem tazminatı: Türkiye ve Kanada örneği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi.
- UZUN, B., 2006, Kıdem tazminatı konusunda bir öneri, *İnşaat Sanayi Dergisi*, (94).
- ÜNSAL, E., 2007, Kıdem tazminatı fonu kanun tasarısı taslağı konusunda bazı düşünceler, *TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi*, 21(2-3), s. 31-39.

19772010

Uygurlik için inŖa ediyor; gelecek için çevreyi koruyoruz.

We build for civilization while protecting the environment for the future.

ASO Yönetim Kurulu, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü Ziyaret Etti

12 Kasım 2009

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, 12 Kasım tarihinde Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nurettin Özdebir ve Yönetim Kurulu üyelerini Çankaya Köşkü'nde kabul etti.

Çankaya Köşkü'nde bir saat süren ve basına kapalı olarak gerçekleşen ziyaretin ardından bir açıklama yapan ASO Başkanı Özdebir, Cumhurbaşkanı Gül'e ortamın çok gerildiğini söylediklerini ifade ederek, şunları kaydetti:

"Öncelikle bu gerginliği kendisinin tarafsız bir kişi olarak, tarafları toplayıp yumuşatması gerektiğini ve şu anda görüşülen konuların hepsini gerçekten yapılması gereken

ve partiler üstü takip edilmesi gereken konular olduğunu ifade ettik. Burada bir konsensus sağlanması ve bu işin kamuoyu gündeminden uzaklaştırılıp, gündeme ekonominin getirilmesini, çünkü insanların çok sıkıntılı olduğunu, okul taksitini, telefon parasını bile ödeyemeyen sanayiciler bulunduğunu söyledik. Ekstra tedbirler alınması gerek. Bu konular hakkında Sayın Cumhurbaşkanımıza görüşlerimizi aktardık."

Özdebir, Cumhurbaşkanı Gül ile birçok konuda mutabık kaldıklarını, bazı konularda takipçi olacağını söylediğini ifade etti.

ASO Yönetim Kurulu'ndan CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'a Ziyaret

3 Kasım 2009

Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir ve Yönetim Kurulu üyeleri 3 Kasım tarihinde Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Deniz Baykal'ı makamında ziyaret etti.

Ziyarete konuşan Özdebir, son günlerde ülkenin içinde bulunduğu durumun hiç de iç açıcı olmadığını, üzücü olaylar yaşandığını belirterek bu konuda herkesin sağduyulu davranması gerektiğini kaydetti. 2009 yılının sanayiciler açısın-

dan büyük bir kayıp olduğunu belirten Özdebir, 2010 yılında reel sektörün rekabet gücünü artıracak, ülkede iş yapma ortamını iyileştirecek, üretim, yatırım, istihdam ve ihracatın önünü açacak yapısal reformların mutlaka gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtti ve TBMM'de bulunan ekonomiyle ilgili düzenlemeler için katkı ve destek istediklerini de sözlerine ekledi.

ASO'dan Maliye Bakanı Şimşek'e Ziyaret

12 Kasım 2009

Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir ve Yönetim Kurulu Üyeleri 12 Kasım tarihinde Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'e nezaket ziyaretinde bulundular.

Ankaralı sanayicilerin ekonomiye dair değerlendirmeleri hakkında konuşan ASO Başkanı Nurettin Özdebir, Türkiye'nin küresel krizden derin bir şekilde etkilendiğini

belirterek 2010 yılına ilişkin ekonomik tedbirlerin bir an önce alınarak reel sektöre yansıtılmasını istedi.

Bakan Şimşek ise Türkiye'nin krizden en çok etkilenen ülkelerden biri olduğunu ve 2010 yılında bu etkilerin de ortadan kalkacağını yavaş da olsa gerçekleşecek büyüme ile reel sektörün yeniden canlanacağını kaydetti.

“Kurumsal Stratejik Planlama ve Meslek Komiteleri Ortak Toplantısı” Kızılcahamam’da Gerçekleştirildi

8-9 Kasım 2009

Ankara Sanayi Odası tarafından düzenlenen “Kurumsal Stratejik Planlama ve Meslek Komiteleri Ortak Toplantısı” 8-9 Kasım tarihlerinde Kızılcahamam Patalya Otel’de gerçekleştirildi. ASO Başkanı Nurettin Özdebir, ASO Yönetim Kurulu üyeleri, Meclis üyeleri, Meslek Komiteleri üyelerinin de katıldığı toplantının son gününde Devlet Bakanı Zafer Çağlayan da kapanış oturumuna katılarak bir konuşma yaptı.

ASO Başkanı Nurettin Özdebir düzenlenen oturumda yaptığı konuşmada, global ekonomik krizin sonuna gelindiğini, en kötü günlerin geride kaldığını belirtti. Organize Sanayi Bölgelerinin üst kurulu olarak yapmış oldukları araştırmada, Ekim ayı içerisinde 85 organize sanayi bölgesinin toplam elektrik tüketimlerinin, 2008 Temmuz ayındaki tüketimi geçtiğini belirlediklerini ifade eden Özdebir, bunun da piyasalardaki

gelişimin önümüzdeki dönemlerde de süreceğini gösterdiğini, tünelin ucundaki ışığın artık görüldüğüne işaret olduğunu kaydetti.

Kriz sürecinde işletmelerin öz varlıklarını erittiğini, yeniden duran çarkı hareket ettirmek için finansmana ihtiyaç duyduklarını vurgulayan Özdebir, bu noktada bankacılık sektörünün kredi konusunda daha esnek davranması gerektiğini söyledi.

Özdebir, Kredi Garanti Fonu ve Kıdem Tazminatı Fonu konusunda da çalışmaların bir an önce tamamlanması gerektiğini sözlerine ekledi.

Devlet Bakanı Zafer Çağlayan da yaptığı konuşmada, dış ticaretten sorumlu bakan olarak ihracatı geliştirmek ve iş bağlantıları sağlamak üzere son 6 ayda işadamlarıyla birlikte 25

ülkeye ziyarette bulunduğunu, toplam 180 bin kilometre yol kat ettiğini söyledi. Göreve geldiği 6 aydan bu yana günde ortalama bin kilometre uçak yolculuğu yaptığını anlatan Çağlayan, "Bu 180 bin kilometreyi ben sanayiciyken işimin başında yapsaydım, zannediyorum fabrika sayım 1 değil, 5-10 olurdu." diye konuştu.

Dünyada yaşanan ekonomik krize de değinen Çağlayan, her ülkenin küresel ekonomilere entegre oldukları oranda krizden etkilendiğini, kapalı ekonomilerin az, Türkiye gibi gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerin ise global krizden çok etkilendiğini belirtti.

Böyle bir atmosferde dış ticarete yeniden yapılanma konusunda çalışmalara ağırlık verdiklerini ifade eden Çağlayan, iş yapma biçimlerinin, ihracatın, dış ticaretin artık belirli bir strateji üzerinden yürütülmesi gerektiğini söyledi.

İhracat pazarlarının neye göre tespit edileceğine yönelik strateji belirlediklerini, bu kapsamda son 6 ayda 20'den fazla ülkeye gittiğini söyleyen Çağlayan, "İhracat konusunda mevcut strateji ile ilerlemenin mümkün olmadığını anladık. Türkiye'nin ihracatında hedef ülkeleri belirledik. Pazar, ürün ve bölge çeşitliliğini geliştirmeliyiz. Bu çerçevede üzerinde çalıştığımız ihracat stratejisiyle ilgili çalışmalarını 1 hafta - 10 gün içinde tamamlayıp kamuoyuyla paylaşacağız." dedi.

Dış ticaret müşavirliklerinin yeniden yapılanması konusunda da çalışmalarını sürdürdüğünü belirten Çağlayan, şöyle konuştu:

"Dış ticaret müşavirlikleri, ataşelikleri çok kısa süre içerisinde yarı özelleştirilecektir. Dış ticaret müşavirlerinin, ataşelerinin görevi, Türk özel sektörünün, özellikle ihracatçıların hizmetinde olmaktır. Bunlar, gerekirse ihracatçıya o ülkede tercümanlık, gerekirse uçak ve otel rezervasyonları yapacak bir yapıya gelmeli."

Türkiye'de yaklaşık 12 ay aradan sonra ilk defa ihracatta bir önceki döneme göre artış kaydedildiğine işaret eden Çağlayan, Ekim ayı ihracat rakamlarının geçen yılın aynı ayına göre yüzde 4,6 oranında arttığını, bunun da sevindirici bir gelişme olduğunu kaydetti.

Çağlayan, bu yılın sonunda Türkiye'nin yapacağı ihracatın 100 milyar dolara ulaşacağına inandığını ifade ederek, "Bütün gayretimiz bu. Çünkü Türkiye artık 100'ler kulübüne girdi artık bu kulüpten çıkamaz." dedi.

Ekonomik krizle birlikte birçok ülkenin, ithalat konusunda

ciddi bir korumacılık eğilimi içine girdiğini belirten Çağlayan, bu konuda Türkiye'nin de Dünya Ticaret Örgütü'nün verdiği yetkiler çerçevesinde çalışmalar yürüttüğünü kaydetti.

Irak seyahatine ilişkin de bilgiler veren Bakan Çağlayan, Irak'ın Türkiye'nin ihracat yaptığı ülkeler sıralamasında 5. sırada olduğunu söyledi. Yıl sonunda Türkiye-İrak dış ticaretinin toplam 7,5 milyar doları bulacağını anlatan Çağlayan, bu rakamın yaklaşık 6 milyar dolarının Türkiye'nin yapacağı ihracat olacağını söyledi.

Son 6 yılda Türkiye'nin komşularıyla yaptığı dış ticaretini 7 kat artırdığını anlatan Çağlayan, Türkiye'nin komşu ülkelerle artık çatışmadığını, birlikte çalıştığını vurguladı.

Türkiye'nin yüzünü batıdan doğuya çevirdiği yönünde bir süre önce bazı gazetelerde çıkan haberleri değerlendiren Çağlayan, bu görüşe katılmadığını, dünyanın her ülkesiyle ticaret yapmayı hedeflediklerini bildirdi.

Zafer Çağlayan, bazı ülkelerle serbest ticaret anlaşması (STA) imzalanması konusundaki sorunlara dikkat çekerken de "AB, bir ülke ile STA yapmadan biz Türkiye olarak yapamıyoruz.

Niye? Çünkü zamanında Gümrük Birliği Anlaşması yapılırken oraya bir madde konulmadığı için. AB'nin diğer ülkelerle yaptığı bütün STA'larda ben de taraf olmalıyım. Bu atlanmış. Maalesef Türkiye 1 Ocak 1996'da STA konusunda kazık yemiştir. Bu sorunu AB toplantılarında gündeme getireceğiz." dedi.

Merkez Bankası ile ilgili görüşlerini söylediği zaman 1-2 gazetecinin, "Bakın AK Parti Hükümeti Merkez Bankası'nın bağımsızlığına karşılık." şeklinde eleştiride bulunduğunu anımsatan Çağlayan, şöyle konuştu:

"Allah'a havale ediyorum. Böyle bir şey yok. Böyle bir ortamda tekrar söylüyorum; maalesef Türkiye'nin ihracatında Merkez Bankası Türk ihracatçısına destek olamadı, destek olmak yerine köstek oldu. Öncelikle kur konusunda, yüksek faizler konusunda Türkiye çok ciddi imkanları kaçırdı. Bunları söylemek durumundayız.

Bugün bankacılık sistemine bakıyoruz, mevduat bankalarda yaklaşık 500 milyar lira seviyesine çıkmış ama krediler, verilen paya bakıyoruz, kredilerden yaklaşık 25 milyarlık bir eksilme olmuş. Türk bankacılık sektörü şunu bilmeli; özel sektörü yanına almaksızın, bankacılık sektörünün istenilen seviyeye gelmesi mümkün değil."

Demokratik açılımlara da değinen Bakan Çağlayan, "Herkes bilmeli ki kim ne kadar ülkesini seviyorsa, kim ne kadar ülkesinin bayrağına, bölünmez bütünlüğüne ne kadar saygı gösteriyorsa bizim de en az o kadardır. Bu konuda hiç bir zaman ülkemizi geri götürecek bir düzenleme içinde olmayız." diye konuştu.

Özdebir, TEK Tarafından Düzenlenen "Küresel Bunalım Sonrasında Türkiye'de Sanayi Politikaları" Paneline Katıldı

12 Aralık 2009

ASO Başkanı Nurettin Özdebir, Türkiye Ekonomi Kurumu'nun 80. kuruluş yılı kutlama etkinlikleri kapsamında düzenlenen "Küresel Bunalım Sonrasında Türkiye'de Sanayi Politikaları" paneline katıldı. 12 Aralık tarihinde düzenlenen panele Özdebir'in yanı sıra, Hazine Müsteşarı İbrahim Çanakçı, BDDK Başkan Tefik Bilgin, İstanbul Sanayi Odası Başkanı Tanıl Küçük, Ege Bölgesi Sanayi Odası Başkanı Ender Yorgancılar ile gazeteci-yazar Prof. Dr. Güngör Uras da katıldı.

Özdebir panelde yaptığı konuşmada, Türkiye'de sanayicilik yapmanın zor olduğunu belirterek, "Öncelikle istikrarsız bir yapı içinde sık sık tokatlar yiyoruz. Şu anda, bu kriz döneminde sanayicilik yapan birçok kişi "Nasıl olur da ben bu işten kurtulurum?" diye düşünmekte." dedi.

Sanayicilerin bilgiye erişim konusunda sorunları bulunduğunu ifade eden Özdebir, "Kim ne ithal ediyor, kim nasıl yapıyor? Türkiye'nin ihtiyacı nedir? Bunlara erişimde hala sıkıntı var." diye konuştu.

Özdebir, istihdam üzerindeki vergilerin ağırlığına da dikkat çekerek, gelir üzerinden alınan vergiler düşürülmüş olsa da dolaylı vergiler açısından bakıldığında ciddi bir vergi yükü bulunduğunu kaydetti.

Türkiye'de birçok işin kur baskısı yüzünden yapılamaz hale geldiğini belirten Özdebir, sanayicinin müteşebbislik ruhunu kaybetmemesi gerektiğini söyledi.

Özdebir, Türk sanayicisinin dünyanın en pahalı akaryakıtı ve doğalgazını kullandığını da sözlerine ekledi.

İstanbul Sanayi Odası Başkanı Tanıl Küçük de yaptığı konuşmada, Türkiye'de sanayici ruhunun kaybolduğunu belirterek, "Bugün birçok sanayici canını kurtarabilse bu işi bırakacak bir daha da asla yapmayacak." dedi.

Sanayici ve KOBİ'lerin en önemli sorununun finans olduğunu belirten Küçük, "Bizler çok ağlayan sanayiciler değiliz. Sorunları doğru tespit etmeye çalışıyoruz." diye konuştu.

Ege Bölgesi Sanayi Odası Başkanı Ender Yorgancılar ise devletin de işe sanayiciler gözüyle bakması ve çözüm bulması gerektiğini belirterek, "İşletmeyi açıyoruz. Elektrik, işçi, banka faizi... Ana sermayedar olarak bize bir şey kalmıyor." dedi.

Yorgancılar, ihracat rakamlarına değinerek, ihracatta gelişme sağlanabilmesi için öncelikle markalaşmaya ve Ar-Ge çalışmalarına ağırlık verilmesi gerektiğini kaydetti.

Ankara Sanayi Odası 46. Yılına Kutladı

18 Kasım 2009

Ankara Sanayi Odası, kuruluşunun 46. yılını Bilkent Otel'de düzenlenen bir geceyle kutladı. ASO Başkanı Nurettin Özdebir'in evsahipliği yaptığı geceye Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek, Devlet Bakanları Zafer Çağlayan ve Cevdet Yılmaz, Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Ankara Valisi Kemal Önal, Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek, Ankara Emniyet Müdürü Orhan Özdemir, Ankara Milletvekilleri, Ankara Sanayi Odası Meclis ve Komite üyeleri katıldılar.

Gecede kısa bir konuşma yapan ASO Başkanı Nurettin Özdebir, Oda'nın bugünlere gelmesinde emeği geçen kuruculara, eski başkanlara, tüm üyelere ve çalışanlara teşekkür etti. Gecede daha sonra eski başkanlardan Mehmet Yazar da kısa bir konuşma yaptı ve ASO'nun kuruluşu sırasında yaşadıkları zorluklarla ilgili anılarını anlattı. Gecenin son konuşmacısı ise ASO eski Başkanı ve Devlet Bakanı Zafer Çağlayan oldu. Çağlayan, ASO'nun kuruluşundan bu yana gösterdiği çabalarını övdü ve Ankara ve Türk sanayiine yaptığı katkılardan dolayı teşekkür etti. Gecede daha sonra, katılan bakanlar ve ASO'nun kurucuları ile eski başkanları tarafından 46. yıl pastası kesildi. Gecenin devamında Elif Yalçın müzik grubu bir konser verdi.

ASO Gündem Toplantılarının Yedincisi Gerçekleştirildi

Ankara Sanayi Odası'nın düzenlediği "Gündem Toplantıları'nın yedincisi 23 Aralık tarihinde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı Tevfik Bilgin'in katılımıyla gerçekleştirildi.

23 Aralık 2009

ASO Başkanı Özdebir toplantının açılışında yaptığı konuşmada, yaşanan küresel krizde Türk bankacılık sektörünün gelişmiş ülke ekonomilerinden daha sağlam ve hatta daha büyüyerek çıkmasının temelini hazırlayan BDDK Başkanı Tevfik Bilgin'e bu süre içinde yapılmış olan teknik düzenlemeler ve alınan tedbirlerle reel sektöre gösterdiği destekten dolayı teşekkür etti.

Krizin en kötü günlerinin geride kaldığını ancak büyümenin finansmanı konusunda ülkemizin ciddi sıkıntıları olacağını, bu finansmanın sağlanabildiği sürece hem ülke olarak hem de işletmeler olarak büyüme hızımızı arttırabileceğimizi belirten Özdebir, "Bankaların aslında son derece likidite olduklarını, kaynaklarının olduğunu; fakat risk algılamasından dolayı çok fazla açılmadıklarını, kredi vermekte isteksiz davrandıklarını ama piyasaların iş yapabilmeleri durumunda bankaların daha esnek olacakları" şeklindeki sözlerini de Tevfik Bilgin'e anımsattı.

Kredi ihtiyaçlarını karşılayabilecek olan Kredi Garanti Fonu konusundaki sorunların bir önce çözülmesini isteyen Özdebir, bir yaraya zamanında müdahale edildiğinde çok çabuk iyileştiğini, zamanında müdahale edilmediği takdirde tedavinin ağırlaştığını söyleyerek, bu konuda yetkililerin çok hızlı davranmaları gerektiğini kaydetti.

Özdebir, küçük ve orta boy işletmelerin kredi girişimlerinde, krediye erişmek ve maliyetler konusunda hala çok ciddi sıkıntılar yaşadıklarını söyledi. Yüzde 23-24 maliyetlerle kredi

alan sanayi işletmeleri bulunduğunu kaydeden Özdebir, bunun "Sen muhtaçsın, bana mahkumsun. Bu şartlarda işine gelirse" demekten başka bir şey olmadığını dile getirdi.

Özdebir, faizlerin bu kadar düştüğü bir dönemde bu kadar yüksek risk primleri konularak reel sektöre para satılmasının etik olmadığını belirterek, bankacılık sektörünün kriz döneminde sektöre yeterince destek olmadıklarının da altını çizdi.

BDDK Başkanı Tevfik Bilgin de konuşmasında, içinde bulunulan dönemde küresel ekonomide alınan olağanüstü tedbirlerin yavaş yavaş da olsa etkisini göstermeye başladığını söyledi.

Reel sektörün finans sektöründen, finans sektörünün de reel sektörden bir şeyler beklediğini ve bu nedenle bir kısır döngü bulunduğunu kaydeden Bilgin, çözümün, bu iki beklentiye karşılayacak, katalizör rolü göreceKredi Garanti Fonu benzeri hızlandırıcı, etkili enstrümanlar olabileceğini belirtti.

Türkiye'nin en önemli farkının "bankacılığı" olduğunu da vurgulayan Bilgin, dönem dönem bazı eleştiriler olsa da bankacılık sisteminin global depremin Türkiye'de nispeten daha az şiddetle hissedilmesini sağladığını belirtti.

"Bankacılık sisteminde bir sorun yaşasaydık dinleyicilerin herhalde bir kısmı burada olamazdı. Bankacılık sistemindeki sorun, genel makro dengesizliklere büyüteç etkisi yapabiliyordu." diyen Bilgin, sanayicilere, "Ödediğiniz vergilerden bir

kuruş bile bu defa bankalara gitmedi." diye konuştu.

Türk bankacılık sisteminde, Ekim 2009 tarihi itibarıyla sektörün 795 milyar lira büyüklüğe ulaştığını, bunun Gayrisafi Milli Hasıla'nın yüzde 80'i olduğunu anlatan Bilgin, buradaki en küçük rahatsızlığın ekonomiyi doğrudan etkileyebilecek güce sahip olduğunu söyledi.

Türkiye'de bankacılığın en çok denetlenen sektör olmasından dolayı kriz döneminin ilk aylarında bazı bankaların aşırı tedirginliği, tecrübesizliği, az da olsa bazı kriz görmemiş genç şube müdürlerinin reel sektör firmalarını olumsuz etkilediğini kaydeden Bilgin, bu noktada kredileri hızla gereksiz yere geri çağırın, vadesi gelmemiş çekleri vadesinden önce tahsile koyan, aldığı aksiyonlarla diğer bankaları da hızlı harekete geçmek zorunda bırakanları kendilerinin de eleştirdiğini kaydeden Bilgin, "Sizlerin bunlara vereceğiniz en büyük ceza, iyi günlerde bu bankalarla çalışmamak olacaktır." diye konuştu.

23 Ocak 2009'da Karşılıklar Yönetmeliği'ni değiştirerek, yönetmeliği yumuşattıklarını söyleyen Bilgin, amaçlarının kredilerini 1 gün bile aksatan bir firma varsa, bankalarla oturup diyalog içinde bunları yeniden yapılandırılmaları olduğunu belirtti. "Bunu iyi ki yapmışız." diyen Bilgin, "Türk bankacılık sisteminde Eylül 2009 itibarıyla 685 bin 236 müşteri yeniden yapılandırılmış ve 8,9 milyar liralık bir kredinin yeniden yapılandırılması söz konusudur." dedi.

Bilgin, kriz döneminde birçok paket açıklandığını ancak etkin paketin bu paket olduğunu belirterek, "Çünkü sizin doğrudan bankalarla ilişkilerinize müdahale eden bir yaklaşımdır. İstanbul ve Anadolu yaklaşımından sonra, adı konulmamış ama bu da Türkiye yaklaşımı olarak adlandırılabilir." diye konuştu.

Bilgin, bu yönetmeliğin süresinin 2010 yılı Mart ayında dolacağını hatırlatarak, uzatılması konusundaki tavsiyelerin kendilerine yön vereceğini söyledi.

Türk bankacılık sisteminin içinde bulunduğu ve geleceğe yönelik risklere de değinen Bilgin, şunları kaydetti:

"2010 yılına ilişkin en önemli risk bize göre kredi riski. Kredi riskinden kastımız, takibe dönüşüm oranlarının bir miktar daha artma beklentisi. Bir bankanın kredi portföyünü en iyi o banka bilir. Dolayısıyla Türk bankacılık sisteminin ortalamasından sapacağını tahmin eden bankalar varsa bugünden tedbirlerini almalarında yarar var. İkinci önemli husus tasarruf yetersizliği ve bunun bir uzantısı olarak mevduatın yetersizliği, yeterli tasarrufun yapılmaması ve mevduatın çok kısa vadeli olması. Bankacılık sisteminde halkımızın tasarrufu toplam 501 milyar lira. Bunun yüzde 91'i 3 aydan kısa vadeli ve ortalama vade 31 gün. Böyle bir mevduat yapısıyla iş yapmak da gerçekten çok zor."

Mevduatın krediye dönüşüm oranının yüzde 82 düzeyinde

bulduğunu da anlatan Bilgin, bu oranın krizden önce yüzde 89 olduğunu, aradaki farkın DİBS'lere yatırım anlamında kullanıldığını söyledi.

Türkiye'de finansal sektörün sadece bankacılığa dayandırılmamasının ağır bir yük olacağını vurgulayan Bilgin, bankacılık kaynaklarıyla bu ülkenin potansiyeline yetiştirilemeyeceğini, sadece bankacılıkla bu ülkeyi büyütmemeyeceklerini işaret ederek, "Türk ekonomisinin büyümesi için finansın içindeki diğer oyuncuların büyümesi, tahvil piyasasının, sigortacılığın ve yatırım fonlarının geliştirilmesi gerektiğini, uzun vadeli kaynak temininin de bu vasıtayla olacağını" anlattı.

Krizden önce yürürlüğe koydukları likidite yönetmeliğinin krizin en canlı günlerinde bile sektörün rahat etmesini sağladığını belirten Bilgin, likidite yükümlülüklerinin haricinde bankaların tuttuğu fazla likiditenin yaklaşık 20 milyar lira düzeyinde kaldığını kaydetti. Bilgin, bir nevi atıl olan bu paranın krizin şiddetinin azaldığı dönemlerde reel sektörün itici gücü olacağını, fonlamada kullanılacağını belirtti.

Bankaların 2009 yılının 10 ayındaki karlarının 17,4 milyar lira olduğunu, bu rakamın geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 46 oranında artış gösterdiğini söyleyen Bilgin, yıl sonunda bu rakamın 20 milyar lira düzeyinde gerçekleşmesini beklediklerini, bu karda Merkez Bankası'nın faiz indirimlerinin etkisinin görüldüğünü belirtti. Bilgin, yıl sonunda yaklaşık 20 milyar lira kar etmesini bekledikleri bankaların devlete 4 milyar lira vergi vereceklerini de kaydetti.

2010'da sektör karlılığının düşeceği, bankacılık yapmanın zorlaşacağı uyarısında bulunan Bilgin, yabancı sermayeli bankaların, kar dağıtım konusundaki hassasiyetlerine önem vereceklerine inandığını belirterek "Dünyaca ünlü büyük bir bankanın, toplam aktiflerinin yalnızca yüzde 1'i Türkiye'de. Ancak Eylül 2009 itibarıyla karının yüzde 42'si Türkiye'den. Dolayısıyla böylesine özellikli bir dönemde bu ülkede elde edilen karın bu ülkede değerlendirilmesini ve daha da iyisi sizlere kredi olarak verilmesini beklemek ve gerekirse bunu sağlamak bizim görevimiz." dedi.

Bilgin, konuşmasını şöyle tamamladı:

"Bankacıların işi sizin önünüzü açmak, sizin işiniz üretim yapmak. Bazı esnaf ve sanayicilerin 2008- 2009 yıllarında ellerindeki yedek akçeleri sonuna kadar kullanarak bugüne kadar idare ettiklerini, hatta ticari itibar gereği evine, arabasına haciz gelenlerin bunu duyurmamak için uğraş verdiklerini biliyorum. Az bir işletme sermayesi ile harekete geçecek, çarkı döndürebilecek firmalarla artık ayakta duramayacak, uzatmaları yaşayan firmaları ayırt etmenin de bankaların birincil görevi olduğuna inanıyorum. Sizlerin sağlıklı olması bankaların sağlıklı olmasıdır. Öncelik sizlerin sağlıklı olması, bunun yansımalarını da bankalarda görmek istiyoruz."

ASO'dan OSTİM İvedik Sanayicileri Durum Değerlendirme Toplantısı

18 Aralık 2009

Ankara Sanayi Odası 18 Aralık tarihinde Devlet Bakanı Zafer Çağlayan'ın katılımıyla "OSTİM İvedik Sanayicileri Durum Değerlendirme Toplantısı"nı gerçekleştirdi. Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nurettin Özdebir'in başkanlık ettiği toplantıya, ASO üyeleri ve çok sayıda sanayici katıldı. Toplantıda sanayiciler yaşadıkları sorunları ve sıkıntılarını dile getirirken organize sanayi bölgelerine ve bankalarla yaşanan problemlere de değinildi.

Toplantının açılış konuşmasını gerçekleştiren ASO Başkanı Nurettin Özdebir, global krizin etkilerine dair genel bir değerlendirme yaparak başladığı konuşmasında 2001 krizinin yaşanmasının Türkiye'ye avantajlar da getirdiğini belirtti. 2001'de finans sektörünün ve kamu maliyesinin yapılandırılması ile bugün Türkiye'nin global krizden en az etkilenen ülkeler arasında yer aldığını kaydeden Özdebir, ekonomistlerin Türkiye'yi 2010'da en hızlı büyüyecek iki ülkeden biri olarak kabul ettiklerini hatırlattı. 2001'de yaşanan krizde sanayicilerin ağır bir fatura ödediğini ifade eden Özdebir, o zaman gerçekleştirilen düzenlemelerin bugün Türkiye'yi daha büyük etkilerden koruduğunu dile getirdi. Özdebir "Yapılan düzenlemelerin, 2001 yılında hep beraber çekmiş olduğumuz sıkıntının, hep beraber ödemiş olduğumuz faturanın semeresini bugün görmekteyiz. Ancak o zaman reel sektörün yapılandırılmasıyla ilgili çok fazla çalışma yapamadık. Arkadan esen rüzgarın yelkenlerimizi doldurmasıyla para kazanırken gerekli düzenlemeleri kendi içimizde yapamadık. Tabii burada mikro reformların yapılması, bizim de kendi içimizde dönüp işletmenin daha verimli, daha tasarruflu çalışabilmesi için gerekli düzenlemeleri yapmamız gerekirdi. Bunlarda başarılı olan firmalar şu anda daha iyi durumdadır." dedi.

2001 yılından sonraki dönemi iyi değerlendiren, kurumsal olgunluğa erişen, kendisini yapılandıran ve verimli çalışan işletmelerin daha çok büyüdüklerine dikkat çeken Nurettin Özdebir, küçük ve orta ölçekli işletmelerin ise küçüldüğünü dile getirdi. Bu noktada sektörel farkların da önem kazandığını ve bazı sektörlerin krize rağmen büyümeye devam ettiğini kaydeden Özdebir, ortalama üzerinden değerlendirme yapıldığında mikroya doğru indikçe sıkıntıların arttığını söyledi.

Krize rağmen büyümeye devam eden sektörler de olduğunu ifade eden Özdebir bunlara rağmen ortalama alındığında ortaya çıkan tablonun kaygı verici olduğunu söyledi. Krediyeye erişimle ilgili sorunlar yaşandığını, pazarda daralma olduğunu, Ankara sanayisinin makine imalat ağırlıklı bir yapıya sahip olmasından kaynaklanan sıkıntılar olduğunu belirten Özdebir, yatırımın önünün açılmaması nedeniyle de sorunlar yaşadıklarını aktardı.

Tüm bu sorunları yaşayan sanayicilerin yüklerin altından kalkamadıklarına, buna bağlı olarak üretimin de durma noktasına geldiğine değinen Nurettin Özdebir, sorunların çözümünü için ortak hareket etmek gerektiğini ifade etti.

Organize Sanayi Bölgeleri konusunda da değerlendirmelerde bulunan Nurettin Özdebir, konuya ilişkin rakamları katılımcularla paylaşarak organize sanayi bölgelerinin sorunlarının çözüme kavuşturulması gerektiğini sözlerine ekledi.

Sanayici ve iş adamlarının sorunlarını dinleyen Devlet Bakanı Zafer Çağlayan ise konuşmasına küresel krizin Türkiye üzerindeki etkilerini değerlendirerek başladı ve son dönemde

gerçekleşen toparlanmanın devam edeceği yönünde beklentiler oluştuğunu kaydetti.

Merkez Bankası'nın Türkiye'nin kur ve faiz politikasında son 6 ay hariç başarılı olmadığını, geleceği iyi planlayamadığını, meselelerin arkasından gitmek zorunda kaldığını, proaktif davranmadığını kaydeden Çağlayan, "Merkez Bankası, keşke şu son 5-6 ayda göstermiş olduğu cevvaliği geçen sene, evvelki sene gösterseydi, faizleri olması gereken seviyeye getirseydi iddia ediyorum, bugün Merkez Bankası'nın getirmiş olduğu faiz seviyesi, geçen sene olması gereken faiz seviyesiydi." dedi. Çağlayan, ASO başkanırken de şu anda da aynı şeyleri söylediğini ancak bugün siyasetçi kimliği nedeniyle farklı değerlendirildiğini kaydetti.

Çağlayan, bankaların serbest çalışan kuruluşlar olduğunu hatırlatarak devletin bankalara müdahalesinin artık söz konusu olmadığını dile getirerek "Bankaların uygulamalarını biliyorum. Hep eleştirdim, karşısında oldum. Yağmurlu günde davranışları ayrı olmuştur, güneşli günde ayrı olmuştur. Davranış biçimleri havalara göre değişir. Eğer kendileri kredi vermek zorundaysalar kapınızın önünden ayrılmazlar, kapıdan kovun pencereden girerler ancak sizin onlara ihtiyacınız varsa yakalayabilirsiniz aşk olsun." dedi.

Zafer Çağlayan ihracat konusunda da değerlendirmelerde bulunarak Türkiye'nin geçen sene 132 milyar dolar ihracat

yaptığını kaydetti ve bu sene 100 milyar doları yakalamak için çalıştıklarını, şu anda 92 milyar dolar ihracat gerçekleştirildiğini ifade etti. İhracattaki gerilemenin Türkiye'nin mal sattığı pazarlarda yaşanan sıkıntılardan kaynaklandığına dikkat çeken Çağlayan, göreve geldiği 6,5 aylık sürede 28 ülkeye gittiğini ve yılsonuna kadar Suriye, Dubai ve Abu Dabi'ye gideceğini ve böylece 30 ülkeyi aşacağını söyledi.

Bakan Çağlayan, dünyanın yaşamış olduğu krizin çok iyi tahlil edilmesi ve hafife alınmaması gerektiğini belirterek Türkiye'nin mal sattığı pazarların darmadağın olduğunu ancak buna rağmen Türkiye'nin küresel krizi en iyi yöneten ülke olduğunu bunu da OECD, IMF, Fitch gibi kuruluşların açıkladığını dile getirdi. Krizin Türkiye'nin küresel ekonomiye entegre olmasından kaynaklandığını da belirten Çağlayan, Türkiye'nin bu kuruluşların da söylediği gibi yıldızı parlayacak bir ülke olduğunu ifade etti.

Zafer Çağlayan, konuşmasını "Ben Türkiye'deki sanayicime, ihracatçıma güveniyorum dibine kadar. Kimsenin gidemediği yerlere benim sanayicim, ihracatçım gidiyor." diyerek tamamladı.

Toplantı sırasında söz alan sanayiciler ise mesleki eğitime önem verilmesi gerektiğini, kredi konusunda karşı karşıya kaldıkları sorunları ve ihracatta yaşanan nakliye sorunlarını dile getirdiler.

Ankara Sanayi Odası, 6. Organize Sanayi Bölgeleri Başkanları Toplantısı Düzenledi

9 Kasım 2009

Ankara Sanayi Odası tarafından düzenlenen 6. Organize Sanayi Bölgeleri Başkanları toplantısı 9 Kasım tarihinde Sanayi ve Ticaret Bakanı Nihat Ergün'ün katılımıyla gerçekleşti. ASO Başkanı Nurettin Özdebir'in başkanlığını yaptığı toplantıya, Ankara'da bulunan OSB'lerin başkanları ile çok sayıda sanayici katıldı.

ASO Başkanı Nurettin Özdebir toplantıda yaptığı konuşmada, yeni teşvik paketinde organize sanayi bölgelerine yer verilmemesinin çok büyük bir eksiklik olduğunu, ekolojik ve toplumsal katkılarına rağmen, son dönemlerde organize sanayi bölgelerinin adeta üvey evlat muamelesi gördüklerini kaydetti.

Organize sanayi bölgelerini daha cazip hale getirecek adımlar atılmadığını belirten Özdebir, OSB'leri cazibe noktası haline getirecek tedbirlerin alınması ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan izin alanlar hariç, 2 bin metrekare ve daha büyük kapalı alan gerektiren her türlü imalat sanayi tesislerinin OSB'lerde kurulmasının sağlanması gerektiğine işaret etti. Özdebir, böylece, tarıma elverişli arazilerin korunmuş, yol kenarlarına serpiştirilmiş dağınık sanayileşmenin önlenmiş ve çevreye duyarlı, altyapı ve sosyal tesislerde asgari maliyet, azami faydanın sağlanacağı sanayi kümelerinin gerçekleşmiş olacağını söyledi.

Özdebir, "Kendin Yap, Kendin İşlet" modeliyle kurularak katılımcılarına "Tek Durak Ofis" hizmeti vermek suretiyle yatırımcıya büyük avantajlar sağlayan OSB'lerin cazibe merkezi haline gelmesi için, bütün teşviklerin OSB'lerle yatırım yapacak sanayicilere yönelik olması, her türlü yatırımını kendi imkanları ile yapan OSB yatırımcılarının yatırım yapacak sanayicilere yönelik olması, her türlü yatırımını kendi imkanları ile

yapan OSB yatırımcılarının çeşitli farklılıklarla ödüllendirilmesi ve özellikle enerji girdilerinde ucuz fiyat politikalarının benimsenmesi ve OSB'lerin doğalgaz üzerindeki Özel Tüketim Vergisi'nden muaf tutulması gerektiğinin altını çizdi.

TEDAŞ elektrik satış tarifelerinde, en düşük bedelden olması gereken 1 nolu tarifenin, 2 nolu tarifeden daha yüksek hale gelmesi sonucu büyük yatırımlar yaparak iletim abonesi olan OSB'lerin büyük mağduriyet yaşadığını ifade eden Özdebir, "Bu konuda EPDK, söz konusu yanlışlığın düzeltilmesi için yeni bir Bakanlar Kurulu kararı gereklidir kararı almış ve 22 aydır yakın takibimize rağmen söz konusu Bakanlar Kurulu kararı alınmayarak OSB'lerin mağduriyeti giderilememiştir." diye konuştu.

Özdebir, elektrik tüketim bedeline ek olarak tahsil edilen yüzde 2 TRT payı ve yüzde 1 belediye payı sebebiyle elektrik maliyetinin yüzde 3 artış gösterdiğini, söz konusu ek ödemelerin en kısa sürede kaldırılması gerektiğini de kaydetti.

Sanayi ve Ticaret Bakanı Nihat Ergün ise toplantıda yaptığı konuşmada, sanayicilerin İkinci Dünya Savaşı'ndan Kıbrıs Harekatı'na, petrol şoklarından 2001 krizine kadar bugüne dek yaşanan her türlü iç ve dış şoka rağmen moralini ve inancını hep yüksek tutmayı başardığını, üretim odaklı bir stratejiyle varını yoğunu şirketine yatırarak ayakta kalmayı ve büyümeyi başardığını söyledi.

Ankara sanayisi hakkında bilgi veren Ergün, özellikle son 10 yılda büyük bir değişim ve gelişim gösteren başkent, kurulan yepyeni organize sanayi ve teknoloji geliştirme bölgeleriyle, Avrasya'nın teknolojik açıdan gelişmiş bir üretim merkezi olma yolunda emin adımlarla ilerlediğini söyledi.

Ergün, Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği'nde değişikliğe gittiklerini belirterek, yapılan değişiklikle OSB'lerin birlikte hareket etmelerinin önündeki engellerin kaldırıldığını, bu birlikteliğin tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleşeceğini de kaydetti.

Bu yeni düzenlemenin en önemli kazanımının girdi maliyetlerinin aşağı çekilmesi olacağını altını çizen Ergün, burada en önemli görevin havzada yer alan OSB yönetimlerine düşüğünü söyledi.

Ergün, yeni düzenleme ile ortak su temini, yağmur suyu ve atık su deşarjı, enerji temini, arıtma tesisi yapımı gibi konularda güç birliği oluşturularak, ülkenin ve sanayicilerin kıt kaynaklarının daha verimli kullanılmasının sağlanacağını ifade etti.

Havzanın tümüne hitap edecek arıtma tesisi planlaması ve havzadaki organize sanayi bölgelerinin ortak altyapı tesislerini birlikte gerçekleştirmelerini sağlayacak kaynak temini için gereken işlemlerin de bu çalışma ile belirleneceğini belirten Ergün, bu çalışmaların yerel idarelerle birlikte bir koordinasyon içinde yürütülmesinin fayda sağlayacağına dikkat çekti.

Bakan Ergün, bu çalışmaların kümelenme konusunu ön plana çıkardığını da ifade ederek, bakanlık olarak kümelenme kültürünün OSB'lerde yerleşmesi için çalışmalara hız verdiklerini, kümelenme çalışmalarının hukuki altyapısını oluşturmak için yürütülen hazırlıkları 2010 yılının ilk yarısında tamamlamayı hedeflediklerini kaydetti.

Sanayicilerin kıyasıya rekabet yaptığını ancak işbirliği yapmadığını vurgulayan Ergün, "Burada bir yanlışlık var demektir. Bu nedenle işbirliği yapmayan kurumlarımızı, mutlaka işbirliği yapar hale getirmemiz büyük önem taşıyor." dedi.

Nihat Ergün, altyapı hazırlıkları büyük oranda tamamlanan OSB'lerde artık yeni bir vizyonu geliştirmek için çalışmalar yaptıklarını belirterek, bu vizyonun da Ar-Ge kavramı etrafında gelişeceğini söyledi. Türkiye'de artık organize sanayi bölgelerinin imajının değişmesi gerektiğini ifade eden Ergün, "Bu bölgeleri, Ar-Ge ve ihracat üssü haline getirmek Bakanlık

olarak en önemli hedeflerimiz arasında." dedi.

Yurtdışından gelen Çin menşeli standart dışı ürünlerle rekabet etme konusunda dünyada maalesef tam bir işbirliği sağlanmadığını belirten Bakan Ergün, Türkiye'de piyasa denetim faaliyetlerini yoğunlaştırarak, DTM ve Gümrük Müsteşarlığı ile işbirliği içine girerek, sanayicinin standart dışı ürünlerle rekabet gücünü azaltan ürünlerle mücadele ettiklerini söyledi. Ergün, "Hiç kimsenin kötü malla rekabet etme şansı yok, rekabete hazırız ama kaliteli mallarla rekabete hazırız. Kalitesiz malla, kalitesiz adamla rekabet edilemez. Piyasada da ancak rekabet kaliteli mallarla yapılırsa sizin de kaliteniz artar." diye konuştu.

Ergün, belediyelerin de şehri tamamlayan unsurların hepsinin hukukunu birden korumak ve denge kurmak mecburiyetinde olduklarını belirtti.

Açıklanan sanayi üretim endeksini de değerlendiren Ergün, "Sanayi üretim endeksinde Eylül ayında yaşanan gerileme, Eylül ayında bayram tatili olması ve çalışma gün sayısında azalma nedeniyledir." dedi.

Eylül ayında üretim endeksinin bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 8,6 azaldığına işaret eden Ergün, Şubat ayında yaşanan azalma ile mukayese edildiğinde yaşanan gerilemenin yüzde 24'lerden yüzde 8,6'ya düştüğünü söyledi. Bakan Ergün, trendin bu şekilde devam etmesi halinde beklentilerinin 2009 yılının son çeyreği itibarıyla yeniden büyüme rakamlarının yakalanması olduğunu söyledi.

"Dolayısıyla bugün sanayi üretim rakamının bir önceki aya göre binde 2 düşmüş olması sanayimizde yeni bir sorunun ortaya çıktığına işaret eden bir tablo değil." diyen Ergün, ekonominin sosyal bir bilim olduğunu ve ekonominin yüzde 60'ının psikoloji olduğunu belirterek şunları kaydetti:

"Olumsuz psikoloji, insanların yatırım, tüketim eğilimini etkiler. Türkiye'de bu konuda büyük çabalar harcayanlar yok değil. "Toplumu nasıl yaparız da karamsarlığa, kötümserliğe sevk ederiz, olumsuz psikoloji oluştururuz?" diyenler var. Bilerek ya da bilmeyerek bazı tavır ve davranışlar buna yol açabilir. Buna yol açmaya kimsenin hakkı yok."

ASO ve TOSYÖV'den “Kobi’ler İçin Yeni Finansman Olanakları ve Fırsatlar” Konulu Panel

2 Kasım 2009

Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticileri Vakfı tarafından “KOBİ’ler için yeni finansman olanakları ve fırsatlar” konulu panel 2 Kasım tarihinde Ankara Sanayi Odası’nda düzenlendi. Panele ASO Başkanı Nurettin Özdebir, TOSYÖV Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ahmet Kurtcebe Alptemoçin, KOSGEB Başkanı Mustafa Kaplan, Halk Bankası Esnaf ve KOBİ Bankacılığı Genel Müdür Yardımcısı Dr. Şahap Kavcıoğlu, Kredi Ganti Fonu Genel Müdürü Hikmet Kurnaz, Hazine Müsteşarlığı Teşvik Uygulama Daire Başkanı Mehmet Yurdal Şahin, Halk Bankası KOBİ Pazarlama-1 Daire Başkanlığı Bölüm Müdürü Caner Teberoğlu, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Metin Kamil Ercan ve çok

sayıda sanayici katıldı.

ASO Başkanı Nurettin Özdebir panelin açılışında yaptığı konuşmada, küresel krizin KOBİ’lerin krediye erişim imkanlarında büyük daralmaya yol açtığını söyledi.

KOBİ’lere yapılacak yardımların zamanında yapılması gerektiğini vurgulayan Özdebir, “Can Suyu” kredilerine benzer bir uygulanmanın yeniden yapılmasını istedi.

KOSGEB Başkanı Mustafa Kaplan da panelde yaptığı konuşmada, KOSGEB’in 2003 yılından bu yana KOBİ’lerin finansmana ulaşmasını kolaylaştıran kredi destek programlarını hayata geçirdiğini söyledi.

Kaplan, geçtiğimiz günlerde çıkan yasayla imalat sektörü yanında hizmet sektörünün KOSGEB desteklerinden yararlanmasının önünün açıldığını açıkladı ve bunun KOSGEB’in kuruluş yasası kadar önemli olduğunu vurgulayarak şunları kaydetti:

“Başvuran ve gerekli şartları taşıyan esnaf ve sanatkarlarla tüm KOBİ’lere ilk 3 ayı ödemesiz, geri kalanı aylık eşit taksitler halinde toplam 15 ay vadeli ve 25 bin TL üst limitli kredi imkanı sunuyoruz. Şahıs işletmelerinde işletme sahibinin kâdın girişimci olması halinde ise kredi üst limitinin 30 bin TL olacak kredi kullanabilecek.

Yeni Kredi Destek paketleriyle ayrıca GAP Bölgesi’ne makine ve teçhizat kredi desteği vereceğiz, acil destek ve cazibe merkezlerini destekleme programında da Diyarbakır pilot il olarak hayata geçecek.”

Nurettin Özdebir "Mesleki ve Teknik Eğitimde Yeni Yaklaşım; Teknoloji Politikaları Paneli"ne Katıldı

19 Kasım 2009

Türkiye Bilişim Derneği tarafından düzenlenen "Mesleki ve Teknik Eğitimde Yeni Yaklaşım; Teknoloji Politikaları Paneli"ne ASO Başkanı Nurettin Özdebir konuşmacı olarak katıldı. 19 Kasım tarihinde gerçekleşen panelin diğer konuşmacıları ise Gazi Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Duran Altıparmak ve Hacettepe Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölüm Başkanı Prof. Dr. Petek Aşkar idi.

Panelde konuşan ASO Başkanı Nurettin Özdebir, işsizliğin Türkiye'nin en temel ekonomik ve sosyal sorunlarının başında geldiğini, özellikle gençler arasındaki işsizlik oranının çok yüksek olduğunu ve sanayide nitelikli eleman sıkıntısı çekildiğini anlattı. İşgücü piyasasında arz ve talebin bir türlü tüm tarafları mem-

nun edecek bir dengeye ulaşmadığını kaydeden Özdebir, bu durumun eğitim sisteminden kaynaklandığını söyledi.

Özdebir, Almanya'da mesleki eğitimin eğitimdeki oranının yüzde 79,6, Macaristan'da yüzde 75, Polonya'da yüzde 74,6, Hollanda'da yüzde 70,1, İtalya'da yüzde 67,4, Fransa'da yüzde 54,1, Türkiye'de ise yüzde 34,3 olduğunu belirtti.

Özdebir şöyle devam etti;

"Bugün işletmelerimizde teknik eğitim fakültesi mezunları öncelikli olarak iş bulabilmekte çünkü biz biliyoruz ki teknik eğitim fakültesinden mezun olanlar gereği kadar teknik bilgiye sahip ve uygulama konusunda tecrübeleri var. Bu ikisi bizim işimizi görüyor."

ASAD Yönetim Kurulu'ndan Özdebir'e Ziyaret

10 Aralık 2009

Ankaralı Sanayici ve İşadamları Derneği (ASAD) Başkanı Abdurrahman Gümrükçü ve Yönetim Kurulu, 10 Aralık tarihinde Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nurettin Özdebir'i makamında ziyaret etti.

Mesleki eğitimin sanayici için çok önemli olduğunu belirten ASO Başkanı Özdebir, yürütülen OSEP projesinin başarılı, fakat yeterli olmadığını bildirdi. YÖK'ün üniversiteye girişte katsayı farkını kaldıran düzenlemesini iptal etme kararının nitelikli eleman ihtiyacını artıracığını vurgulayan Özdebir, "YÖK'ün yapacağı uy-

gulamalarla biz de mesleki eğitime katkımızı devam ettireceğiz. Artık sadece üretimle uğraşmak istiyoruz." dedi. ASAD Başkanı Abdurrahman Gümrükçü ise sanayi için en önemli sorunlardan birinin nitelikli eleman bulunamaması olduğuna dikkat çekerek, Danıştay'ın meslek liseleriyle ilgili kararının bu sıkıntıyı büyüteceğine vurgu yaptı.

Ziyaret sonunda ASAD Başkanı Gümrükçü tarafından Özdebir'e daha önce katıldığı ASAD etkinlikleri fotoğraflarından oluşturulan bir albüm hediye edildi.

Iraklı Sanayicilerden ASO Başkanı Özdebir'e Ziyaret

14 Aralık 2009

Irak Ortadoğu İşkadınları ve İşadamları Derneği Başkanı Sıdika Halıcıoğlu, Erbil Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Dara Jalil Al-Khayat, Duhak Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Ayad Abdulhalim, Diyarbakır Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Üyesi Erkut Temiz ve beraberindeki heyet, ASO Başkanı Nurettin Özdebir'i 14 Aralık tarihinde makamında ziyaret ettiler.

ASO Başkanı Özdebir ziyaret kapsamında yaptığı konuşmada, Türkiye'nin son dönemde diğer komşularıyla olduğu gibi Irak'la da stratejik ticaret işbirliği anlaşmaları bulunduğunu kaydetti. Irak'la olan ticaret hacminin yetersizliğine de dikkat çeken Özdebir, bu ticaret işbirliğinin kardeşliğimize de katkı sağlayacağını söyledi.

Erbil Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Dara Jalil Al-Khayat da yaptığı konuşmada iki ülke arasındaki ticari ilişkilerin son dönemde arttığını, özellikle inşaat ve gıda sektörlerinde büyük iş fırsatlarının olduğunu belirtti.

Irak Ortadoğu İşkadınları ve İşadamları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Sıdika Halıcıoğlu ise dünyanın akla gelmeyen ülkelerinden bile binlerce işadamlarının ticaret yapmaya çalıştığı Irak pazarının değerlendirilmesi konusunda Türk işadamlarının çok geç kaldığını söyleyerek, Türk ekonomisi açısından son derece önem taşıyan bu potansiyelin değerlendirilebilmesi konusunda bundan böyle hiçbir fırsatı kaçırmayacaklarını ifade etti.

ASO Başkanı Özdebir TÜSİAV'ın Yeni Hizmete Giren Ofisini Ziyaret Etti

15 Aralık 2009

ASO Başkanı Nurettin Özdebir, 15 Aralık tarihinde Türk Sanayici ve İşadamları Vakfı'nın yeni hizmete giren ofisinde Başkan Veli Sarıtoprak'ı ziyaret etti.

ASO Başkanı Özdebir, ziyarette yaptığı konuşmada, Veli Sarıtoprak'ın sivil toplum örgütlerinin önderliğini yaptığını, bu anlamda bir marka olduğunu ifade etti. 21. yüzyılda sivil toplum örgütlerinin öneminin her geçen gün arttığını belirten Özdebir, bu örgütlerin siyasi iradeye, devlete ve halka yön verdiğini söyledi.

Son günlerde ülkenin içinde bulunduğu durumun hiç iç açıcı olmadığını, üzücü olaylar yaşandığını belirten Özdebir, bu konuda sivil toplum örgütlerinin herkesi sağduyuya davet etmesi gerektiğini kaydetti.

TÜSİAV Başkanı Veli Sarıtoprak da Özdebir'in ziyaretinden duyduğu memnuniyeti dile getirerek, Vakıflarına verdiği destekten dolayı Özdebir'e şükran belgesi takdim etti.

ASO, Ankaralı Sanayiciyi Sanatla Buluşturmaya Devam Ediyor.

2 Aralık 2009

Ankara Sanayi Odası Kültür Merkezi'nde gerçekleşen, sanatçı Nilay Kan Büyükişleyen'in heykellerinden oluşan "Yaşam'dan Heykel Sergisi"nin açılışı, 2 Aralık tarihinde ASO Başkanı Nurettin Özdebir tarafından yapıldı.

Ankara Sanayi Odası Kültür Merkezi'nde düzenlenen 4 resim sergisinin ardından ilk defa bir heykel sergisinin açılışını yapmaktan mutluluk duyduklarını belirten ASO Başkanı Nurettin Özdebir, ASO'nun 2010 yılında da yeni kültürel etkinliklere ev sahipliği yapmaya devam edeceğini belirtti. Sergideki heykellere büyük ilgi gösteren Özdebir, sanatçı Nilay Kan Büyükişleyen'den heykeller ve heykel yapım teknikleri hakkında bilgi aldı.

Sergi, 2 hafta boyunca Ankaralı sanatseverlerin beğenisine sunuldu.

Alman Heyeti'nden ASO'ya Ziyaret

10 Kasım 2009

Hessen Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği Dış Ticaret Sorumlusu Amin Moawad ve Hessen Agentur Uluslararası ve Ekonomik Kalkınma Sorumlusu Dr. Khaled Snouber, Alman Federal Cumhuriyeti Büyükelçiliği Müsteşarı Markus Lang 10 Kasım tarihinde ASO'ya ziyarette bulundular.

Ziyaret kapsamında Ankara'da bulunan teknoparklar, Ankara'da yatırım yapmanın diğer illere göre avantajları, Ankara'daki lider sektörler, Ankara'da düzenlenen fuarlar hakkındaki soruları yanıtlayan Kürklü, ASO olarak bütün işbirliklerine açık olduklarının altını çizdi. Hessen Agentur Ulusla-

rarası ve Ekonomik Kalkınma Sorumlusu Dr. Khaled Snouber ise Hessen Bölgesi hakkında bilgiler vererek, bölgede yatırım yapmak isteyen potansiyel ortaklar aradıklarını ifade etti. Görüşmelerin sonunda ileriki zamanlarda ASO üyeleri ile Hessen Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği'ne kayıtlı üyelerin bilgilerinin paylaşılması ve ikili iş görüşmelerinin ayarlanması konusunda karara varıldı.

Ziyarette ayrıca, Ankara Sanayi Odası ve Organize Sanayi Bölgelerini tanıtan bir sunum da gerçekleştirildi.

ASO'da KOSGEB İstihdam Kredileri Bilgilendirme Toplantısı Yapıldı

11 Aralık 2009

KOSGEB İstihdam Kredileri Bilgilendirme Toplantısı 11 Aralık tarihinde Ankara Sanayi Odası'nda gerçekleştirildi. ASO Yönetim Kurulu Üyesi Yılmaz Kayaaslan başkanlığında düzenlenen toplantıya KOSGEB Ostim İGEM Merkez Müdürü Mehmet Tezyetiş ve çok sayıda sanayici katıldı.

Yılmaz Kayaaslan yaptığı konuşmada, ASO üyelerinin KOSGEB'den almış oldukları istihdam destek kredilerinin geri ödemelerinden kaynaklanan sıkıntılar ve bunların çözüm önerileri konusunda görüş alışverişinde bulunmak, uygulama esnasında çıkan problemleri yetkililere yansıtmak amacıyla böyle bir toplantının düzenlendiğini ifade etti.

KOSGEB Ostim İGEM Merkez Müdürü Mehmet Tezyetiş de konuşmasında, yürürlüğe giren yeni KOSGEB Kanunu ile hedef ve hizmet kesiminin genişlediğini, sadece imalat sektörüne verilen desteklerin artık imalat dışı sektörleri de kapsayacağını söyledi.

2007 yılında KOSGEB tarafından taahhütlü verilen istihdam destek kredisi uygulamalarıyla ilgili yapılan araştırmalar sonucu işletmelerin gerekli şartları yerine getirip getirmediği hususunda bir liste oluşturduklarını belirten Tezyetiş, desteğin kapsamı, bankalardaki müracaat süreçleri, bankaların desteği, kredinin içeriği ve anlatış şekilleri konusunda anlam farkı ortaya çıktığı için sorunlar yaşandığını kaydetti.

Toplantıya katılan firmalar ise kredi şartlarını çok iyi bilmediklerini, faiz desteğinden yararlanmak isterken tekrar bir kredi kullanarak faiz ödemek durumunda kaldıklarını, bu nedenle bilgilendirmenin bankalar kanalıyla değil, KOSGEB kanalıyla daha doğru olacağını ancak KOSGEB merkezleri/birimleri arasında mutlaka bir uygulama birliğinin olması gerektiğini dile getirdiler.

ASO'dan Halka Arz ve Borsada İşlem Görme Hakkında Bilgilendirme Toplantısı

8 Aralık 2009

Şirketlerin, sermaye piyasasının sunduğu imkanlardan yararlanmasına katkıda bulunmak ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem gören şirket sayısını artırmak amacıyla Ankara Sanayi Odası ile İstanbul Menkul Kıymetler Borsası işbirliğinde halka arzların artırılması kapsamında bir çalışma başlatıldı. Bu kapsamda ASO üyelerinden gelen talepler doğrultusunda 8 Aralık tarihinde "Halka Arz ve Borsada İşlem Görme" hakkında bir bilgilendirme toplantısı gerçekleştirildi.

Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu Üyesi Yılmaz Kayaaslan'ın başkanlığını yaptığı toplantıda, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Kotasyon Müdürü Kudret Vurgun konu ile ilgili bir sunum gerçekleştirdi. Sunumda borsada işlem görmenin avantajları, halka arz ve borsada işlem

görme süreci, halka arz yöntemleri, halka arz edilen hisse senetlerinin kotasyonu, borsa pazarlarında işlem görme şartları gibi konulara değinen Vurgun, sunumunun ardından ASO üyelerinden gelen soruları cevaplandırdı.

ASO Meclis Başkanı Tarık Artukmaç'ın Acı Kaybı

4 Aralık 2009

Ankara Sanayi Odası Meclis Başkanı Tarık Artukmaç'ın babası Macit Hilmi Artukmaç 2 Aralık 2009 tarihinde vefat etti. Macit Hilmi Artukmaç'ın cenazesi 4 Aralık 2009 tarihinde Kocatepe Camii'nde kılınan cenaze namazının ardından toprağa verildi.

Merhum Macit Hilmi Artukmaç'ın cenaze törenine ASO Başkanı Nurettin Özdebir, ASO Yönetim Kurulu üyeleri, ASO Meclis üyeleri ile çok sayıda Ankaralı sanayici ve ailesi katıldı.

Ankara Sanayi Odası olarak merhuma Allah'tan rahmet, Artukmaç ailesine başsağlığı dileriz.

ASO Genel Sekreterliğine Vedat Kahyalar Atandı

ASO yeni Genel Sekreteri Vedat Kahyalar oldu. Aralık ayı Meclis Toplantısı'nda kısa bir konuşma yaparak kendini tanıtan Kahyalar yeni görevine başladı.

1958 yılında Adana'da doğan Ankara Sanayi Odası Genel Sekreteri Vedat Kahyalar, 1982 yılında Çukurova Üniversitesi Makine Mühendisliği bölümünden mezun olmuş ve

1999 yılında Sakarya Üniversitesi İşletme Bölümü "yönetim ve organizasyon" masterı yapmıştır.

Mağazacılık, pazarlama ve inşaat sektörlerinde faaliyet gösteren Vedat Kahyalar, 2004-2009 yıllarında Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu (OSBÜK) Bölge Müdürleri Komisyon Üyeliği ve 2007-2009 yıllarında Çukurova Kalkınma Ajansı Kalkınma Kurulu Üyeliği yapmıştır. Kahyalar ayrıca 1982 yılından beri TMMOB Makine Mühendisleri Odası Adana Şubesi Üyeliği görevine de devam etmektedir.

2004-2009 yıllarında Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü görevinde bulunan Vedat Kahyalar, 2006 yılında "Toplam Kalite Yönetimi ve Verimlilik" adlı bir kitap da yayımlanmış, çeşitli okullarda ve mesleki eğitim merkezlerinde dersler vermiştir. Yönetim, liderlik, başarı ve kalite konularında seminerler veren Kahyalar'ın kaleme aldığı makaleler çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlanmıştır.

ASO Genel Sekreter Yardımcısı Ali Ziya Sülünbe Emekli Oldu

Ankara Sanayi Odası'nda 12 yıldır Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev yapan Ali Ziya Sülünbe emekli oldu. 30 yılı aşkın süredir ASO'ya hizmet veren Sülünbe, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Ortak Eğitim ve Kariyer Geliştirme Koordinatörlüğü görevine atandı.

Ali Ziya Sülünbe'ye ASO'ya verdiği hizmetleri nedeniyle teşekkür eder, yeni görevinde başarılar dileriz.

Avrupa Birliği Uygulamaları Çerçevesinde Fikri Mülkiyet Hakları Kılavuzu

Ankara Sanayi Odası, yaptığı yayınlar ve düzenlediği eğitim faaliyetleri ile fikri mülkiyet haklarının korunması ve sanayicilerin bu kapsamda bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla yoğun çaba göstermektedir.

Ülkemizde fikri mülkiyet haklarının korunması konusundaki çalışmalar, AB mevzuatına uyum çalışmalarıyla birlikte hızlanmış olmasına rağmen işletmelerimiz, bu uyum çalışmalarının hızına yetişememekte; mevzuat hakkındaki bilgisizlik, kasıtlı olmasa da fikri mülkiyet haklarının ihlali ve işletmelerimizin büyük zararlara uğramasına neden olmaktadır.

Fikri mülkiyet hakları konusundaki bilgi eksikliği, sanayicilerimizin teknoloji geliştirme ve inovasyon yapma konusunda geri adım atmalarına sebep olmakta, elde edilen yeni bilgilerin korunamayacağı endişesiyle üniversite-sanayi işbirliğinin gelişmesini de engellemektedir. Bu nedenle, Ankara Sanayi Odası (Konsorsiyum Lideri), Anvers-

Waasland Ticaret ve Sanayi Odası ve Çaycuma Sanayi ve Ticaret Odası ile birlikte hayata geçirilmiş "Fikri Sınai Mülkiyet Hakları" konusundaki projemizin son aşamasına gelmiş olup, "Avrupa Birliği Uygulamaları Çerçevesinde Fikri Mülkiyet Hakları Kılavuzu" ve CD'si Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanmıştır. Basılan bu yayın, ilgili birçok kurum ve kuruluşa, üniversitelere, kütüphanelere, sanayi odaları, ticaret odaları, sanayi ve ticaret odalarına, sivil toplum kuruluşlarına, belediyelere gönderilmiştir.

Bu kılavuz, Türk iş çevrelerine fikri mülkiyet konularıyla ilgili pratik bilgi ve tecrübeleri aktarmak amacıyla Flaman patent ve ticari marka avukatları, uzmanlaşmış hukuk firmaları ve deneyimli KOBİ'ler tarafından kaleme alınmıştır. Firmaların bilincinin artırılması, Türk sanayicilerinin bilgilendirmesi ve farkındalığının artırılması amaçlanmıştır. Kılavuz 4 bölümden oluşmaktadır.

- 1. Bölüm: AB'de fikri mülkiyet haklarının son durumu**
- 2. Bölüm: Fikri mülkiyet haklarına uzmanlaşmış patent ve marka ofisleri açısından bakış**
- 3. Bölüm: Fikri ve sınai mülkiyet hakları ve sözleşme yönetimi**
- 4. Bölüm: Belçika şirketlerinin fikri mülkiyet hakları alanındaki deneyimlerinden kısa örnek vaka'lar**

Faydalı olacağını düşündüğümüz bu çalışmaya www.aso.org.tr web sayfamızdan ve basılı versiyonuna Odamızdan ulaşılabileceği amacıyla üyelerimizin bilgisine sunulmaktadır.

Odamız Eğitim Atölyesi tarafından Kasım-Aralık 2009'da gerçekleştirilmiş olan eğitimlerle ilgili bilgilere aşağıda yer verilmiştir:

Satış ve Pazarlama Teknikleri Eğitimi

(3-4 Kasım 2009, 10-11 Kasım 2009, 12-13 Kasım 2009, 8-9 Aralık 2009)

Kasım-Aralık 2009 döneminde, Odamızca düzenlenmiş olan Satış ve Pazarlama Teknikleri eğitimlerimiz yoğun olarak devam etmiştir. Bu iki ay içinde, eğitim 4 kez gerçekleştirilmiştir. Satış-Pazarlama ve Marka Danışmanı Cem Küçüktepepınar'ın vermiş olduğu eğitimlere 60 kişi iştirak etmiştir.

Kurumsal Tanıtım ve Halkla İlişkiler Eğitimi **(11 Aralık 2010)**

13-14 Ekim 2009 tarihinde Odamızca Kurumsal Tanıtım ve Halkla İlişkiler Eğitimi gerçekleştirilmiştir. Bu eğitimde, katılımcılarımıza, kurumların "var olan imajları" ile "zannedilen imajları" arasındaki farklar, işletmelerin kendilerini tutarlı, dengeli ve sürekli iletişimle anlatmalarının önemi, her geçen gün artan yoğun rekabet ortamı ve zorlu iş dünyasında işletmeler açısından güçlü bir duruş; yüksek standartlarda profesyonelleşen çevrelenen bir görüntü, davranış modeli, güven ve liderliğin nasıl sağlanacağı hakkında bilgiler verilmiştir.

Katılımcılarımızdan gelen talepler sonucu, söz konusu eğitimin uygulamalarının yapıldığı bir atölye çalışması gerçekleştirilmiştir. 11 Aralık 2009 tarihinde gerçekleştirilmiş olan Kurumsal Tanıtım ve Halkla İlişkiler Atölye Çalışması'nda, teorik olarak verilmiş bilgilerin uygulamaları, "Halkla İlişkiler Kampanyası" nasıl hazırlanır, kampanya hazırlamanın takip ettiği süreç nedir, Basın bülteni nasıl yazılır gibi konular uygulamalı olarak verilmiştir. Atölye çalışmasına; Halkla İlişkiler, Reklamcılık, İşletme, vb. alanlarda bilgi birikimi olan; formal ve informal eğitim almış olan kişiler katılmıştır.

GÜNCELLENEN İLETİŞİM BİLGİLERİ

ASO EĞİTİM ATÖLYESİ:

Tel: 0 312 417 12 00 / 1323 - 1324 - 1325

Faks: 0 312 417 52 05

E-mail: egitim@aso.org.tr

Eğitim Atölyesi Sorumlusu: Meltem KAYA

İnsan Kaynakları Müdürü: Tanju ÇETİN

Heykeltıraş Sanatçısı Nilay Kan Büyükişleyen

Öncelikle sizi tanıyarak başlayabilir miyiz?

1950 Ankara doğumluyum; ilkokulun ilk iki senesini Ankara'da okudum., kurmay subay olan babam Napoli'de Nato'ya tayin olduğu için ilkokulun devamını orada okudum. Ortaokul ve liseyi ise İstanbul'da bitirdim. 1966 senesinde, 16 yaşındayken Akademi'ye girdim. Mezuniyet sonrası sanat tarihi öğretmenliği yaptım, sonra Marmara Üniversitesi'ne araştırma görevlisi olarak girdim. Üniversite'nin heykel bölümünün kurucularındanım, sırası ile bütün akademik aşamalardan geçtim ve şu an Marmara Üniversitesi Heykel Bölüm Başkanıyım.

Heykel sanatı temelinde bir değerlendirme yapacak olursak bugün Türkiye'deki yaklaşımları ve sanat algısını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Heykel, çeşitli şekillerde incelenebilir Türkiye'de. Bir; üç boyutlu sanat yapıtı olarak inceleyebiliriz heykeli, ki bu tüm bienallerde, çağdaş sanat yapıtlarında artık heykel değil, üç boyutlu iş anlamındadır. İkincisi galeri sanatı olarak inceleyebiliriz; galerilerde heykel sergileri çok fazla tercih edilmez çünkü taşınması, sergilemesi zordur. Koleksiyonerler de hala resimde olduğu gibi alma durumuna geçmiş değiller. Çünkü heykel yer kapladığı için koruması zor, değer

kazanması zor bir sanat olayı. Üçüncüsü de anıtlar, dış mekan heykelleri. Tabii en büyük eksikliğimiz burada. Heykel, şu anda olması gereken yerde değil Türkiye'de. Hele şu son yıllarda daha da geriye gitmekte.

Resim ve sanat tarihi öğretmenliği de yaptınız. Söz konusu yaratıcılık olduğunda eğitim sizce bu noktada ne kadar etkili? Eğitim sistemimiz bu yeteneği ortaya çıkartmayı amaçlayan bir disiplin anlayışı mı getiriyor yoksa bu yetenekleri kalıplar içinde eritiyor mu?

Diğer bölümler, diğer üniversiteler için genel olarak bir söz söyleyemem ama Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve özellikle başkanlığını yaptığım heykel bölümünde çok iyi bir eğitim veriyoruz. Benim yönetmediğim dönemlerde de bu böyleydi yani bundan dolayı kendime pay çıkarıyor değilim. Yeteneklerini ortaya çıkaracak, ustabaşı değil, bir sanatçı olacak şekilde yetiştiriyoruz çocukları. Diğer fakültelerde ve diğer bölümlerde nasıl yetiştirildiği o bölümün yöneticisine göre değişkenlik gösteriyor, bu bir gerçek. Türkiye'de birkaç üniversite dışında -heykel için konuşuyorum diğer konularda konuşamam- çok fazla bir eğitim verildiğini zannetmiyorum.

Çağ değiştiği için tabii artık her şey bir sanat yapıtı. Mondrian'ın "Uygarlık en üst düzeye geldiği zaman sanat ortadan kalkacaktır." diye bir sözü vardır. Biz de bu söze doğru gidiyoruz. Çünkü artık bütün sınırlar kalktı sanat yapıtları arasında.

Heykel sanatı çoğunlukla mimarlıkla ilişkilendiriliyor ya da bugün olduğu gibi endüstriyel tasarımcılıkla yan yana görülüyor. Bu durum heykel sanatı için nasıl bir durum ortaya koyuyor? Heykelin tek başına bağımsız bir sanat dalı olarak düşünülmemesinin nedeni nedir?

Çağ değiştiği için tabii artık her şey bir sanat yapıtı. Mondrian'ın "Uygarlık en üst düzeye geldiği zaman sanat ortadan kalkacaktır." diye bir sözü vardır. Biz de bu söze doğru gidiyoruz. Çünkü sanat yapıtları arasında artık bütün sınırlar kalktı. Resim, heykel, mimarlık, grafik, fotoğraf hepsi birbirine karışmış durumda, bir bütün oluştu. Hepsinin karışımından sanat yapıtları çıkıyor. Dolayısıyla bu resimdir, bu heykeldir tanımı yavaş yavaş ortadan kalkmaya başladı, heykel de bundan nasibini alıyor. Ancak, biz verdiğimiz eğitimde bunu hiçbir zaman yok etmedik. Üç boyutlu sanat yapıtı ile heykel aynı düzlemde yer alıyor fakat bunun bir aşaması var. Mutlaka heykeli ayrı tutarak eğitimi veriyoruz; öğrenci bir yere geldikten sonra o artık diğer sanat olayları ile birlikte karışabiliyor, onu da engellememiz söz konusu değil. Çağ değişti, mecburuz o şekilde gitmeye çünkü biz de yapıtlarımızı artık öyle götürüyoruz. Heykel sanatı, yine heykel sanatı olarak da yer alıyor; çağdaş üç boyutlu sanat yapıtı olarak da sergilerde, bienallerde, etkinliklerde yerini koruyor. Tasarımcılıkla, endüstri tasarımı ile yan yana görüldüğü konusuna gelince... Artık sınırlar kalmadığı için her şeyle yan yana görülebilir. Tarih boyunca heykelin mimarlıkla bağlantısı olmuş ancak şu anda Türkiye'de heykel, mimarlıktan tamamen kopmuş durumda. Ancak Avrupa'da, yurtdışında öyle değil; tüm yapıların önünde mutlaka heykel var fakat Türkiye'de gökdelenler, heykel ötesi binalar yapılıyor ama hiçbir binanın ne içinde ne dışında ne de yanında heykel veya üç boyutlu sanat yapıtı veya

rölyefler, duvar çalışmaları yer almıyor. Bizim Türkiye'deki en büyük eksikimiz bu.

Şehirlerde her geçen gün meydanlara konulan heykel çalışmaları tartışmaları da beraberinde getiriyor. Sizce kamuya açık alanlara yerleştirilen heykeller için nasıl bir süreç işlemeli? Yerel yönetimlerin mi heykeli yapan sanatçının mı yoksa kamunun ortak beklentilerinin mi dikkate alınması gerekiyor bu süreçte?

Türkiye'de heykeldeki en büyük sorun, meydanlara ve açık alanlara, kamusal alanlara konan heykeller. Çünkü bunlar çoğunlukla yetkin kişiler tarafından yapılmıyor. Tekstilciler, resim öğretmenleri, seramikçiler gibi meslek dışındaki kişiler yapıyor bu heykelleri. Öncelikle belediyeler veya devlet yani Kültür Bakanlığı mutlaka heykeltıraşlardan, sanat tarihçilerinden, konunun uzmanı kişilerden oluşan bir komisyon oluşturmalı ve heykeller bu komisyonun üyelerinin çoğunluğunun onay vermesi şartıyla meydanlara konulmalı. O yörenin, o beldenin belediye başkanının keyfine göre veya kültür bakanının, müsteşarının zevkine göre heykeller konamaz, bir komisyondan geçmesi lazım. Bu konuda yetkin olmayan kişilere yaptırırlar heykelleri ve heykel denemeyecek kadar berbat şeyler çıkıyor ortaya. Bunların meydanlarda, açık alanlarda, binaların cephelerinde yer almasını hiç doğru bulmuyorum. Özellikle Atatürk'e benzemeyen Atatürk heykellerinin, Atatürk masklarının, Atatürk rölyeflerinin kesinlikle kaldırılıp yerine Atatürk'e benzeyenlerinin konması lazım diye düşünüyorum. Biz Atatürk felsefesi ile yetişmiş bir gençliğiz; Atatürk ilkelerine son derece bağlı biriyim ve Atatürk'ün bu heykellerle saygınlık kazanmadığını tam tersine kaybettiğini düşünüyorum. Onun için Atatürk'ü bir simge olarak koruyabiliriz, orada sadece bir taçla bile Atatürk'ü betimleyebiliriz ama Atatürk'e benzemeyen heykeller üzerinde

Hiçbir binanın ne içinde ne dışında ne de yanında heykel veya üç boyutlu sanat yapıtı veya rölyeşer, duvar çalışmaları yer almıyor. Bizim Türkiye'deki en büyük eksiğimiz bu.

özellikle duruyorum. Bu heykellerin yetkililer tarafından kesinlikle açık alanlara konmaması, koydurulmaması lazım; ona göre heykeltıraş seçmeleri gerekir. Bir kere heykeltıraşın heykel bölümü mezunu olması ve bu tip işleri yapmışsa bir portfolyosunun olması gerekir. Bir de sadece Atatürk heykelleri değil, diğer kurtuluş savaşı görüntüleri de var. Bir profesör bile kötü heykel yapabiliyor. Onun için o heykelin yapılış sırasında denetlenmesi lazım. Komisyonun heykel iyi oluyor mu olmuyor mu diye yapılırken bakması, mutlaka heykelin başından sonuna denetlenmesi ve bittikten sonra da parasının ödenmesi lazım ya da yarışma ile yapılabilir.

Sonuç olarak, heykelde ucuz yol tercih edilmemeli. Bir İngiliz atasözü var; "Ucuz şey yiyecek kadar zengin değilim." Hele hele heykelin ucuzu olamaz. Bir tane yaptırırsın ama en mükemmel, en iyi şekilde yaptırırsın. Heykelin ucuzuna kaçılırsa sokaklar çöplük dolar. Belediyelerin kötü heykeller yaptırımamalarını ve bunları alanlara, meydanlara koymamalarını öneriyorum.

Türk resim ve heykel sanatının dünyadaki konumuna ilişkin değerlendirmelerinizi alabilir miyiz? Dünya sanat tarihi içindeki yerimiz bugün bulunduğumuz noktada ne ifade ediyor?

Türk resim ve heykel sanatının dünyada çok fazla bir yeri olduğunu düşünmüyorum. Bunda da hükümet politikalarının etkisi var. Çünkü sanatın para getiren, kültürü ortaya çıkaran bir meta olduğunu düşünmüyorlar yöneticiler. Bunun tamamen lüks, lüks isteklere yönelik gereksiz bir şey olduğunu düşünüyorlar. Oysa ki İtalya'nın gelirinin yüzde 20'si sanat eserlerinden ve o sanat eserlerini görmeye giden turistlerden. Bizde mesela güzelim Yunan şehirleri var, eski antik şehirler var; bir teki yerinde yoktur. Gelip ne göreceğiz orada? Çok fazla göreceği bir şey yok; müze yok, devlet müze oluşturmuyor. Resim vermek için can atan binlerce sanatçı

varken müzecilik Türkiye'de yok. Bir tek İstanbul Modern açıldı ama işte modern bir koleksiyon, müze denemez. Sakıp Sabancı'nın müzesi var. O da yabancı sergilere evsahipliği yapıyor, aynı şekilde Pera Müzesi. Ancak bu, büyükçe galerilerin müze adı altında sanata el vermeleridir. Devletin kuracağı, yurtdışından yeni, çağdaş sanatçılardan alacağı eserlerle oluşturacağı müzeler tabii ki kabul görecektir ve dünya kamuoyu da görmeye, ziyaret etmeye gelecektir. Hiçbir hükümet sanatın para getirdiğinin, paraya dönüştüğünün, gelir sağladığının farkında değil. Son derece cahil bir yönetim bizi yönetiyor; sadece bu dönemde değil, her dönemde. Onun için Türk resminin ve Türk heykelinin dünya standartları içerisinde bir yere gelmesi mümkün değil. Ufak tefek çabalarla bir yere getirmeye çalışıyoruz ama bence dünya standardı içerisinde Türk resmi ve heykeli diye bir şey yok.

Peki sanatsal olarak kıyaslama yapıldığında?

Sanat eğitimi olarak kıyaslama yaptığımızda yurtdışından çok daha iyiyiz, bu çok acı değil mi? Ciddi bir eğitim veriyoruz. Bu işe gönül vermiş birkaç kurum çok iyi eğitim veriyor, çok iyi sanatçılar yetişiyor ama ortam olmayınca o güzelim sanatçılar gidiyor başka işlerde çalışıyorlar.

Son olarak ilave etmek istediğiniz bir şey var mı?

Bu güzel sorulardan sonra benim eklemek istediğim fazla bir şey yok ama sonuç olarak yine bütün yük yöneticilere düşüyor. Yöneticilerin sanata mutlaka elvermesi, bunun kültürümüzün bir parçası olduğunu ve sanat dilinin bütün dünya üzerinde tek bir ortak dil olduğunu anlamaları gerektiğini düşünüyorum. Ancak öyle olduğu zaman sanat bir yere gelecek.

ÇUHADAROĞLU

Alüminyum Sistemleri

İsmimiz Referansımızdır...

ÇUHADAROĞLU 56 yılın tecrübesiyle; Alüminyum Doğrama, Cephe Kaplama Sistemleri, Özel Sistem Serileri, Kompoze Cephe Kaplama Sistemleri, Otomatik Kapılar, Alüminyum Aksesuarları, Kapı Pompa ve Mekanizmaları, Alüminyum, Yangına ve Patlamaya Dayanıklı Güvenlik Ürünleri, Isı ve Ses Yalıtımı Kapı-Pencere Sistemleri, Alüminyum Korkuluk Sistemleri alanlarında hizmet vermektedir.

Merkez: Hürriyet Mah. Cemil Bengü Cad. No:41 34403 Kağıthane / İstanbul / Türkiye Tel: 0212 224 20 20 (pbx) Faks: 0212 224 20 40

Fabrika: Yakuplu Köyü Yolu 34900 Büyükçekmece / İstanbul / Türkiye Tel: 0212 875 35 80 (pbx) Faks: 0212 875 11 08

www.cuhadaroglu.com • metai@cuhadaroglu.com

...bir **ÇUHADAROĞLU** Holding kuruluşudur

ASOBÜLTEN

RESMİ GAZETE ÖZETLERİ (27.10.2009-08.01.2010)

27.10.2009-27389

- Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Anonim Şirketi Satım ve Kiraya Verme Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

28.10.2009-27389

- Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 55)
- Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tarife

30.10.2009-27391

- Orman Sayılan Alanlarda Verilecek İzinler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 2009/15954 sayılı "Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşması"na Katılmamız Hakkında Karar

31.10.2009-27392

- Gümrük Laboratuvarlarının Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik

01.11.2009-27393-1. MÜKERRER

- 17/10/2009 Gün Ve 27379 Sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan 12/10/2009 Gün ve 2009/15513 Sayılı 2010 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyon ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı Ekim 2010 Yılı Programı

03.11.2009-27395

- Türk Standardları Enstitüsü'nün Onaylanmış Kuruluş Olarak Görevlendirilmesine Dair Tebliğ

04.11.2009-27396

- Çevre Denetimi Yönetmeliği ve Çevre Kanunu'nca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik Kapsamında Çevre Görevlilerine, Çevre Danışmanlık Kurum ve Kuruluşlarına Yeterlik Verilmesi Hakkında Tebliğ

07.11.2009-27399

- Kimlik Paylaşımı ve Adres Kayıt Sistemi Üzerinden Alınan Bilgiler Karşılığında Katılma Payı Ödenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ
- Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkilerde Bandrollü Ürün İzleme Sistemi Genel Tebliği Seri No: 6

10.11.2009-27402

- Kimyasalların Envanteri ve Kontrolü Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

11.11.2009-27403

- Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü ve Bağlı Dağıtım Şirketlerinin 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü Maddesinin (G) Bendi Kapsamında Yapacağı Mal ve Hizmet Alımları Hakkında Yönetmelik

- Gümrük Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tarife) (Seri No: 12)

12.11.2009-27404

- Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Yapı Malzemeleri Yönetmeliği (89/106/EEC) Kapsamında Era Yönetim Danışmanlığı Hizmetleri Ltd. Şti.'nin Onaylanmış Kuruluş Olarak Görevlendirilmesine Dair Tebliğ (No: YIG/2009-09)

- Yapı Malzemeleri Yönetmeliği (89/106/EEC) Kapsamında Türk Standardları Enstitüsü'nün Onaylanmış Kuruluş Olarak Görevlendirilmesine Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: YIG/2009-10)

- Kıymetli Maden Standartları ve Rafinerileri Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No:2009/1)

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2009/35)

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2009/36)

- Gümrük Genel Tebliği (Yatırım Teşvik) (Seri No: 9)

14.11.2009-27406

- Otomatik Olmayan Tartı Aletleri Yönetmeliği'nde (90/384/AT) Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

- Elektrik Piyasasında Üretim Faaliyetinde Bulunmak Üzere Su Kullanım Hakkı Anlaşması İmzalanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

- Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 392)
- Szutest Teknik Kontrol ve Belgelendirme Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi'nin Onaylanmış Kuruluş Olarak Görevlendirilmesine Dair Tebliğ (SGM: 2009/19)

- İşverenlere Verilen Devlet Yardımı, Teşvik ve Desteklerde Sosyal Güvenlik Kurumundan Alınacak Borcu Yoktur Belgesinin Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ

19.11.2009-27411

- 2009/15565 Sayılı Kamu Alacakları İçin Uygulanan

Gecikme Zammı Oranının Yeniden Belirlenmesine İlişkin Karar

- 2009/15581 Gümrük Müsteşarlığı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü Tarafından, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü Maddesinin (B) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Esaslar

- 2009 Yılı Ürünü Kütlü Pamuk, Yağlık Ayçiçeği, Soya Fasulyesi, Kanola, Dane Mısır, Aspir ve Zeytinyağı Üreticilerine Destekleme Primi Ödenmesine İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı Uygulama Tebliği (Tebliğ No: 2009/58)

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (2009/37)

20.11.2009-27412

- Gıda ve Yem Amaçlı Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerinin İthalatı, İşlenmesi, İhracatı, Kontrol ve Denetimine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

21.11.2009-27413

- Bitki Koruma Ürünlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

- Tahsilat Genel Tebliği Seri: C Sıra No: 1

- Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) (Seri No: 74)

- Bazı Tebliğlerde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2009/3)

- Otobiodizel'e İlişkin Teknik Düzenleme Tebliği (Akaryakıt Seri No: 18)

22.11.2009-27414

- 2006/4 Sayılı Tebliğ Kapsamındaki Devlet Yardımlarının Bilgisayar Veri İşleme Tekniği Yoluyla Uygulanmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2009/14)

25.11.2009-27417

- İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Tehlike Sınıfları Listesi Tebliği

26.11.2009-27418

- Pan Avrupa Akdeniz Menşe Kümülyasyon Sistemi Kapsamı Ticarete Eşyanın Tercihli Menşenin Tespiti Hakkında Yönetmelik

- Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

- Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

- Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

01.12.2009-27419

- Gümrük Vergisi Askıya Alınması ve Avrupa Birliği Tarafından Tarife Kontenjanı Açılması Planlanan Ürünlerle İlişkin Tebliğ

03.12.2009-27421-1.MÜKERRER

- 2009/15631 Sayılı Beşeri İlaçların Fiyatlandırılmasına Dair Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar

04.12.2009-27422

- İşletme Belgesi Hakkında Yönetmelik

05.12.2009-27423

- Ücret, Prim, İkramiye ve Bu Nitelikteki Her Türü İstihkakın Bankalar Aracılığıyla Ödenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik

- Gümrük Genel Tebliği (Gümrük Kontrolü Altında İşleme) Seri No: 3

- 2009/19 Sayılı Türkiye'de Saydamlığın Artırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi Stratejisi'ne İlişkin Başbakanlık Genelgesi

- Katma Değer Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 113)

- Gümrük Genel Tebliği (Gümrük Antrepo Rejimi) (Seri No: 18)

- Elektrik Piyasası Kanunu'nun 11'inci Maddesi Uyarınca 2010 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ

- Elektrik Piyasası Kanunu'nda Değişiklik Yapılması ve Doğalgaz Piyasası Hakkında Kanun'un 9'uncu Maddesi Uyarınca 2010 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ

- Petrol Piyasası Kanunu'nun 19'uncu Maddesi Uyarınca 2010 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ

- Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 16'ncı Maddesi Uyarınca 2010 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ

06.12.2009-27424

- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2009/11)

- İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2009/18)

08.12.2009-27426

- Ortez-Protezleri İsmarlama Olarak Üreten ve/veya Uygulayan Merkezler ile İşitme Cihazı Satış ve Uygulaması Yapan Merkezler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

- Meyer Uluslararası Uygunluk Değerlendirme Hizmetleri Limited Şirketi'nin Tıbbi Cihaz Yönetmeliği Kapsamında Onaylanmış Kuruluş Olarak Görevlendirilmesine Dair Tebliğ

09.12.2009-27427

- Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali

Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

10.12.2009-27428

- Gümrük Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Gümrük İşlemleri) (Seri No: 75)

11.12.2009-27429

- 951 Madencilik Sektöründeki Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Komisyonu Kurulmasına İlişkin Karar

- 2009/15639 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Vizenin Karşılıklı Olarak Kaldırılmasına Dair Anlaşmanın Onaylanması Hakkında Karar

- 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 25'inci Maddesine Göre 2010 Yılında Uygulanacak Olan İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: TRKGM-2009/2)

- 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 22'inci ve Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri Yönetmeliği'nin 5'inci Maddelerinde Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: TRKGM-2009/3)

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2009/38)

- Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesi Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

- Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ

12.12.2009-27430

- 2009/15618 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan "Hizmet ve Hususi Pasaport Hamilleri İçin Vizenin Karşılıklı Olarak Kaldırılmasına Dair Anlaşma"nın Onaylanması Hakkında Karar

15.12.2009-27433

- Yurtdışı Tebligat ve İstinabe Taleplerinde Uygulanması Gereken Usul ve Esaslara Dair Tebliğ

16.12.2009-27434

- Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği

17.12.2009-27435

- 2009/15641 Marmaray Projesi Kapsamındaki Bazı İşlerde Fiyat Güncellemesi Yapılması Hakkında Karar

- Yıllık Yatırım Programında Yer Alan Projelere Dış Finansman Sağlanmasına İlişkin Esas ve Usullere Dair Tebliğin Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Tebliğ

19.12.2009-27437

- Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2009/39)

- Seri: I, No: 26 Sayılı Hisse Senetlerinin Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar

Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: I, No: 37)

- Seri: I, No: 36 Sayılı Oydan Yoksun Paylara İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: I, No: 38)

- Seri: I, No: 31 Sayılı Birleşme İşlemlerine İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: I, No: 39)

- Seri: III, No: 10 Sayılı Katılma İntifa Senetleri İhracına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: III, No: 39)

- Seri: III, No: 19 Sayılı Gayrimenkul Sertifikalarının Kurul Kaydına Alınmasına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: III, No: 40)

- Seri: III, No: 27 Sayılı Kar e Zarar Ortaklığı Belgelerinin Kurul Kaydına Alınmasına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: III, No: 41)

- Seri: VI, No: 4 Sayılı Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VI, No: 25)

- Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanacak Azami Faiz Oranları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2009/9)

- Uluslararası Banka Hesap Numarası Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2009/10)

21.12.2009-27439

- 5941 Sayılı Çek Kanunu

22.12.2009-27440

- Reeskont ve Avans İşlemlerinde Uygulanacak Faiz Oranlarının Tespiti

22.12.2009-27440

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (2009/40)

23.12.2009-27441

- 2009/15684 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Vizenin Karşılıklı Olarak Kaldırılmasına Dair Anlaşma'nın Onaylanması Hakkında Karar

- 2009/15656 Kibrit İthalatında Korunma Önlemi Uygulanmasına İlişkin Karar

- Tasfiye İşletme Bölge Müdürlükleri Hizmet Tarifesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

24.12.2009-27442

- Çevre Kanunu'nca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

- Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi

25.12.2009-27443

- Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

- Türk Standardları Enstitüsü'nün Onaylanmış Kuruluş Olarak Görevlendirilmesine Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: SGM-2009/20)

- Türk Loydu Vakfı İktisadi İşletmesinin Onaylanmış Kuruluş Olarak Görevlendirilmesine Dair Tebliğ (No: SGM-2009/21)
- 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16'ncı Maddesinin Birinci Fıkrasında Öngörülen İdari Para Cezası Alt Sınırının 31/12/2010 Tarihine Kadar Geçerli Olmak Üzere Artırılmasına İlişkin Tebliğ (No: 2010/1)

26.12.2009-27444

- Anonim ve Limited Şirketlerin Sermayelerini Yeni Asgari Miktarlara Yükseltme Sürelerinin Uzatılmasına İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İçticaret: 2009/3)

29.12.2009-27447

- 2009/15686 İhracat, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar
- Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 273)
- Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 393)
- Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) (Seri No: 76)

30.12.2009-27448

- Ölçü ve Ölçü Aletlerinden Alınacak Muayene ve Damgalama Ücret Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Belirli Tekstil Ürünleri İthalatında Gözetim ve Korunma Önlemlerine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
- Yurtdışında Gerçekleştirilen Fuar Katılımlarının Desteklenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2009/5)
- Tek Taraflı Kontrol Sistemi Kapsamında Kotaya Tabi Tekstil Ürünlerine Ait Kotaların Dağıtımı ve Yönetimine İlişkin Tebliğ (No: 2010/1)
- Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

31.12.2009-27449

- Tütün Mamullerinin Zararlarından Korumaya Yönelik Üretim Şekline, Etiketlenmesine ve Denetlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Değerli Kağıtlar Kanunu Genel Tebliği (Sayı: 2009-3)
- Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 53)
- Harçlar Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 60)
- Harçlar Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 61)
- Asgari Ücret Tespit Komisyonunun 29/12/2009 Tarihli ve 2009/1 Sayılı Kararı

31.12.2009-27449-2. MÜKERRER

- 2009/15710 İthalat Rejimi Kararına Ek Karar
-2009/15711 Akrilonitril İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar
-2009/15719 Klimaların Üretiminde Kullanılan Kompresörlerin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar
- Yurtiçinde Düzenlenen Uluslararası Fuarlara İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/1)
- Harp Silahları, Bunların Aksam ve Parçalarının İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/2)

- Radyoaktif Maddeler ile Bunların Kullanıldığı Cihazların İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/3)
- Yüksek Yoğunluklu Tadlandırıncıların İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/4)
- Haritalar ve Harita Bilgisi İçeren Eşyanın İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/5)
- İthalinde Garanti Belgesi Aranacak Maddelere İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/6)
- Karayolu Taşıt Araçlarının İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/7)
- Sivil Hava Taşıtlarında Kullanılmaya Mahsus Maddelerin İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/8)
- Kullanılmış veya Yenileştirilmiş Olarak İthal Edilebilecek Bazı Maddelere İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/9)
- Banknot ve Benzeri Kıymetli Evrakta Mahsus Kağıtların İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/10)
- Bazı Patlayıcı Maddeler, Ateşli Silahlar, Bıçaklar ve Benzeri Aletlerin İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/11)
- Çift Kullanımlı Malzeme ve Teknolojilere Dair Nihai Kullanım Sertifikalarının Kayda Alınmasına İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/12)
- İşçi Sağlığını ve İş Güvenliğini Etkileyen Bazı Maddelerin İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/13)
- Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/14)
- Bazı Tekstil ve Konfeksiyon Ürünlerinin Denetimine İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/15)
- Gübre İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/16)
- Kimyasal Silahlar Sözleşmesi Ekinde Yer Alan Kimyasal Maddelerin İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/17)
- Otonom Tarife Kontenjanı Açılması ve Gümrük Vergilerinin Askıya Alınmasına İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/18)
- Genelleştirilmiş Tercihler Sistemine İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/19)
- Bazı Maddelerin İthalatının İzlenmesine İlişkin Tebliğ (İthalat: 2010/20)
- Tekstil ve Konfeksiyon İthalatının Kayda Alınmasına İlişkin 2009/21 Sayılı İthalat Tebliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Tebliğ
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin 2005/2 Sayılı Tebliğ'de Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin 2005/16 Sayılı Tebliğ'de Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin 2006/7 Sayılı Tebliğ'de Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin 2007/12 Sayılı Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin 2008/2 Sayılı Tebliğ'de Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin 2008/14 Sayılı Tebliğ'de Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin 2009/7 Sayılı Tebliğ'de Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ

- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (No: 2010/1)
- Türk Standardları Enstitüsü Tarafından Uygunluk Değerlendirmesi Yapılan Ürünlerin İthalatına Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/1)
- İthalatta Kontrolü Dış Ticarete Standardizasyon Denetmenleri Tarafından Yapılan Tarım Ürünlerine Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/2)
- Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalatına Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/3)
- Sağlık Bakanlığı'ndan Özel İzin Alınması Gereken Maddelerin İthalatına Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/4)
- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın Denetimine Tabi Ürünlerin İthalatına Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/5)
- Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Kimyasalların İthalatına Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/6)
- Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Yakıtların İthalatına Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/7)
- Telsiz ve Telekomünikasyon Terminal Ekipmanlarının İthalat Denetimlerine Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/8)
- "CE" İşareti Taşıması Gereken Bazı Ürünlerin İthalat Denetimlerine Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/9)
- Oyuncakların İthalat Denetimlerine Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/10)
- Kişisel Koruyucu Donanımların İthalat Denetimlerine Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/11)
- Kozmetik Ürünlerinin İthalatında Bildirim Esaslarını Düzenleyen Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/12)
- Deterjan Ürünlerinin İthalatında Bildirim Esaslarını Düzenleyen Dış Ticarete Standardizasyon Tebliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ (No: 2010/13)
- Yapı Malzemelerinin İthalat Denetimlerine Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/14)
- Pil ve Akümülatörlerin İthalat Denetimlerine Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/15)
- Tıbbi Cihazların İthalat Denetimlerine Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/16)
-Orman Yetiştirme Materyallerinin İthalat Denetimlerine Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/17)
- Akaryakıt Ürünlerinin İthalat Denetimine Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/18)
- Tütün, Tütün Mamulleri, Alkol ve Alkollü İçkilerin İthalatına Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/19)
- Sağlık Bakanlığı'nın Denetimine Tabi Bazı Ürünlerin İthalatına Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (No: 2010/20)
- 4703 Sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanunla Düzenlenmiş Olan İdari Para Cezalarının Yeni Değerleri-

nin Duyurulmasına İlişkin Tebliğ (No: 2010/21)
- Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Metal Hurdalara İlişkin Dış Ticarete Standartizasyon Tebliği (No: 2010/23)

31.12.2009-27449-3. MÜKERRER

- 2009/15717 İstatistik Pozisyonlarına Bölünmüş Türk Gümrük Tarife Cetvelinin Yürürlüğe Konulması ve 25/12/2008 Tarihli ve 2008/14483 Sayılı Kararnamenin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Karar

31.12.2009-27449-4. MÜKERRER

- 2009/15667 Bazı Akaryakıt Türlerindeki Kükürt Oranının Azaltılmasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Biyosidal Ürünler Yönetmeliği
- Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 42)
- İlişkili Taraf Açıklamalarına İlişkin Türkiye Muhabese Standardı (TMS 24) Hakkında Tebliğ (Sıra No: 167)
- Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulamasına İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 1) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 168)
- Hisse Bazlı Ödemelere İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 2) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 169)
- Faaliyet Bölümlerine İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 8) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 170)
- Finansal Araçlar: Sunuma İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 32) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 171)

31.12.2009-27449-5.MÜKERRER

- Karayolu Dışında Kullanılan Hareketli Makinalara Takılan İçten Yanmalı Motorlardan Çıkan Gaz ve Parçacık Halindeki Kirletici Emisyonlara Karşı Alınacak Tedbirlerle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği'nde (97/68/AT) Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresine İlişkin Tebliğ (No: 2009/8)

31.12.2009-27451-6.MÜKERRER

- Türk Gıda Kodeksi Gıda Maddelerinde Bulunmasına İzin Verilen Pestisitlerin Maksimum Kalıntı Limitleri Tebliği (No: 2009/62)

31.12.2009-27449-7.MÜKERRER

- 2009/15650 Yem Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

05.01.2010-27453

- 2009/15721 Antalya Serbest Bölgesinin Sınırlarının Yeniden Tespit Edilmesi Hakkında Karar

07.01.2010-27455

- Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği Kapsamında Sistem Belgelendirme Konusunda Onaylanmış Kuruluş Olarak Türk Standardları Enstitüsü'nün

Görevlendirilmesine Dair Tebliğ

- 2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (2010/1)
- Türk Patent Enstitüsü'nce Uygulanacak Olan Ücret Tarifesine İlişkin Tebliğ (BİK/TPE: 2010/1)

08.01.2010-27456

- Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortası Tarife ve Talimatında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tarife ve Talimat
- Türk Gıda Kodeksi-Zeytinyağı ve Pirina Yağı Tebliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ (No: 2009/63)
- Türk Gıda Kodeksi Mikrobiyolojik Kriterler Tebliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ (No: 2009/68)

DUYURULAR

ÜLKEMİZİN TARAF OLDUĞU AB AÇIKLAMALARINA YÖNELİK DUYURU

Dışişleri Bakanlığı tarafından, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) kapsamında ülkemizin taraf olduğu Avrupa Birliği (AB) açıklamalarını içeren yazı Odamıza gönderilmiştir.

BM İklim Değişikliğiyle Mücadele Çerçeve Sözleşmesi (İDÇS) kapsamında, 2012 yılından itibaren (post Kyoto) yürürlüğe girmesi öngörülen yeni küresel iklim anlaşmasının hazırlanmasına yönelik olarak 28 Eylül-9 Ekim 2009 tarihlerinde Bangkok'ta gerçekleştirilen uluslararası müzakerelerin açılışında, AB Dönem Başkanı İsveç tarafından yapılan ve bilahare, ülkemize gönderilen AB açıklamaları ile AGİT Daimi Konseyi'nin 15 Ekim 2009 tarihinde gerçekleştirilen toplantısında, AGİT Ekonomi ve Çevre İşleri Koordinatörü Svilanovic'in göç, enerji ve iklim değişikliğinin güvenlik yönleri konusunda hazırladığı faaliyetleriyle ilgili olarak yaptığı sunuma cevaben AB adına Dönem Başkanı İsveç tarafından yapılan ve ülkemizin de katıldığı açıklamaları içeren söz konusu yazılar Odamız Araştırma ve Yönlendirme Müdürlüğü'nden (Tel: 417 12 00 - 1212) temin edilebilmektedir. (0103-5304)

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN GÜVENLİK AÇISINDAN OLASI YANSIMALARI

"İklim Değişikliğinin Güvenlik Açısından Olası Yansımaları" konulu yazı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (<http://www.tobb.org.tr/organizasyon/sanayi/kalitecevre/cevremevzuat.php>) web adresinde yer almaktadır. (0129-5846)

ULUSLARARASI İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ MÜZAKERELERİ AB POZİSYON BELGESİ

21 Ekim 2009 tarihinde Lüksemburg'ta gerçekleştirilen AB Çevre Bakanları Konseyi Toplantısı'nda, anılan Konsey tarafından kabul edilen "EU position for the Copenhagen Climate Conference (7-18 December 2009)" başlıklı sonuç belgesinin yer aldığı yazı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (<http://www.tobb.org.tr/organizasyon/sanayi/kalitecevre/cevremevzuat.php>) web adresinde yer almaktadır. (0103-5590)

ULUSLARARASI İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ MÜZAKERELERİNDE MEVCUT DURUM ÇERÇEVESİNDE AB TUTUMU

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu tarafından 9 Kasım 2009'da yayımlanan, "The Copenhagen climate change negotiations: EU position and state of play" başlıklı açıklama metninin yer aldığı yazı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (<http://www.tobb.org.tr/organizasyon/sanayi/kalitecevre/cevremevzuat.php>) web adresinde yer almaktadır. (0103-5591)

EFCC'NİN BAŞLATTIĞI FIRMA ARAŞTIRMASI UYGULAMASI

Dışişleri Bakanlığı tarafından, Nijerya'da 2004 yılında kurulan "Ekonomik ve Mali Suçlar Komisyonu (Economic and Financial Crimes Commission-EFCC)"nun Abuja Büyükelçiliğimiz aracılığıyla gönderdiği yazıda, sahtecilik ve e-posta üzerinden gerçekleştirilen dolandırıcılık olaylarına karşı internet sayfası üzerinden "Transactions Clearing Form (TCP)" adıyla yeni bir uygulama başlatıldığı ve söz konusu uygulama kapsamında, Nijeryalı firmaların, firma kayıtlarının ve iş tekliflerinin gerçekleştirilmesi hakkında temel bilgi sağlanmasının amaçlandığı bildirilmektedir.

Bahsedilen uygulamaya, EFCC'nin internet sitesinde (www.efccnigeria.org) yer alan "Transactions Clearing Platform" isimli menüden ulaşılabileceği ve söz konusu uygulamayı kullanan firma sahiplerinin dolandırıcılıktan mağdur olmayacakları belirtilmektedir. (0129-5842)

AB İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLERLEME RAPORU

AB Komisyonu tarafından 12 Kasım 2009 tarihinde yayımlanan, AB'nin Kyoto Protokolü hedeflerine ulaşma konusunda sağladığı ilerlemeye ilişkin yıllık rapora dair açıklamanın yer aldığı yazı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (<http://www.tobb.org.tr/organizasyon/sanayi/kalitecevre/cevremevzuat.php>) web adresinde yer almaktadır. (0129-5845)

2010 YILI ENDÜSTRİYEL HİZMET FİYATLARI

TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi tarafından, 2010 yılından itibaren Endüstriyel Hizmetler Kataloğu'nun basım ve dağıtımının yapılmayacağı, 4 Ocak 2010 tarihinden itibaren söz konusu hizmetlerle ilgili tüm bilgilere www.mam.gov.tr web sitesindeki <http://www.mam.gov.tr/endustriyel-hizmet/> linkinden ulaşılabileceği bildirilmektedir. Yeni uygulamaya geçilmesi ile birlikte, MAM Evrak Kayıt numarası ile taleplerin "Başvuru Sorgulama" ekranından takip edilebileceği de ifade edilmektedir. (3007-6066)

ULUSAL RAPOR HAKKINDA

Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu'nun 2010 yılında gerçekleştireceği 18'inci oturumunda üye ülkeler tarafından "Kimyasal Maddeler, Madencilik, Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Şablonları Hakkında 10 Yıllık Program Çerçevele-

ri, Ulaştırma ve Atık Yönetimi" konularında ulusal raporların sunulacağı belirtilmiş olup, adı geçen raporun Çevre ve Orman Bakanlığı nezdinde farklı kurum/kuruluşların katkılarıyla hazırlandığı ifade edilmektedir.

Söz konusu raporda, sürdürülebilir tüketim ve üretime ilişkin ülkemizdeki ulusal politika öncelikleri ve yasal düzenlemelerin, alınan tedbirlerin ve bunların ekonomik/sosyal etkilerinin uygulamaya ilişkin gelişmeleri ile bu alandaki temel kısıt ve zorlukların yer aldığı belirtilmektedir.

Çevre ve Orman Bakanlığı nezdinde hazırlanan uluslararası rapor, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (<http://www.tobb.org.tr/organizasyon/sanayi/kalitecevre/cevremevzuat.php>) web adresinde yer almaktadır. (0103-83)

KOPENHAG KONFERANSINDA AB AÇIKLAMALARINA KATILIM

Dışişleri Bakanlığı tarafından, 7-18 Aralık 2009 tarihlerinde Kopenhag'da düzenlenen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin 15. Taraflar Konferansı (COP-15) ile Kyoto Protokolü'nün 5. Taraflar Toplantısı sırasında, AB Dönem Başkanı İsveç'in AB adına yaptığı açıklamalara ülkemizin de katıldığı ve bu durumun 21 Aralık 2009 tarihinde AB Konsey Sekreteryası'na bildirildiği ifade edilmektedir. Söz konusu AB açıklamaları (9 adet), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (<http://www.tobb.org.tr/organizasyon/sanayi/kalitecevre/cevremevzuat.php>) web adresinde yer almaktadır. (0103-91)

TÜRKİYE ve KIBRIS TARIM SEKTÖRÜ BULUŞMASI

Türkiye ve KKTC Tarım sektörünü bir araya getirmeyi amaçlayan "Türkiye & Kıbrıs Tarım Sektörü Buluşması" (ortak iş platformu) organizasyonu 01-04 Nisan 2010 tarihleri arasında Girne Acapulco Otel'de düzenlenecektir.

Türkiye ve KKTC tarım sektörünü bir araya getirmeyi amaçlayan organizasyona ait ayrıntılı bilgi Odamız Araştırma ve Yönlendirme Müdürlüğü'nden (Tel: 417 12 00 - 1212) temin edilebilmektedir. (5709-5989)

9. ULUSAL KİMYA MÜHENDİSLİĞİ KONGRESİ

Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi tarafından, her iki yılda bir yapılan Ulusal Kimya Mühendisliği Kongresi'nin dokuzuncusunun (UKMK9) 22-25 Haziran 2010 tarihleri arasında Ankara'da Gazi Üniversitesi, Kimya Mühendisliği Bölümünce, Gazi Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Maltepe yerleşkesinde gerçekleştirileceği belirtilmektedir.

Kongreye yurtiçi ve yurtdışından kimya, kimya mühendisliği, çevre mühendisliği, gıda mühendisliği, tekstil mühendisliği, seramik mühendisliği, metalurji ve malzeme mühendisliği alanlarında çalışmalarını yürüten bilim insanlarının katılmasının beklendiği ifade edilmektedir. Başvuru ve genişletilmiş özetlerin www.ukmk9.gazi.edu.tr

sayfasından online olarak gönderilmesi gerektiği ve kongre ile ilgili ayrıntılı bilgiye <http://www.ukmk9.gazi.edu.tr> adresinden ulaşılabileceği bildirilmektedir. (6312-35)

ÜLKE BİLGİLERİ

RUSYA FEDERASYONU / DÜNYA BANKASI RAPORU

Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından, Rusya Federasyonu Bölge Bakanlığının talebi üzerine Dünya Bankası tarafından, Rusya Federasyonu'nun ekonomi ve ticaret alanındaki önemli on şehrinin iş ortamının incelendiği "Rusya'da İş Yapma 2009" raporunun yer aldığı belirtilmektedir.

Aynı yazıda, 183 ülke içinde iş yapma kolaylığı açısından, 120. sırada yer alan Rusya Federasyonu'nun şehirleri arasında, Kazan'ın iş yapma açısından "en elverişli şehir" olarak seçildiği, son sırada ise başkent Moskova'nın yer aldığı ifade edilerek söz konusu raporda, iş ortamı kriterleri olarak, şirket kurma kolaylığı, gayrimenkul tapu kayıt işlemleri, inşaat izni alınması ve dış ticaret prosedürlerinin dikkate alındığı belirtilmektedir.

Yazıda devamlı, raporda yer alan on şehrin sıralamasının ise Kazan, Tver, Petrozavodsk, Rostov Don, Tomsk, Irkutsk, Perm, St. Petersburg, Voronej ve Moskova şeklinde olduğu, dış ticaret kategorisinde ise St. Petersburg'un en kolay, Moskova'nın ise en zor şehir olarak belirlendiği kaydedilmektedir.

Yazıda ayrıca, konuya ilişkin olarak Moskova Ticaret Müşavirliğimizin değerlendirmelerinin ise şu şekilde yer aldığı bildirilmektedir.

- Moskova, Rusya Federasyonu coğrafyasında raporda da belirtildiği üzere, iş yapmanın zor ve pahalı olduğu bir şehirdir. Bu çerçevede, Türk firmalarının yatırımlarını Moskova dışında gerçekleştirmeleri, böylece yatırım maliyetlerinin azalmasını sağlanması önerilmektedir. Bununla birlikte, Rusya Federasyonu içerisinde yatırım gerçekleştirmiş bulunan firmalarımızın Moskova pazarında ürün pazarlamaları ve dağıtım merkezlerini burada bulundurmalarının da yararlı olduğu belirtilmektedir.

- Yukarıda belirtilen şehirlerin yanı sıra, Ekaterinburg, Omsk, Ryazan, Novorossisk ve Novosibirsk şehirlerinin de potansiyel arz ettiği ve iş yapma açısından Moskova'dan daha uygun kentler olduğu düşünülmektedir.

Söz konusu rapor, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği web sitesinde (<http://www.tobb.org.tr/deid/duyurular.php>) adresinde yer almaktadır. (0103-5229)

POLONYA

Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından Orta ve Doğu Avrupa'nın en büyük, Avrupa Birliği'nin de altıncı en büyük ülkesi olan Polonya ekonomisinin yüzde 20'sini kamu sektörünün teşkil ettiği, bu çerçevede Polonya Hazine Bakanlığı tarafından 2008-2011

dönemi arasında özelleştirme programının uygulamaya koyulduğu ve bu program çerçevesinde, başta enerji ve kimya olmak üzere belli başlı sanayi sektörlerinde faaliyet gösteren 800'ün üzerinde devlet şirketinin özel sektöre devrinin öngörüldüğü, 2009 Ağustos ayında ise 2009-2010 yılları arasında özelleştirilecek kilit şirketlerin listesinin belirlendiği belirtilmektedir.

Polonya Hazine Bakanlığı bünyesinde söz konusu özelleştirmelere ilgi duyacak yatırımcılara yardımcı olmak üzere "Yatırımcı ilişkileri Merkezi" isimli bir birimin oluşturulduğu ve söz konusu merkeze hafta içi (+4822) 695 90 01 ve +4822 695 90 02 telefon numaralarından veya investor@misp.gov.pl mail adresinden ulaşılabileceği, ayrıca Bakanlığın www.misp.gov.pl web sitesi içinde yer alan ve düzenli olarak güncellenen "For Investors" başlıklı alt sitesinde, özelleştirmeye konu şirketler ve özelleştirme usulleri hakkında gerekli bilgi ve duyuruların bulunabileceği bildirilmektedir. (0103-5452)

DANİMARKA BAŞBAKANI'NIN COP-15'E İLİŞKİN MESAJI

Danimarka Başbakanı Rasmussen'in BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) 15. Taraflar Konferansı öncesi 17 Kasım 2009 tarihinde Danimarka'da gerçekleştirilen istişareler sırasında yaptığı konuşmanın metninin yer aldığı yazı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (<http://www.tobb.org.tr/organizasyon/sanayi/kalitecevre/cevremevzuat.php>) web adresinde yer almaktadır. (0103-5595)

İNGİLTERE'YE PARMAK İZİ KONTROLÜ UYGULAMASI

Dışişleri Bakanlığı Göç, İltica, Vize Genel Müdür Yardımcılığı Vize Daire Başkanlığı tarafından, 30 Kasım 2009 tarihinden itibaren Birleşik Krallık'a gelen yabancıların sınır kapılarında parmak izinin alınarak, daha önce biometrik vize başvuru sırasında verdikleri parmak izi ile karşılaştırmasının yapılacağı duyurulduğu; söz konusu duyuruya göre, vize başvurusu sırasında parmak izi alınmayanların bu uygulamaya dahil edilmeyecekleri, uygulamanın vize başvurusu yapan kişi ile sınırdan geçişine izin verilecek kişinin aynı şahıs olup olmadığının saptanması amacıyla yönelik olduğu belirtilmektedir.

Ayrıca, yabancıların sınır geçiş kontrolü sırasında daha önce olduğu gibi ülkeye gelişine ilişkin rutin soruların sorulacağı, parmak izi alınmasının sorgulama süresini daha fazla uzatmayacağı, kişinin kimliği hakkında daha fazla araştırma yapılmasına ihtiyaç duyulması halinde ayrıntılı bir görüşmeye alınacağı, parmak izi kontrolü uygulamasının 6 yaşından daha büyük çocuklar için de geçerli olacağı, bu esnada 16 yaşından küçük çocukların yanında çocuktan sorumlu bir büyüğün de olması gerekeceği ifade edilmektedir. (0103-5844)

NORVEÇİN KARBON İHRACINA İLİŞKİN ÖNERİSİ

Dışişleri Bakanlığı tarafından, Norveç'in karbon

gazi ihracına ilişkin önerisinin Londra Protokolü'ne girdiği bildirilen basın haberlerini içeren yazı Odamıza iletilmiş olup, Odamız Araştırma ve Yönlendirme Müdürlüğü'nden (Tel: 417 12 00 - 1212) temin edilebilmektedir. (0103-5554)

KONGO DEMOKRATİK CUMHURİYETİ YOL DANIŞMA AJANSI

Dışişleri Bakanlığı tarafından, yüksek eğitimlerini Türkiye'de tamamladıktan sonra ülkelerine dönen Dr. Aubin Bambale Wawina ve Dr. Mbay Kabway Serge isimli Kongo Demokratik Cumhuriyeti (KDC) vatandaşlarının, Kinşasa Büyükelçiliğimize kaleme aldığı mektupta, KDC ve Türkiye arasındaki ekonomik ve ticari ilişkileri hızlı bir şekilde geliştirmek amacıyla "YOL" isimli bir danışma ajansı kurdukları ve bu ajansın ülkemizle iş yapmak isteyen KDC vatandaşlarına ve KDC ile iş yapmak isteyen Türk vatandaşlarına bilgilendirme, konaklama, transfer, görüşme ayarlama, danışmanlık, çevirmenlik olmak üzere çeşitli konularda destek vereceği bildirilmektedir.

Yazıda devamla, KDC'nin Türkiye'de herhangi bir temsilciliğinin bulunmadığı ve Kinşasa Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği kadrosunun münhal olduğundan, anılan ajansın iki ülke arasındaki ekonomik ve ticaret ilişkilerine katkı sağlayacağını Kinşasa Büyükelçiliğimiz tarafından değerlendirildiği bildirilmektedir.

"YOL" danışma ajansının faaliyet, işbirliği ve iletişim bilgilerinin yer aldığı bilgi notu, Odamız Araştırma ve Yönlendirme Müdürlüğü'nden (Tel: 417 12 00 - 1212) temin edilebilmektedir. (0103-5721)

ÇİN HALK CUMHURİYETİ / FIRMA SORUNU

Dışişleri Bakanlığı tarafından, Ankara'da akü şarj ve uçak ikaz sistemleri üreten ve ihracatını gerçekleştiren bir firmanın, aşağıda ismi ve irtibat bilgileri verilen Çin'de yerleşik bir firma ile sorun yaşadığı, Pekin Ticaret Müşavirliğimiz ile yapılan temaslarda söz konusu Çinli firmanın işbirliğine yanaşmadığı belirtilmektedir. Firmamızın Dış Ticaret Müsteşarlığımıza müracaatında, Çinli firmanın yüklü sipariş verme vaadiyle çıkar sağladığı ve siparişten vazgeçtiği ifade edilmektedir. (0129-5720)

Tianjin Tanbo Import&Export Trade Co. Ltd.

Adres: 43 Nanjing Road, Heping District, 300350, Tianjin, China
Web: www.sjzdingsheng.com.cn
Tel: +86 228 143 92 09
Fax: +86 400 67 61 100 ext. 1010
İlgili Kişi: Liu Xin
E-mail: hehua921@163.com

İRAN İLE TİCARETTE YEREL PARA BİRİMLERİNİN KULLANIMI

Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından, 10 Mart 2009 tarihli ve 27165 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar" ile, bankaların konvertibl

kabul edecekleri ve akreditif açacakları döviz cinsinin belirlenmesi ile ilgili Merkez Bankası'nın tek düzenleyici kurum olma özelliğinin kaldırıldığı ve Merkez Bankası'nın yanı sıra tüm bankalara kendi işlemlerinde söz konusu döviz cinslerini belirleme yetkisi getirdiği bildirilmektedir.

Bu çerçevede, ülkemiz ile İran arasındaki ikili ticarette İran Riyali'nin kullanılmasının önünde herhangi bir mevzuat engeli kalmadığı ve firmalarla aracı bankaların mutabık kalması halinde ticari işlemlerinde İran Riyali'nin kullanılabileceği belirtilmektedir. (0103-12)

PAKİSTAN/DUBAİ'DE DÜZENLENECEK "PUBLIC PRIVATE PARTNERSHIP"

Dışişleri Bakanlığı tarafından, 24-25 Ağustos 2009 tarihlerinde "Demokratik Pakistan'ın Dostları Grubu (DPDG) Dışişleri Bakanları İstanbul Toplantıları" çerçevesinde düzenlenen "Kamu-Özel Sektör Ortaklığı" (Public Private Partnership) konulu işadamları toplantısında DPDG sürecinde başta enerji ve altyapı sektörleri olmak üzere özel sektörün yapabileceği katkıların değerlendirildiği ve Pakistan'da yabancı yatırımlar için büyük yatırım olanaklarının bulunduğu sonucuna varıldığı bildirilmektedir.

Pakistan'ın Türk işadamlarının yatırım yapmasına özel önem verdiği dikkat çekilmekte ve Pakistan'ın özellikle enerji sektöründeki işadamlarımızı Ocak ayında Dubai'de düzenlenmesi öngörülen Kamu Özel Sektör Ortaklığı konulu toplantıya katılmaya davet ettiği belirtilmektedir.

Pakistan'ın özellikle enerji, tarım, altyapı ve sosyal altyapı (özellikle eğitim ve sağlık) gibi alanlara özel sektör temsilcisinin katılmasının arzu edildiği ifade edilmektedir.

Pakistan'ın davetinin, DPDG İstanbul İşadamları Toplantısı'nda yaptıkları aktif katılımı Pakistan'ın takdirini kazanmış olan başta enerji ve altyapı olmak üzere ilgili şirketlerimizin dikkatine getirilmesi talep edilmekte olup, Pakistan tarafınca hazırlanacak program ve olası projelere ilişkin ilave bilgilerin bilahare iletileceği bildirilmektedir. (0103-5894)

LIBYA İLE İMZALANMIŞ OLAN VİZE MUAFİYETİ ANLAŞMASI

Dışişleri Bakanlığı tarafından, Libya ile vizelemin karşılıklı kaldırılmasını öngören Mutabakat Zaptı'nın 25 Kasım 2009 tarihinde Trablus'ta imzalandığı ve söz konusu vize muafiyetinin Kurban Bayramı'nın birinci gününe denk gelen 27 Kasım 2009 tarihinden itibaren uygulamaya konduğu belirtilmektedir.

Libya'nın Ankara Büyükelçiliği'nin kendi iç hukukları bakımından gerekli onay işlemlerinin tamamlanarak, söz konusu vize muafiyetinin 19 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe girdiğini Dışişleri Bakanlığı'na bildirdiği ifade edilmektedir.

Bu kapsamda, söz konusu düzenleme ile Türk ve Libya vatandaşlarının vizeden muaf olarak her altı

ay içinde 90 günü aşmayacak bir süreyle diğerinin ülkesinde kalabileceği veya transit geçiş yapabileceği bildirilmektedir. İkamet süresi 90 günü aşacak kişilerin ise ilgili ülkenin makamlarına başvurmaları gerektiği belirtilmektedir. Vize muafiyet süresinden kamyon ve otobüs sürücüleri ve yarıdımalarının, sivil uçak ile gemi mürettebatı gibi uluslararası yolcu ve mal nakliyesi yapan Akit tarafların vatandaşlarının da yararlanabileceği ifade edilmektedir. (0103-10)

FUARLAR

- Uluslararası Tatlı Gıdalar Fuarı
31 Ocak —3 Şubat 2010
KÖLN / ALMANYA
Detaylı bilgi:
Tel: 0216 385 66 33
Faks: 0216 385 74 00
E-mail: info@tezulas-fuar.com
Web: www.koelnmesse.de

- Resale 2010 Fuarı
21 —23 Nisan 2010
Karlsruhe / ALMANYA
Detaylı bilgi:
Tel: +49 7244 7075-0
Faks: +49 7244 7075 - 50
Web: www.resale-germany.com

- 2nd Muslims BIG 2010 Business & Investment Gala
4 —6 Haziran 2010
Putra World Trade Centra (PWTC) —Malezya
Detaylı bilgi:
Tel: 0312 446 35 47
Faks: 0312 446 41 30
E-mail: malankara@kln.gov.my

- SAVTEK 2010 5.Savunma Teknolojileri
23 —25 Haziran 2010
ODTÜ Kültür Kongre Merkezi / Ankara
Detaylı bilgi:
Tel: 0312 210 72 00
Faks: 0312 210 52 64
Web: www.savtek.metu.edu.tr

- 21. Dünya Enerji Kongresi
12 - 16 Eylül 2010
Kanada —Montreal
Detaylı bilgi:
Tel: 0312 442 82 78 - 79
Faks: 0312 441 96 10
E-mail: wectnc@tr.net
Web: www.dektmk.org.tr

MERSİN ULUSLARARASI LİMANI'NIN ANKARA BÖLGESİ İÇİN AVANTAJLARI

Ankara- Mersin karayolunun revize edilmiş olmasından dolayı mallar daha güvenli ve hızlı bir şekilde sevk edilebilmektedir.

Ankara- Mersin- Ankara demiryolu taşımasının (konteyner ve genel kargo) kısa zamanda faaliyete geçirilmesi planlanmaktadır.

İhracatçımız için, mallarını konteyner ve konvensiyonel İhracatçımız konvensiyonel olarak dünyanın her yerine ulaştırma imkanı bulunmaktadır. (Ankara' dan yüklenen bir tır, Mersin Limanı' ndan RoRo Gemi ile Trieste Limanı (İtalya) üzerinden Avrupa' nın içlerine kadar rahatlıkla ulaşabilmektedir)

Limanımızda hızlı operasyon ve kesintisiz hizmet vardır. Limanımız, ISPS sertifikasına sahiptir; uluslararası standartlarda "Güvenli Liman" kabul edilmiştir.

Kargolarınız herhangi bir hasara karşı limanımız tarafından sigortalanmaktadır.

Limanımız, Orta Asya ve Orta Asya Türk Cumhuriyetleri'nin Akdeniz'e açılan kapısı; Mersin Serbest Bölgesi'ne yakınlığı ile Doğu Akdeniz'in en önemli limanı konumundadır.

Türk tır filosunun üçte biri Mersin'de bulunmaktadır. Mersin'deki alt ve üst yapı, gereken intermodal ve multimodal ulaşım için uygundur.

Mersin, lojistik faaliyetleri destekleyecek depo ve antrepo alanlarına sahiptir.

